

Köp më Emuth na Bër i kom Yecu kite na Luka öcöö Köp na tye i buk ka Luka

Köp më Emuth na Bër na Luka öcöö i kom Yecu, nyutho Yecu na calö Alar n'ëcikö both jö Icarael, ëka na calö Alar ka jö kibëc. Luka öcöö ni Yecu on-wongo ecwodo ki Tipo ka Rwoth më *Kobo emuth na bër both ëcan* (Luka 4:18). Köp më Emuth na Bër ni opong ki köp na makö jö kibëc na mitö ni ëkönygi. Köp më yom cwiny thon pïrë tøk i buk ka Luka, pol mërë i acaki më cura na kobo bino ka Yecu, ëka döki i ajiki mërë, na Yecu öïdhö ködë i polo. Köp i kom döngö ëka ki nya ka jö n'oye ki ngëë idhö ka Yecu i polo, acöc acël ni öcöö i buk më Tic k'ëkwëna.

Ut dul ariö (cura 1-2 ëka 9-19) na ute ki jami na pol na nwongere i buk ni këkën. Köp ni ut ië wer k'emalaika ëka limo k'ëkwath i karë n'ënywölö ki Yecu, Yecu i öt k'Obanga na calö awobi, car-olok i kom dhanö më Camaria na bër ëka awobi n'orwenyo. I buk ni kibëc, köp na pïrë tøk ut i kom lëga, Tipo Naleng, tic ka mon i kom tic ka Yecu, ëka kica k'Obanga i kom bal.

Buk ni ëcöö both adwong Teopilo

¹ Both adwong Teopilo. Jö na pol dong ötëmö gini cöönö köp i kom Yecu Kiricito kite n'ötimërë ködë i kinwa.

² Gĩn öcöö jami ni kite na jö n'önönö gĩnĩ kĩ wang-gĩ anaka kĩ ĩ acaki okobo nĩwa ködë ëka onwongo pwonyo gĩnĩ köp k'Obanga.

³ Pĩ manön, adwong Teopilo, an angĩö köp kibëc cakërë kĩ ĩ acaki. An thon athamö nĩ bër acöö bothi, nakun aryëö körë kĩ körë.

⁴ An amitö nĩ ĩniang adyer më köp nön na yam epwonyi ködë.

Ekobo pĩ nywölö Jon Abatica

⁵ ĩ karë n'Erode obedo rwoth më Yudea, onwongo alamdhök mörö ute na nyĩngë Jakaria, n'onwongo tye ĩ wang tic k'ëlamdhök k'Abija. Yam ut kĩ dhakö mërë na nyĩngë Elicabeth n'onwongo thon obedo akwar Aron.

⁶ Jakaria ëka Elicabeth onwongo kitegĩ atĩr ĩ nyim Obanga, na lübö gĩnĩ cĩk ka Rwoth abonge bal.

⁷ Ĕntö gĩn onwongo ope k'athĩn, piën Elicabeth onwongo obedo alür, ëka onwongo otii gĩnĩ ökö.

⁸ ĩ nĩnö mörö acël na Jakaria onwongo ut ĩ tic mërë më alamdhök ĩ nyim Obanga, piën onwongo obedo karë më wang tic mërë,

⁹ na calö kite k'ëlamdhök tye ködë, kwir öyëro ën më cĩdhö wangö odok na kur ĩ öt ka Rwoth.

¹⁰ ĩ caa n'onwongo etye ka wangö odok na kur, lwak kibëc öcökërë yökö ĩ lëga.

¹¹ Cë malaika ka Rwoth onen bothe n'ocung kucem më nget keno tyër më wangö odok na kur.

¹² ĩ karë na Jakaria önönö malaika, cwinye opodho ëka lworö ömakö ën.

¹³ Ĕntö malaika okobo nĩnë nĩ, “Kür ilwor Jakaria piën Obanga owinyo lëgani dong ökö. Dhaköni

Elicabeth bino nywölö nini athin n'ecwö, ëka ibino cakö nyingë Jon.

¹⁴ Ën bino miöni yom cwiny ëka cwinyi bino bedo na yom, ëka jö na pol bino bedo ki yom cwiny pi nywölö ën,

¹⁵ piën ën bino bedo na dit i nyim Rwoth. Ën ba bino madhö köngö ölö, onyo köngö mörö na mörö dhanö. Ën bino pong ki Tipo Naleng cakërë ki i aya mërë.

¹⁶ Ën bino lökö jö na pol më Icarael, ëka bino dwökögï cen both Rwoth Obangagi.

¹⁷ Ëka ën bino tölö anyim më yübö yoo pi Rwoth ki tükö ëka ki tipo n'Eliya onwongo ute ködë.* Ën bino lökö cwiny enyodo i kom ëthinögi ëka më dwökö jö na ba winyo cik i ryëkö ka jö na kitegi atir, dök më yübö ni Rwoth jö na dong öyübërë.”

¹⁸ Cë Jakaria openyo malaika ni, “Abino ngeeno ningö? An dong atii ökö ëka dhaköna thon otii.”

¹⁹ Malaika ögamö ni, “An Gaburiel, acung i nyim Obanga ëka eora më twak kodi ëk akob nini emuth na bër.

²⁰ Ëka piën in ba iyee ngö na an atye ka kobo nini, in ibino ling alinga na ba itwak, naka ka ninö nön na köp ni bino timërë ië, na bino cobere ka karë mërë örömö.”

²¹ I caa nonu lwak obedo ka kürö Jakaria, nakun uro ginï pi ruu mërë i öt k'Obanga.

²² I karë na ën odonyo yökö, onwongo dong ba römö twak ködgi, ëka gin ongeon ni ën önönö anyuth

* **1:17 1:17** Eyuda onwongo kürö ginï bino k'adwarpiny Eliya na calö cobo bino k'Alar. Kwan buk ka Malaki 4:5-6.

mörö kī ī ōt k'Obanga. Ēn obedo ka twak kōdgī kī cīngē ēka obedo na thē lēbē otwere.

²³ Na karē mē tic mērē ī ōt k'Obanga othum, cē ōdōk tunge.

²⁴ Kinge karē na nōnōk, cege Elicabeth ōyac ōkō, ēka opono kōdē pī dwethe abic.

²⁵ Ēn okobo nī, “Rwoth ōtīmō kōman ī koma, ī karē n'ōnēna, ōkwanyō lewic ōkō kī ī koma kī kin dhanō.”

Ekobo pī nywölō Yecu

²⁶ Ī dwe mē abicēl mē yac k'Elicabeth, Obanga ooro malaika Gaburiel ī taun na nyīngē Najaret n'onwongo ut ī lobo mē Galilaya,

²⁷ both nyakō n'ecwodo nī Maria na ba ongeō ēcwō. Ēn onwongo ōcīkērē mē nyōmērē kī Yocepu akwar Daudi.

²⁸ Malaika ōcīdhō bothe cē okobo nīnē nī, “Kuc obed kodi! In na kome gum, Rwoth ut kodi.”†

²⁹ Ī karē na Maria owinyo kōp nī, cwinye opodho ēka obedo kī ur ī ngō na kōp nōn gōnyō.

³⁰ Cē malaika okobo nīnē nī, “Kūr ilwor, Maria, inwongo gum kī both Obanga.

³¹ In ibino yac ēka īnywölō athīn awobi, cē ibino cakō nyīngē Yecu.

³² Ēn bino bedo na dit, n'ebino cwodo nī Wod k'Obanga na Malō Rwök. Rwoth Obanga bino mīō ēn twēr, mē then ker kite n'ēmīō both kwarō mērē Daudi.

³³ Ēn bino lōönō jō mē ōt ka Jakob na twal, ēka ker mērē ba bino jik.”

† **1:28 1:28** Buke nōkēnē ēcōō nī *Komi gum ī kin mon.* **1:33 1:33**
2 Camuel 7:13, 16; Daniel 7:14; Icaya 9:7

³⁴ Maria openyo malaika ni, “Köp ni bino timërë nüngö? Nakun ba angeo ecwö mörö!”

³⁵ Malaika ögamö ninë ni, “Tipo Naleng bino bino bothi ëka tükö k'Obanga na Malö Rwök bino umoni na calö tipo. Pi manön, athin n'enywölö ni Leng, ëka ebino cwodo ni Wod k'Obanga.

³⁶ Nën wadwu Elicabeth dong öyac i wi tio mërë, bino nywölö athin awobi. Ën yam ecwodo ni alür kobedi dong ut ki ic më dwethe abicël.

³⁷ Piën gin mörö ope na löö Obanga.”

³⁸ Cë Maria okobo ni, “An atic ka Rwoth ëk obed kite na in ikobo ködë.” Cë malaika öya ökö ki bothe.

Maria öcïdhö limö Elicabeth

³⁹ Kinge karë na nönök, Maria öya, piöpïö öcïdhö i taun mörö n'otingere i Yudea.

⁴⁰ Cë ödönyö i öt ka Jakaria, omotho Elicabeth.

⁴¹ Ka Elicabeth owinyo moth ka Maria, athin mërë oyengere ki ië. Elicabeth opong ki Tipo Naleng.

⁴² Ën oredo ki dwön na ut malö ni, “Iut ki gum i kin mon, ëka athin na in ibino nywölö ni kome gum.

⁴³ Pingö eketho wörö i koma n'aya ka Rwoth twal obino më limöna?

⁴⁴ Anaka awinyo mothni, athin ki ia oyengere ki yom cwiny.

⁴⁵ Komï gum in ni yeo köp ka Rwoth piën köp na Rwoth okobo nini bino cobere.”

Wer ka Maria më pakö Obanga

⁴⁶ Maria okobo ni,
“Tipona pakö Rwoth,

- 47 cwinya yom i kom Obanga Alarna,
48 Pïen ën öparö pï atic mërë,
kadï bed rwöm mërë ute pïny.
Cakërë kobedini, jö më karë kibëc bino cwodona
nï akome gum.
49 Obanga Won Twër ötümö gin na döngö pïra,
Ën nyïngë leng.
50 Ën nyutho kïca mërë both jö na winyo ën
pï karë kibëc.
51 Badë na ute kï tükö, otio tic na döngö.
Wegi awaka i cwinygï ëkëthö ökö.
52 Ën ötürö löc ka rwodhi,
ëka otingo jö na bwönërë malö.
53 Ën ömïö cem ëka jami na bëcö both jö na kec
neko,
ëka öryëmö ëlönyö kï cïng-gï nono.
54 Obanga ökönyö etic mërë Icarael.
Ën opo më tïmö kïca,
55 both Abraam ëka ëkwaë mërë kibëc,
kite na yam öcikërë ködë both kwerewa.”
56 Maria obedo both Elicabeth na römö dwethe
adek, cë ödök yo parë.

Nywölö Jon Abatica

- 57 Na karë më nywöl k'Elicabeth dong örömö, cë
önywölö athïn awobi.
58 Na dong ewodhe ëka wede owinyo gïni nï
Rwoth onyutho kïca mërë na dit i kome, cwinygï
obedo na yom kanya acël ködë.
59 I karë n'athïn dong örömö nïnö aboro, obino
gïni i kwer më lirö athïn. Ömitö gïni cakö nyïngë kï
nyïng apap mërë Jakaria.

60 Ëntö aya mërë ögamö nî, “Pathî kômanön nyîngë bino bedo Jon!”

61 Gîn okobo nîñë nî, “Ba ut ngat mörö na nyîngë obedo kômanön î dhogolawu kibëc yo.”

62 Cë ögwëlö gîñî apap k'athîn më penyo nî ën mütö nî ëcak nyîng athîn nga?

63 Ën openyo gin mörö ëk ëcöö ië, cë öcöö nî, “Nyîngë Jon.” Ëka jö kibëc ouro.

64 Cücüth, lëb Jakaria öyabërë, cë öcakö twak ëka öpakö Obanga.

65 Lworo ömakö jö kibëc na bedo cwök î ngetgî. Köp ni kibëc ökëë örömö lobo n'otingere î Yudea.

66 Jö kibëc n'owinyo gîñî köp ni öthamö gîñî rwök na kobo gîñî nî, “Athîn ni kothe bino bedo nîngö?” Pîen tükö ka Rwoth onwongo ut ködë.

Wer ka Jakaria më pakö Obanga

67 Cë apap mërë Jakaria opong kî Tipo Naleng ëka ötwak kamë adwarpîny nî,

68 “Pak obed both Rwoth Obanga ka jö Icarael, pîen dong obino më könyö jögë ëka ökökögî.

69 Ën ömïöwa Alar na tük
kî î öt k'atic mërë Daudi.

70 Na calö yam öcîkërë ködë
nakun wok kî both edwarpîny mërë na leng
cakërë cön.

71 Ën bino laröwa kî both langwa,
ëka bino laröwa kî cîng jö kibëc na dagöwa.

72 Obanga obedo kî kîca both kwerewa,
ëka opo kî gîcîkërë mërë na leng.

73 Man ëñë cîkërë na ën okwongo both kwaröwa
Abraam nî,

74 ën bino laröwa kî both langwa,

ëk ëwör Obanga abonge lworo,
 75 kî leng cwiny ëka kite atîr î nyime ka pod onu
 ëkwö.

76 “In athîn-na, ebino cwodoni nî adwarpîny
 k'Obanga na Malö Rwök,
 in ibino cidhō anyim më yübö yoo nî Rwoth,

77 më kobo nî jögë kite më nwongo larë
 î yoo më tîmō kîca pî balgî.

78 Pî kîca k'Obanga na thwönë n'öwëkö pîny oruu
 nîwa,

tar mërë kî î polo dong cwök ka mënyö onu,
 79 më mënyö jö na ut î pîny na cöl ëka î tipo më thöo,
 ëka më tëlö onu î yoo më kuc.”

80 Jon ödöngö ëka Tipo Naleng ömïö ën tükö. Ën
 obedo î thim naka na dong öcakö tic mërë kanyalër
 both jö Icarael.

2

Ënywölö Yecu *(Matayo 1:18-25)*

1 Î karë nonu, na dong ënywölö Jon Abatica, Cija
 Agucito onwongo obedo rwoth më lobo Roma.* Ën
 ömïö cîk nî ëk ëkwan jö kibëc më lobo na ën löö.

2 Man obedo kwanö jîi më acël n'ötîmërë î karë
 na Kwirîno obedo alöc më lobo Cîria.

3 Jö kibëc öcidhō ëk ëkwan-gî yo taun ka kweregî.

4 Yocepu mene öya kî î lobo më Galilaya kî î
 taun n'ecwodo nî Najaret, öcidhō yo lobo Yudea î
 taun n'ecwodo nî Bethelëm, kany na yam ënywölö

1:76 1:76 Malaki 3:1 * 2:1 2:1 Î karë nön, lobe na pol onwongo
 jö më Roma löögî. Icarael thon onwongo tye î thë löc ka jö Roma.

Daudi ië. Ën yam obedo ngat acël i kin ëkwaë ka Daudi.

⁵ Öcïdhö ëk ëkwanë gïn kî Maria, n'onwongo ën öcïkërë më nyömö ëka onwongo dong ute kî ië.

⁶ Na gïn ut i Bethelem, karë ka Maria më nywöl örömö.

⁷ Ën önywölö athïn kaö mërë wode ëka oumo kome kî böngü k'athïn. Cë opyelo i pwa më cem ka dhok, piën onwongo kabuto opong ökö nîgî i öt apanga pi wele.

Ëkwath ögamö emuth nî ënywölö Yecu

⁸ Kiwor nön, ëkwath onwongo kwö ëka gwökö romgî i thim na cwök kî Bethelem.

⁹ Malaika ka Rwoth onen bothgî, ëka tar ka Rwoth öryëny ömënyögî, cë lworö ömakögî rwök.

¹⁰ Ëntö malaika okobo nîgî nî, “Kür ibed unu kî lworö, piën akelo niwu emuth na bër më yom cwiny na dit na bino bedo pi jö kibëc.

¹¹ Tin i taun ka Daudi ënywölö niwu Alar, ënë Meciya Rwoth.

¹² Man ënë bino bedo anyuth bothwu. Ibino unu nwongo athïn na mar n'eboo kî böngü k'athïn, n'epyelo obuto i öd pwa cem ka dhok.”

¹³ Athura, lwak emalaika më polo örïbërë kî malaika nön, na pakö gîni Obanga ëka kobo nî,

¹⁴ “Dheo obed both Obanga na ute malö i polo, ëka kuc obed i lobo both jö n'Obanga ömiögî kîca mërë!”

¹⁵ I karë na dong emalaika öya ökö kî bothgî cë ödök yo polo, ëkwath nön ötwak kën-gî nî, “Eru ecidhu kono yo Bethelem, ëk ëcïdh enenu ngö n'ötïmërë na Rwoth pod okobo nî onu.”

16 Gĩn öcakö cĩdhö pĩöpĩö, onwongo gĩnĩ Maria gĩn kĩ Yocepu, ěka athĩn n'obuto ĩ od pwa cem dhok.

17 Na gĩn dong önenö athĩn, ěkwath örwëö both jö kibëc köp na yam ekobo nĩgĩ ĩ kom athĩn nön.

18 Jö kibëc n'owinyo ouro köp n'ěkwath okobo nĩgĩ.

19 Ěka Maria obedo gwökö köp ni kibëc ĩ cwinye ěka obedo thamö ĩ komgĩ.

20 Ěkwath ödök cen na wörö ěka pakö gĩnĩ Obanga pĩ gĩn na kibëc na gĩn owinyo ěka önenö, kite na malaika okobo nĩgĩ ködë.

21 ĩ nĩnö mē aboro ělirö† athĩn nön cē ěcakö nyĩngē Yecu. Man ěnē nyĩng na yam malaika ömĩö na bara ěgamö ěn ĩ ĩc.

Ěmĩö Yecu ĩ öt k'Obanga

22 Na karē mē kwer mē lönyērē‡ na lübērē kĩ cĩk ka Muca dong othum, Yocepu ěka Maria otero Yecu yo Jerucalem co mĩö ěn both Rwoth.

23 (Kite n'ěcöö ködë ĩ cĩk ka Rwoth, “Ěthĩnö kaö kibëc na cwö myero ömĩĩ both Rwoth”).

24 Ěka thon kite n'ěcöö ĩ Cĩk ka Rwoth nĩ enyodo myero thon ömĩĩ tyēr n'obedo, “Amame arĩö, onyo ěthĩn akuce arĩö.”

† **2:21 2:21 Lirö** obedo thëkwarö k'Eyuda, ka ěnywölö athĩn awobi, kinge nĩnö aboro myero engun del wi kome mē cwö ökö calö anyuth mē kwong na yam Obanga omoko k'Abram ěka ěkwaē mērē kibëc. ‡ **2:22 2:22 Kwer mē lönyērē** obedo kwer na mon k'Eyuda myero ötĩm gĩnĩ mē lönyērē piēn Cĩk na yam Obanga ömĩö Muca kobo nĩ, ka dha Ayuda önywölö athĩn ěn dökö gĩn na ba leng. Mē dökö ngat na leng dök kinge nywöl mērē, myero ěn obed kono pi nĩnö 40 kinge nywöl ěka ömĩĩ tyēr. **2:23 2:23** Yaa 13:2, 12, 15

2:24 2:24 Jö Lebi 12:8

25 Ī karē nonu, onwongo ěcwō mōrō na nyīngē Cimeon ute ĩ Jerucalem, n'onwongo kite atīr ěka lworō Obanga. Ěn onwongo kūrō Kiricito na bino larō jō Icarael. Tipo Naleng onwongo tēlō ěn.

26 Yam Tipo Naleng onyutho nīnē nī ěn ba bino thōō wang na ěn ōnēnō Kiricito na yam Rwoth ōcīkō both jō Icarael.

27 Kī tēkō ka Tipo Naleng, ěn ōcīdhō yo dyekal ōt k'Obanga. Ī karē n'enyodo okelo athīn Yecu ěk ětīm nīnē kit na cīk mītō kōdē.

28 Cimeon otingo ěn ĩ badē ěka ōpakō Obanga, na kobo nī,

29 “Rwoth Obanga Won Twēr ĩgwōkō kwongni kōda,
yee dong aticni ōcīdh kī kuc.

30 Pīēn wanga dong ōnēnō Alar,

31 na in ĩyērō mē larō jō kībēc.

32 Ěn bino kelo tar mē cwiny both jō na ba obedo Eyuda,
ěka pī dheo both jō na megī Icarael.”

33 Apap ěka aya k'athīn ouro gīnī ngō n'ekobo ĩ kom Yecu.

34 Cē Cimeon ōlamō gum ĩ komgī ěka okobo n'aya mērē Maria nī, “Athīn nī bino mīō jō na pol kī ĩ lobo Icarael podho pīny ěka yaa malō, ěka bino bedo anyuth n'ebino twak ĩē na rac,

35 ěk tham mē cwiny jō na pol omore yōkō. Cwer cwiny bino cōbōni calō ěcōbō cwinyi kī pala abadē.”

36 Yam adwarpīny na dhakō tye na nyīngē Ana, nyaka Panuel mē kaka Acer. Ěn onwongo dong

otii rwök. Kinge nyom mërë, ën ökwö kî cwörë pî mwaka abirö.

³⁷ Cwörë onwongo öthöö ökö, ëka onwongo dong ut kî mwaka pyer aboro wie angwën. Ën ba öwëkö öt k'Obanga ëntö öwörö Obanga kiwor thon kiceng na rio kec ëka lëgö.

³⁸ İ caa nön Ana obino bothgî, cë öpwöyö Obanga, ëka ötwak pî athîn nön both jö kibëc na yam kürö karë më larö jö Icarael.

³⁹ İ karë na Yocepu ëka Maria dong otyeko gin na kibëc na cîk ka Rwoth ömîtö, gîn ödök yo lobo më Galilaya, yo taun-gî më Najaret.

⁴⁰ Ëka athîn nön ödöngö cë ödökö na tæk, n'opong kî ryëkö ëka na kîca k'Obanga onwongo ute İ kome.

Awobi Yecu İ öt k'Obanga

⁴¹ Mwaka kî mwaka enyodo ka Yecu onwongo cîdhö gîn yo Jerucalem pî Karama më Poth.Ş

⁴² İ karë na Yecu dong ute kî mwaka apar ariö, gîn öcîdhö kunön İ Karama më Poth na lübërë kî cîk më thëkwarögi.

⁴³ Na Karama më Poth nön dong othum, n'enyodo mërë dök yo pacö, athîn Yecu odong ökö cen İ Jerucalem, n'enyodo mërë ba ongeö.

⁴⁴ Na thamö gîn nî ködë ën ute İ kin ewodhe, gîn owotho pî nînö acël cë ëcakö rangö ën İ kin wede ëka nyikoneigi.

⁴⁵ İ karë n'enyodo ba onwongo ën, gîn ödök cen yo Jerucalem më cîdhö rangö ën.

Ş 2:41 2:41 **Karama më Poth** onwongo obedo nînö më po kit n'Obanga ölarö kî jö Icarael kî İ lobo më Miciri.

⁴⁶ Kinge n̄nō adek enyodo m̄rē onwongo ěn ĩ dyekal ȳt k'Obanga. Yecu onwongo obedo ĩ kin epwonye na winyogĩ ěka penyogĩ peny.

⁴⁷ Jō kibēc n'owinyo Yecu, ouro gĩnĩ kit n̄iang ěka ryēkō m̄rē mē gamō peny.

⁴⁸ N'enyodo m̄rē ȳn̄nō ěn, gĩn ouro aura. Aya m̄rē openyo ěn nĩ, “Athĩn-na, p̄ngō ĩtīmōwa kōman? N̄n! An k'apapni ebedo rangōni kĩ par na dit.”

⁴⁹ Ěn ȳgamō nĩ, “Īranga unu p̄ngō? Ba ingeo unu nĩ myero abed ĩ ȳt k'Apapna?”

⁵⁰ Ěntō gĩn ba ȳn̄iang ngō n'onwongo ěn kobo n̄gĩ.

⁵¹ Cē Yecu olungo kōdgĩ yo Najaret, ěka obedo winyogĩ. Ěntō aya m̄rē ȳgwōkō kōp kibēc ĩ cwinye.

⁵² Yecu ȳdōngō kĩ ryēkō ěka dit kome, kĩ pwōc k'Obanga ěka mē dhanō.

3

Pwony ka Jon Abatica ĩ thim

(Matayo 3:1-12; Marako 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹ Onwongo obedo mwaka mē apar abic mē lōc ka Cija Tiberio ĩ ker mē Roma. ĩ karē nōn, Pontio Pilato onwongo obedo alōc mē Yudea. Erode onwongo obedo alōc mē Galilaya, ěka ȳm̄n m̄rē Pilipo onwongo obedo alōc mē Ituria ěka alōc mē Tarakoniti. Ěka Lucania onwongo obedo alōc mē lobo Abilene.

² Anac ěka Kayapa onwongo obedo gĩnĩ ělamdhōk na dito. ĩ karē nonu, Jon Abatica wod ka Jakaria, owinyo kōp k'Obanga n'onwongo ěn ut ĩ thim.

³ Ën owotho i lobe kibec n'oriko kulo Jordan, nakun titö both jii ni myero ongut gini ki kom balgi eka ebaticagi, ek Obanga otim nigä kica.

⁴ Kite n'ecöo köde i buk k'adwarpiny Icaya ni,
“Dwön dhanö mörö tye ka redo i thim ni,
‘Yüb unu yoo pi Rwoth,
mii unu yoo ocung atir ninë.

⁵ Ora kibec myero epir ökö,
kite kibec myero erwob ödök piny na röm.

Yodhi n'ogom mene myero emii ocung atir.
Yodhi na gwaü bino dökö na pwöth.

⁶ Cë jö kibec bino nenö lar k'Obanga.’ ”

⁷ Jon Abatica okobo ni lwak n'obino bothe ek ebaticagi ni, “Un jö na reco calö ethin ororo! Nga n'okobo niwu ni iring unu ökö ki i akemö k'Obanga na bino ni?

⁸ Kitewu myero onyuth ni inguto unu dong ökö ki kom balwu. Kür dök icak unu kobo i kinwu kenwu ni, ‘Wan ethinö më dhogola k'Abraam.’ Ek akob niwu ni ki i kom kite ni, Obanga römö yübö ethinö pi Abraam.

⁹ Ngölö-köp k'Obanga obino ökö, na calö ngat n'omakö atong më tongo yath. Yath na ba nyakö nyige na bër ebino tongo ökö piny, cë ebolo i mac.”

¹⁰ Lwak openyo Jon ni, “Ëtim ngö dong?”

¹¹ Jon Abatica ogamö nigä ni, “Ngat na ute ki böng arïö myero opok both ngat n'ope köde, eka ngat na ute ki cem myero otim mene komanön.”

¹² Ēcök ocoro* mene obino ek ebaticagi. Gın openyo en nı, “Apwony, wan myero etim ngö?”

¹³ Ēn okobo nigı nı, “Kür icök unu ocoro na kadhö wel n'eciköwu ködë.”

¹⁴ Acikari mökö öcakö penyo en nı, “Cë wan kono etim ngö?”

Ēn okobo nigı nı, “Kür ima unu ciling ki both dhanö mörö têtëk, ëka kür idoth unu dhanö mörö twodo twodo. Ēntö yeng unu ki cülwu.”

¹⁵ Lwak onwongo kürö ki gen, na gın kibëc onwongo thamö ki i cwinygi nı ködë ba Jon enë obedo Meciya.

¹⁶ Cë Jon Abatica ögamö nı, “An abaticawu ki pii, entö ngat mörö na dit na löa tye ka bino, na an ba apora më bedo atic mërë, ëka më gönyö thöl wörë. Ēn bino baticawu ki Tipo Naleng ëka mac.

¹⁷ Ēn bino poka jö na kitegi atir ki kom jö na reco, na calö dhanö na pyëdhö bël k'odheru, en cökö bël cë ketho i od dërö. Ēntö en bino wangö cüngë ki mac na ba bino nekere.”

¹⁸ Jon Abatica okobo köp na bër n'eoro en ködë ki köp nökenë na pol. Ēn öcükö cwiny lwak më wëkö bal, ëka opwonyogi k'Emuth na Bër k'Obanga.

¹⁹ Ēntö Jon dökı öjükö rwoth Erode pi bedo ki Kerodia dhakö ka Pilipo n'obedo ömın Erode, ëka pi ngö na reco kibëc na en obedo timö.

²⁰ Cë rwoth Erode dök ömëdö bal nökenë dökı na rac më tweo Jon i buc.

* **3:12 3:12 Ēcök ocoro** obedo gını Eyuda n'ökönyö gını acikari më Roma më diö Eyuda i cülö ciling both mwony ka jö Roma. Mëdö i kom manön, ecök ocoro thon onwongo cökö gını ciling na kadhö man ekobo nigı nı öcökı, ömıö Eyuda ödagögi.

*Jon obatica Yecu**(Matayo 3:13-17; Marako 1:9-11)*

²¹ Na Jon dong obatica jö kibëc, Yecu thon ebat-ica. İ caa na Yecu lëgö, polo öyabërë

²² ëka Tipo Naleng obino kî malö i cal k'amam cë opye i kome. Cë dwön Obanga owinyere kî i polo na kobo nî, “In ënë Woda na an amarö, na cwinya yom i kome.”

*Kwere ka Yecu**(Matayo 1:1-17)*

²³ Yecu onwongo dong ute kî mwaka pyer adek i karë na ën cakö tic mërë. Jïi onwongo thamö nî ën obedo wod ka Yocepu.

Yocepu ni onwongo obedo wod ka Eli.

²⁴ Eli onwongo obedo wod ka Mathat.

Mathat onwongo obedo wod ka Lebi.

Lebi onwongo obedo wod ka Melki.

Melki onwongo obedo wod ka Janai.

Janai onwongo obedo wod ka Yocepu.

²⁵ Yocepu wod ka Matathia,

Matathia wod k'Amoc,

Amoc onwongo obedo wod ka Nakum.

Nakum onwongo obedo wod ka Eceli.

Eceli onwongo obedo wod ka Nagai.

²⁶ Nagai onwongo obedo wod ka Math,

Math onwongo obedo wod ka Matathia

Matathia onwongo obedo wod ka Cemein

Cemein onwongo obedo wod ka Yocek,

Yocek onwongo obedo wod ka Yoda.

²⁷ Yoda onwongo obedo wod ka Joanan.

Joanan onwongo obedo wod ka Reca.

Reca onwongo obedo wod ka Jerubabel.

Jerubabel onwongo obedo wod ka Cealtiel.

Cealtiel onwongo obedo wod ka Neri.

²⁸ Neri onwongo obedo wod ka Melki.

Melki onwongo obedo wod k'Adi.

Adi onwongo obedo wod ka Kocam.

Kocam onwongo obedo wod ka Elemadam.

Elemadam onwongo obedo wod ka Er.

²⁹ Er onwongo obedo wod ka Yocua.

Yocua onwongo obedo wod ka Elieja.

Elieja onwongo obedo wod ka Yorim.

Yorim onwongo obedo wod ka Mathat.

Mathat onwongo obedo wod ka Lebi.

³⁰ Lebi onwongo obedo wod ka Cimeon.

Cimeon onwongo obedo wod ka Yuda.

Yuda onwongo obedo wod ka Yocepu.

Yocepu onwongo obedo wod ka Yonam.

Yonam onwongo obedo wod ka Eliakim.

³¹ Eliakim onwongo obedo wod ka Melea.

Melea onwongo obedo wod ka Mena.

Mena onwongo obedo wod ka Matatha.

Matatha onwongo obedo wod ka Natan.

Natan onwongo obedo wod ka Daudi.

³² Daudi onwongo obedo wod ka Jece.

Jece onwongo obedo wod k'Obed.

Obed onwongo obedo wod ka Boaj.

Boaj onwongo obedo wod ka Calomon.

Calomon onwongo obedo wod ka Nacon.

³³ Nacon onwongo obedo wod k'Aminadab.

Aminadab onwongo obedo wod k'Adimin.

Adimin onwongo obedo wod k'Arni.

Arni onwongo obedo wod ka Kejeron

Kejeron onwongo obedo wod ka Perej.

Perej onwongo obedo wod ka Yuda.

³⁴ Yuda onwongo obedo wod ka Jakob.
Jakob onwongo obedo wod ka Icaka.
Icaka onwongo obedo wod k'Abraam.
Abraam onwongo obedo wod ka Tera.
Tera onwongo obedo wod ka Nakor.

³⁵ Nakor onwongo obedo wod ka Cerug.
Cerug onwongo obedo wod ka Reu.
Reu onwongo obedo wod ka Peleg.
Peleg onwongo obedo wod ka Eber.
Eber onwongo obedo wod ka Cela.

³⁶ Cela onwongo obedo wod ka Kainan.
Kainan onwongo obedo wod k'Apacad.
Apacad onwongo obedo wod ka Cem.
Cem onwongo obedo wod ka Noa.
Noa onwongo obedo wod ka Lamek.

³⁷ Lamek onwongo obedo wod ka Methucela.
Methucela onwongo obedo wod ka Enok.
Enok onwongo obedo wod ka Jared.
Jared onwongo obedo wod ka Maalalel.
Maalalel onwongo obedo wod ka Kainan.

³⁸ Kainan onwongo obedo wod ka Enoc.
Enoc onwongo obedo wod ka Ceth.
Ceth onwongo obedo wod k'Adam.
Adam onwongo obedo wod k'Obanga.

4

Catan ötëmö Yecu ï thim
(*Matayo 4:1-11; Marako 1:12-13*)

¹⁻² Yecu odwogo kî ï kulo Jordan nakun opong kî
Tipo Naleng, ëka Tipo Naleng otero ën yo thim pî
nînö pyer angwën. Ï thim kunön Catan onwongo
obedo tëmö ën. Yecu ba öcamö gin mörö pî nînö

nonu kibëc, na karë nön dong othum kec oneko ën rwök.

³ Cë Catan obino bothe ëka okobo nï Yecu nï, “Ka adyer in ënë Wod k'Obanga, lök kidi ni ödök ogati ëk ïcam.”

⁴ Yecu ögamö nïnë nï, “Ëcöö ï Cöc na Leng nï, ‘dhanö ba kwö kï cem këkën.’ ”

⁵ Kinge nön, Catan otero Yecu malö, cë pï karë na nönök këkën, onyutho nïnë ker kibëc më wi lobo.

⁶ Catan okobo nï Yecu nï, “Abino mïöni twër më lobo ëka jami kibëc na bër na ut ië, piën ëmïa twër nön ökö, ëka arömö mïö both ngat na an amitö.

⁷ Pï manön ka iwöra, twër nön kibëc abino mïö bothi.”

⁸ Cë Yecu ögamö nï, “Ëcöö ï Buk na Leng nï, ‘Wör Rwoth Obangani ëka itii nïnë këkën.’ ”

⁹ Catan öcakö tero Yecu yo Jerucalem ëka ömïö ën ocung ï ajiki midimidi malö më wi öt k'Obanga. Cë okobo nïnë nï, “Ka adyer in ënë Wod k'Obanga, pye pïny kï kany.

¹⁰ Piën ëcöö ï Buk na Leng nï,
“ ‘Ën bino cïkö emalaika mërë
më gwököni na bër,

¹¹ gïn bino tingoni kï cïng-gï,
ëk kür ipodh ïwan tyeni ï kidi.’ ”

¹² Yecu ögamö nï, “Ëcöö ï Buk Na leng nï, ‘Kür itëm Rwoth Obangani.’ ”

¹³ Na dong otyeko tëmö Yecu kï yodhi kibëc na ën twërö, Catan öcidhö ökö kï bothe, na kürö karë nököne n'opore më tëmö ën dökï.

14 Cë Yecu ödök yo Galilaya ki twër ka Tipo Naleng. Emuth i kom Yecu ökëë i lobo nön kibëc.

15 Ën obedo pwony i od cinagogagi* ëka jö kibëc öpakö Yecu.

Jü ökwërö Yecu ki i Najaret

(Matayo 13:53-58; Marako 6:1-6)

16 Yecu öcïdhö yo pacö më Najaret, kanya nene ën ödöngö ië. I ceng cabit k'Eyuda, ën öcïdhö yo cinagoga, kite n'önaa timö ködë. Öya malö cë ocung më kwan ki i Buk na Leng.

17 Ëmiö ën buk adöla k'adwarpiny Icaya, cë öyarö buk nön ëka onwongo kany ecöö ië ni,

18 "Tipo Naleng ka Rwoth ute i koma më könyöna, piën Obanga owira, më kobo köp më Emuth na Bër both ëcan.

Ën oora më kobo ni ebino gönyö emabuc ökö, ëka më miö ëthöö wang nënö piny, më gönyö jö n'ediögi i yoo na ba opore,

19 ën thon oora më miö ngec ni, man ënë karë na Rwoth öyübö më nyutho këca both jögë."

20 Yecu ödölö buk adöla, ödwökö both aköny tic i od cinagoga, cë obedo piny. Jö kibëc n'onwongo ute i od cinagoga öcikö wang-gi rwök i kome.

21 Cë öcakö pwonyogi na kobo nigü ni, "Köp na an akwanö ki i Cöc na Leng, ocobere tin."

22 Jö kibëc n'owinyo ën okobo ni pwony mërë bër. Gïn ouro köp na bër n'öya ki i dhögë, cë openyere gini këngi ni, "Pathi man ënë wod ka Yocepu?"

* **4:15 4:15 Cinagoga** ënë öt n'Eyuda cökëre gini ië më lëga, kwanö Buk Na leng, pwonyo yeegi ëka wörö Obanga. **4:19 4:19** Icaya 61:1-2

²³ Yecu okobo nigĩ nĩ, “Angeo adyer nĩ iya unu mē bolo nĩna carolok na kobo nĩ, ‘Daktar, cangiri keni! Tĩm i pacō thurwu kany koth tango na wan ewinyo nĩ ibedo tĩmō i Kaperanaum.’ ”

²⁴ Ēn ōmēdērē nĩ, “An akobo niwu kōp adyer nĩ, adwarpĩny mōrō ope n’ēmarō kī thurgī.

²⁵ Tye adyer nĩ, mon thōō onwongo ute na pol i lobo Icarael i karē k’adwarpĩny Eliya. I karē nonu Obanga otweo kōth ōkō pī mwaka adek kī nucu, cē kec ērōn opodho i lobo Icarael thūkūl.

²⁶ Obanga onwongo ba ooro adwarpĩny mērē Eliya bothgī, ěntō ooro ěn both dha thōō mōrō n’onwongo bedo i pacō Jarepat na cwōk kī Cidon.

²⁷ I karē k’adwarpĩny Elica i lobo mē Icarael, onwongo jō na pol ute n’obedo ēdhōbū. Ēntō ngat mōrō ope na ěn ōcangō kī i kin-gī, Naaman kēkēn n’onwongo obedo dhanō mē lobo Ciria.”

²⁸ Jō kibēc n’obedo i od cinagoga ōkēcō gīnī rwōk i karē na gīn owinyo ngō na Yecu okobo.

²⁹ Gīn ōya malō cē ōryēmō gīnī Yecu ōkō kī i taun. Otero gīnī ěn naka yo ajiki malō wi cere n’ēgērō taun mē Najaret iē. Gīn onwongo mītō thwaro Yecu yo pīny ēk ōthōō ōkō.

³⁰ Ēntō ěn owok i kin-gī cē ōcīdhō ōkō.

Yecu ōryēmō tipo na rac

(Marako 1:21-28)

³¹ Cē Yecu ōcīdhō yo Kaperanaum i taun na dit mē Galilaya. I ceng cabīt k’Eyuda ěn ōdōnyō i cinagoga cē ōcakō pwonyogī.

³² Na ën obedo pwony, lwak ouro kite na ën ötwak ködë kî twërö.

³³ Ęcwö mörö na cen ömakö onwongo ute î od cinagoga kanya Yecu obedo pwony ië. Ęcwö nön oredo rwök nî,

³⁴ “Uthukui! Yecu më Najaret, ngö na in imitö kî bothwa? Ibino më tyekowa ökö? Angeo ngat na in ibedo, ngat Na leng n'Obanga ooro!”

³⁵ Yecu ocoko cen nî, “Ling ökö, ëka donyi ökö kî î kome!” Cë cen öredhö ěcwö nön î dye öt î nyim lwak kibëc, ëka odonyo yökö kî î kome na ba öwanö ën.

³⁶ Jö kibëc na ute kany nön ouro rwök, cë openyere ginî kën-gî nî, “Koth pwony mënë ene? Ęn ute kî thwön twër ëka tükö, na ka öcîkö nî tipo na rac nî odonyi yökö, gin donyo yökö!”

³⁷ Emuth î kom Yecu ökëë kanya kibëc î lobo nön.

Yecu öcangö jö na pol

(Matayo 8:14-17; Marako 1:29-34)

³⁸ Kinge na Yecu odonyo yökö kî î öt cinagoga, ën öcîdhö ödönyö î öt ka Cimon. Marö ka Cimon onwongo ute kunön kî two lyetho n'ödiö ën rwök, cë gin ökwaö Yecu nî ëk öcang ën.

³⁹ Cë Yecu ocung î nget atwo, ëka öcîkö nî two lyetho öya ökö. Cücüth atwo öcang ökö, ëka öya malö cë otedo nigî cem.

⁴⁰ Na ceng dong dönyö adönya, jîi okelo etwoe n'onwongo ute kî koth two na papath both Yecu. Ęn oketho cingë î kom ngat acëlacël, cë öcangögi kibëc.

⁴¹ Cene thon öya ökö kî î kom jö na pol, na kok ginî nî, “In ënë Wod k'Obanga!”

Ēntō Yecu ocokogī ěka ba oyeo nīgī mē twak, piēn onwongo gīn ongeō nī ěnē obedo Meciya.

*Yecu ōmēdērē kī pwony ěka kī cangō jūi cinagoga
(Marako 1:35-39)*

⁴² Na pīny dong oru kodiko cōn, Yecu ōya ōkō kī i pacō mē Kaperanaum cē ōcīdhō yo kanya lik. Lwak jō na pol ōcakō lūbō ěn, ěka othuno gīnī i kabedo n'onwongo ěn ute iē. Na gīn dong ōnēnō ěn ōtēmō gīnī jūkō ěn, ěk kūr ōwēk kabedo nōn.

⁴³ Ēntō ěn okobo nīgī nī, “An myero acīdh i peci nōkēnē thon mē kobo kōp mē Emuth na Bēr mē ker k'Obanga, piēn man ěnē gīn ōmīō eora.”

⁴⁴ Cē Yecu ōcīdhō i peci na pol na ut i Yudea,[†] kanya ōtītō kōp mē Emuth na Bēr i cinagoga.

5

*Tango mē makō rēc
(Matayo 4:18-22; Marako 1:16-20)*

¹ Ī nīnō mōrō acēl na Yecu ocung i dhō nam mē Genecaret,^{*} jūi opong na rīdērē gīnī mē winyo kōp k'Obanga.

² Yecu ōnēnō yeya ariō i lak kulo n'ēmak rēc ōwēkō kunōn ěka onwongo lwōkō bōōgī.

³ Ēn ōdōnyō i yeya acēl, man onwongo obedo mē ka Cimon, ěka okobo nīnē mē cwarō yeya ōkō na nōnōk kī lak kulo. Cē Yecu obedo i yeya ěka opwonyo lwak.

[†] **4:44 4:44** Ī buke nōkēnē ěcōō nī lobo mē Galilaya. ^{*} **5:1 5:1**
Nam mē Genecaret obedo nyīng nōkēnē mē *Nam mē Galilaya*.

⁴ Na dong otyeko pwony mërë, ën okobo nĩ Cimon nĩ, “Ter yeyani i dyere nam kanya thuth ëk ibol unu bööwu i pii cë ïmak unu rëc.”

⁵ Cimon ögamö nĩ, “Rwoth, wan etio na tøk wor kia ëka ba ëmakö gin mörö. Ëntö kite na in ikobo ködë, abino bolo böö rëcna.”

⁶ Na gĩn dong ötimö kömanön, gĩn ömakö rëc na pol naka böögĩ öcakö yëc.

⁷ Cë dong gĩn ocwodo ewodhgĩ na ute i yeya nökenë nĩ ëk obin ökönygĩ. I karë n'obino gĩnĩ, opongo gĩnĩ yeya arïö kĩ rëc ökö ëka yeya öcakö lüny.

⁸ I karë na Cimon Petero önënö gin nön, orumo cöngë piny i tyën Yecu ëka okobo nĩ, “Rwoth cïdh ökö kĩ botha, piën an abedo abal!”

⁹ Petero ëka ewodhe ouro gĩnĩ lwak rëc na gĩn ëmakö.

¹⁰ Ewodhe, Yakobo ëka Jon, awope ka Jebedayo, ouro gĩnĩ thon. Ëka Yecu okobo nĩ Cimon nĩ, “Kür ibed kĩ lworo, cakërë i caa ni cïdhö ködë anyim, ibino bedo amak jïi nakaka makö rëc.”

¹¹ Gĩn öywaö yeyagĩ i lak kulo, cë gĩn öjalö jami kibëc ëka ölübö gĩnĩ kör Yecu.

*Yecu öcangö dhanö na ut kĩ two dhöbũ
(Matayo 8:1-4; Marako 1:40-45)*

¹² I karë na Yecu onwongo tye i pacö mörö acël, ëcwö mörö obino na ut kĩ two dhöbũ.† Na ën önënö

† **5:12 5:12 Dhöbũ** kĩ both Eyuda, obedo two n'onwongo ënënö nĩ dhanö na ute ködë obedo dhanö na ba leng i thëkwarögĩ. Ën onwongo cik ba yee nĩ öribërë kĩ jö nökenë, ëka dhanö mörö këkën na gudo ën, ënënö na calö ngat na ba leng.

Yecu, orumo cöngë piny cë okulo wangë ëka ökwaö Yecu nï, “Rwoth, ka imitö, canga ëk abed na leng.”

¹³ Yecu öryëö cingë ëka ogudo ëcwö nön, cë okobo nï, “An amitö, komi dong obed na leng!” Cücüth two dhöbü öcang ökö.

¹⁴ Cë Yecu okobo ninë nï, “Kür ikob nï ngat mörö, ëntö cïdh inyuthiri both alamdhök. Cë imï tyër na Muca öcikö ëk jïi ongee nï in dong ecangi ökö.”

¹⁵ Ëntö emuth na makö kome ökéë örömö lobo, ëka n'ömïö jïi na pol rwök obino më winyo köp mërë ëk ëcang-gï kï i kom twoegï.

¹⁶ Yecu i karë mökö yaa cïdhö ökö yo kanya lik ëka lëgö.

*Yecu öcangö dhanö na kome okwe
(Matayo 9:1-8; Marako 2:1-12)*

¹⁷ I ninö mörö acël Yecu onwongo pwonyo jïi. Eparicayo ëka epwony cik mökö onwongo obino gïni kï i peci na papath më Galilaya, Yudea ëka Jerucalem, onwongo ute gïni kunön. Tëkö ka Rwoth onwongo ut ködë më cangö etwoe.

¹⁸ Cwö mökö obino n'otingo gïni dhanö na two akwea kom ömakö. Gïn ötëmö më tero ën i öt ëk epyel i nyim Yecu.

¹⁹ Ba onwongo gïni yoo më tero akome okwe i nyim Yecu piën lwak onwongo opong rwök. Cë gïn öïdhö malö ëka otuco gïni wi öt. Gïn olwao akome okwe na ut i ökéka piny i kin lwak naka ecibo i nyim Yecu.

²⁰ Na Yecu önönö yeegï, ën okobo n'akome okwe nï, “Okona, dong atimö nini kïca i balni.”

²¹ Eparicayo ëka epwony cik ka Muca öcakö penyere gïni kën-gï nï, “Ën thamö nï ënë nga na

twakö köp më yanyö Obanga? Obanga kékên ënë twërö wëkö bal.”

²² Yecu ongeö ngö n'onwongo gïn thamö ëka openyogï nï, “Pïngö i thamö unu köp ni kï i cwinywu?”

²³ Mënë ënë yot: Më kobo nï, ‘Balni ëtïmö kïca ökö ië,’ onyo më kobo nï, ‘Yaa malö icïdhï’?

²⁴ Ëntö ëk ingee unu nï Wod ka Dhanö ut kï twër i wi lobo më wëkö bal.” Cë Yecu okobo both dhanö na kome okwe nï, “An akobo nini, yaa malö, kwany ökëkani ëka icïdh yo pacö.”

²⁵ Cücüth öya malö i nyimgï, ökwanyö ökëka n'onwongo ën obuto ië cë ödök yo pacö na pakö Obanga.

²⁶ Lwak kibëc ouro ëka öpakö gïni Obanga. Gïn opong kï lworö na kobo gïni nï, “Ënënö gin më aura tin.”

*Yecu ocwodo Lebi n'obedo acök ocoro
(Matayo 9:9-13; Marako 2:13-17)*

²⁷ Kinge manön, Yecu oduyo yökö cë önënö acök ocoro n'ecwodo nï Lebi obedo i od cökö ocoro mërë. Yecu okobo nïnë nï, “Lüb köra.”

²⁸ Lebi öya malö, öwëkö jami kibëc, ëka ölübö Yecu.

²⁹ Ëka Lebi öyübö cem na thwönë i parë nï Yecu na calö welo mërë më awöra. I kin wele onwongo ute ëcök ocoro na pol kï jö nökökënë.

³⁰ Man ömïö Eparicayo nökökënë ëka epwony cïk ka Muca öngüngüta gïni i kom ëlëbkör Yecu nakun penyogï nï, “Pïngö icemo ëka imedho unu k'ëcök ocoro n'obedo ëbal?”

³¹ Yecu ögamö nigĩ nĩ, “Pathĩ Jö na komgĩ yot ënë mĩtö daktar, ëntö etwoe.

³² An ba abino më cwodo jö na kitegĩ atĩr, ëntö ëbal ëk ongut gĩnĩ.”

*Yecu okelo pwony na nyen
(Matayo 9:14-17; Marako 2:18-22)*

³³ Jö nön okobo both Yecu nĩ, “Ëlũbkör Jon ëka më Eparicayo onwongo ut gĩnĩ kĩ thëkwarö më rio kec karë kĩ karë ëka lëgö gĩnĩ thon. Pĩngö ëlũbkori cemo ëka medho gĩnĩ nĩnö kībēc?”

³⁴ Yecu ögamö nigĩ nĩ, “Wele k'anyom twërö rio kec n'anyom tye ködgĩ kanya acël?

³⁵ Ëntö karë bino thuno n'ebino kwanyö anyom ökö kĩ bothgĩ cë gĩn dong bino rio kec ĩ nĩnö nön.”

³⁶ Dök obolo nigĩ carolok nĩ, “Ba ut ngat mörö na yēcö opeke böngü na nyen më dapö böngü na cön na ën ruko. Ka ötimö kömanön cë bino yēcö böngü na ën ruko na nyen ökö. Dök opeke nĩ kom böngü na nyen ba pore kĩ man otii.

³⁷ Dök ba ut ngat mörö na pĩkö köngö ölökö na nyen ĩ ocwe na cön, ka öpikö, cë köngö ölökö bino yēcö ocwe ökö, ocwe thon bal ökö.

³⁸ Thwara köngö ölökö na nyen ëpik ĩ ocwe na nyen.

³⁹ Ba tye ngat mörö na ka ömadhö köngö ölökö na cön cë dök mĩtö man anyen thon, piën bino kobo nĩ, “Thwara thwara man na cön.”

6

*Yecu ënë Rwoth më ceng Cabüt
(Matayo 12:1-8; Marako 2:23-28)*

¹ İ nîno mörö acël mē Cabît* k'Eyuda, Yecu onwongo wok i pwodho bël. Ëlûbkörë öcakö rîdhö with bël ëka öngînyö gîni i cîng-gî, cê omwodo gîni.

² Ëntö Eparicayo mökö openyo nî, “Pîngö un îrîdhö with bël na cîk ökwërö nî kür etii i ceng Cabît k'Eyuda?”

³ Yecu ögamö nîgî nî, “Un ba îkwanö kî i Cöc na Leng ngö na Daudi ötimö i karë na kec oneko ën k'ewodhe?”

⁴ Ën ödönyö i öt k'Obanga, ëka ökwanyö ogati n'ëtyërö both Obanga cê öcamö, na yam cîk ökwërö nî dhanö kür öcam kono ka ëlamdhök kékën. Ëka ën thon ömîö both ewodhe.”

⁵ Cê Yecu okobo nîgî nî, “Wod ka dhanö ënë Rwoth mē Cabît.”

*Yecu öcangö dhanö i ceng cabît
(Matayo 12:9-14; Marako 3:1-6)*

⁶ İ Cabît k'Eyuda nökenë Yecu ödönyö i cinagoga ëka onwongo pwonyo. Ëcwö mörö onwongo ute kunön na badë okwe ökö.

⁷ Eparicayo ëka epwony cîk onwongo kürö gîni mē nēnö ka Yecu cangö ëcwö nön i ceng Cabît ëk enwong gîni yoo mē dotho ën.

⁸ Ëntö Yecu ongeö ngö n'onwongo gîni thamö ëka okobo n'ëcwö na badë okwe nî, “Yaa malö ëka icung i nyim jö kibëc.” Ën öya malö ëka ocung.

⁹ Cê Yecu okobo bothgî nî, “Apenyowu nî, i ceng Cabît cîk yee nî ëtim gin mörö na bër onyo gin mörö na rac ië, ëlar kwö onyo enek aneka?”

* **6:1 6:1 Cabît** obedo ceng abicël. Nîno n'Eyuda lëgö gîni ködë.
6:3 6:3 1 Camuel 21:1-6

¹⁰ Ën ongongolo wangë i kin-gi kibëc, cë okobo both ëcwö nön ni, “Ryë badi.” Ën öryëö badë, ëka badë öcang ökö.

¹¹ Ëntö akëmö ömakögi na tæk, cë öyübö gini köp i kin-gi kën-gi, ngö na myero ëtim i kom Yecu.

*Yecu öyëro ëkwëna mërë apar ariö
(Matayo 10:1-4; Marako 3:13-19)*

¹² I karë nonu, Yecu öcïdhö i wi kidi më lëga ië ëka ölëgö both Obanga wor kia.

¹³ Na piny dong oru, ocwodo ëlëbkörë bothe ëka öyëro jö apar ariö ki kin-gi cë ömïögi nyïng ni ëkwëna. Nyïng-gi ene:

¹⁴ Cimon (na ën öcakö nyïngë ni Petero), ëka ömin mërë Anderiya, Yakobo ëka Jon, Pilipo ëka Batulumayo,

¹⁵ Matayo ëka Tomaci, Yakobo wod k'Alipayo, Cimon n'ecwodo ni dhanö na mitö löckën,[†]

¹⁶ Yuda wod ka Yakobo, ëka Yuda Ikariot, na yam oketho örörö i kom Yecu.

*Tëkö ka Yecu më cangö jüi
(Matayo 4:23-25)*

¹⁷ Yecu obino piny ki i wi kidi kanya acël k'ëlëbkörë. Na dong othuno i ngöm kany opire cë ocung. Ki kunön ëlëbkörë na pol ëka ki jö nökenë n'obino gini ki i Yudea, ki i pacö më Jerucalem, ëka ki i dhö nam më Turo ëka Cidon ögürë gini kanya acël.

¹⁸ Gïn onwongo obino më winyo pwony mërë ëk ëcang-gi ki i kom twoegi, naka thon ki jö na cen na reco oyelögi, obino gini ëka ëcangögi.

[†] **6:15 6:15** Man obedo dhanö n'onwongo mitö ni Eyuda kür obed gini i the löc ka jö Roma.

19 Jö nön kibëc ötëmö më gudo ën, piën tēkō më cangö onwongo yaa kī i kome ëka cangögi kibëc.

*Gum ëka can
(Matayo 5:1-12)*

20 Yecu ölökerë önënö ëlëbkörë cë okobo bothgi nī,

“Komwu gum un ëcan,
piën Ker k'Obanga obedo mewu.

21 Komwu gum un jö na kec onekowu kobedini,
piën ibino yeng unu.

Komwu gum un jö na kok kobedini,
piën ibino nyërö unu.

22 Komwu gum ka jīi dagöwu, ka ëkwëdöwu ëka ëyanyöwu, ëbalö nyīngwu na rac, pī Wod ka dhanö.

23 “Lakërë unu i nīnö nonu, nakun ipye unu kī yom cwiny, piën cül n'ebino mīöwu më pwöc thwönë i wi polo. Ëka ipo unu nī kweregī yam ötīmö edwarpīny kōmanön.

24 “Ëntö ibino nēnö unu can un ëlönyö,
piën ityeko unu nwongo gin na kweo cwinywu ökö.

25 Can i komwu un jö na yeng kobedini,
piën kec bino nekowu.

Ibino nēnö unu can, un nī nyërö kobedini,
piën ibino kumo unu kī koko.

26 Ibino nēnö unu can, ka jö kibëc pwöyöwu,
piën kweregī yam öpwöyö gīnī edwarpīny n'etwodo kōmanön.

*Mar langwu abonge cülö kwor
(Matayo 5:38-48; 7:12)*

27 “Ëntö akobo niwu un jö nī winya, nī mar unu langwu, tīm unu gin na bër both jö na dagöwu.

28 Lam unu gum i kom jö na lamöwu, lög unu pi jö na timö gin na rac bothwu.

29 Ka ngat mörö odhongö lemi acël, lök ninë kucël thon ëk odhong. Ka ngat mörö mitö catini, mië thon kotini.

30 Mii both jö kibëc na kwai gini ëka ka ngat mörö omai jamini, kür dök i peny ëk odwongi nini.

31 Kite na un imitö ni jii ötim niwu ködë, un thon tim unu nigï kömanön.

32 “Ka imarö unu jö na maröwu, pwöc mënë ni nwongo unu ki ië? Naka thon ëbal marö jö na marögi.

33 Eka ka itimö unu gin na bër both jö na timö gin na bër bothwu, pwöc mënë ni nwongo unu ki ië? Naka thon ëbal timö kömanön.

34 Eka ka imiö unu banya both jö na dwökö niwu, pwöc mënë ni nwongo unu ki ië? Naka thon ëbal miö banya both ëbal ewodhgï ëk ëcülgi na röm.

35 Entö mar unu langwu, tim unu gin na bër nigï ëka mii unu nigï den na ba igeno unu ni ebino cülö niwu dökï. Cë cül na mewu bino bedo na thwönë, ëka ibino bedo unu ëthin ka Ngat na Malö Rwök piën ën bër both jö na ba pwöyö ën, ëka both jö na reco.

36 Bed unu ki kica na calö Apapwu obedo akica.

*Kür ingöl köp i kom jö nökenë
(Matayo 7:1-5)*

37 “Kür ingöl unu köp both jö nökenë, ëka un thon ba ebino ngölö niwu köp. Kür ingöl unu köp ölöö jö nökenë, ëka un thon ba ebino ngölö köp lööwu. Tim unu kica both jö nökenë, ëka un thon ebino timö niwu kica.

38 Mii unu both jö nökënë ëka un thon ebino miöwu. Ëka jami n'ebino miöwu ebino pimo niwu na bër. Gin n'epimo ködë na bër, n'eyengo, ëka ëdilö na öny aönya, ebino miöni. Gin na un ipimo ködë, ënë thon ebino pimo niwu ködë.”

39 Yecu dök okobo nigi carolok ni, “Athöö wang twerö pëö athöö wang awodhe? Gin ariö kibëc ba bino podho ökö i bur?

40 Athin kwan ba bedo na dit löö apwony mërë, ëntö dhanö kibëc ka dong epwonyo na bër dökö na calö apwony mërë.

41 “Pingö inënö cüng kal ki i wang omeru, ëka ba inënö dul yath na tye i wangi?

42 In itwerö kobo n'omeru ni, ‘Ömëra, ëk akwany cüng kal ökö ki i wangi,’ nakun in kikomi ba inënö dul yath na ut i wangi? In atwodo, cak kono kwanyö dul yath na ut i wangi ökö, ëka dong inën piny na bër më kwanyö cüng kal na ute i wang omeru.

*Dhanö engeo k'adwogi tic mërë
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)*

43 “Yath na bër ba twerö nyakö nyige na rac ëka yath na rac ba twerö nyakö nyige na bër.

44 Yath acëlacël engeo ki nyige. Dhanö ba püdö ölam ki kom öküdhö acar onyo nyig ölok ki kom öcöcök.

45 Dhanö na bër twakö gin na bër ki kin jami na bëcö na ën ökanö i cwinye. Dhanö na rac twakö gin na rac ki kin jami na reco na ën ökanö i cwinye. Pien köp na dhanö kobo yaa ki kom ngö n'opong i cwinye.

*Agedo na ryëk ëka agedo na mïng
(Matayo 7:24-27)*

⁴⁶ “Pïngö icwoda unu nï, ‘Rwoth, Rwoth,’ ëka ba itïmö unu gin na an akobo nï itïm unu?

⁴⁷ Dhanö acêlacêl na bino botha, cê winyo köp na mëga, ëka ketho i tic, abino nyuthiwu ngat na ën cal ködê.

⁴⁸ “Ën cal kï dhanö n’ögërö öt n’ökünyö na thuth ëka ocibo thërë i kom lëla. Ëka ka koth ocwe na thwönë cê pii opong, kilëlë ömöl kï tükö i kom öt nonu. Ëntö ba oyengo piën onwongo ëgërö na bër.

⁴⁹ Ëntö ngat na winyo köpna ëka ba ketho i tic, röm aröma kï dhanö n’ögërö öt i kom ngöm abonge acaki thërë. Ka kulo opong cê ömöl kï tükö ëka öcörö öt nön, öt rëdhërë pïny nï ruthukuny.”

7

*Yee k’adit acikari më Roma
(Matayo 8:5-13; Jon 4:43-54)*

¹ Na dong Yecu otyeko pwonio köp nï kibëc both lwak, ën ödök cen i Kaperanaum.

² I pacö nonu onwongo ute adit acikari më Roma. Dhanö ni onwongo ut k’atic na ën marö rwök. Atic ni onwongo two rwök na cwök thöö.

³ I karë n’adit acikari owinyo pi Yecu, ën ooro edong k’Eyuda mökö më cïdhö kwaö ën ëk obin öcang atic mërë.

⁴ I karë n’edong nön obino gïni both Yecu, gïn ökwaö ën ëk owoth ködgi cê okobo gïni nï, “Ngati opore ëk icang atic mërë,

⁵ piën marö Eyuda ëka thon ënë ögërö cinagoga nïwa.”

⁶ Cē Yecu öcīdhö kanya acēl k'edong nön. Na dong onyingo cwök kī pacö, adit acikari ooro nyikonei mökö mē cīdhö kobo nīnē nī, “Rwoth, kür dök iloliri mē bino ī pacōna, pīen an ba apora nī ēk ibin īdöny ī öda.

⁷ An thon ba apora mē bino romo kodi. Akwai ēk ikob nīna köp mörö kī kany iut iē cē aticna bino cang.

⁸ Pīen an thon abedo dhanö n'ëlöö alöa ī dhö tic, aut k'acikari thon na an alöögī. Ka akobo both acikarina mörö acēl nī, ‘Cīdhī,’ cē cīdhö, onyo ka akobo nī, ‘Bin,’ cē bino. Ēka ka akobo both aticna nī, ‘Tīm man,’ cē tīmō.”

⁹ Ī karē na Yecu owinyo köp nī, ouro rwök. Ölökērē both jīī na lübö körē cē okobo nīgī nī, “Akobo niwu, bara anwongo ēcwö na ut kī yee na röm kī man ī lobo Icarael.”

¹⁰ Cē jö n'onwongo eorogī ödök cen pacö, ēka onwongo gīnī atic öcang ökö.

Yecu ocero wod ka dha thöö mē Nain

¹¹ Cücüth kinge, Yecu k'ëlübkörē ēka lwak jö na pol öcīdhö gīnī ī taun n'ecwodo nī Nain.

¹² Ī karē na ēn onyingo na cwök kī dhö cēl mē taun nön, gīn önönö jö n'ölabö gīnī lyēl k'awobi n'öthöö k'ētana. Awobi nī onwongo obedo wod ka dha thöö acēl kēkēn. Jö na pol mē pacö nön owotho kanya acēl kī dha thöö nī.

¹³ Na Rwoth önönö aya k'awobi nön, kīca ömakö ī kome, okobo nīnē nī, “Kür ikoki.”

¹⁴ Yecu öcīdhö cē ogudo canduk lyēl ēka jīī n'onwongo ölabö athöö nī ocung gīnī moth. Ēn okobo nī, “Awobi, akobo nini nī yaa malö!”

¹⁵ Cücüth awobi ni ocer ökö cë öcakö twak. Yecu ömiö ën both aya mërë.

¹⁶ Jö kibëc opong ki lworö ëka öcakö gini pakö Obanga ni, “Adwarpiny na dit obino i kinwa, ëka Obanga obino më kënyö jögë.”

¹⁷ Emuth i kom ngö na Yecu ötimö ökëë örömö lobo Yudea kibëc ëka ki lobo n'örökö.

*Jon Abatica ouro ka Yecu obedo Meciya
(Matayo 11:2-19)*

¹⁸ Ëlëbkör Jon okobo ninë jami kibëc na Yecu ötimö. Cë Jon ocwodo ëlëbkörë ariö

¹⁹ ëka oorogë both Rwoth më penyo ën ni, “In ënë Kiricito n'onwongo edwarpiny okobo ni bino, onyo ëkür dök ngat nökenë?”

²⁰ I karë n'ëlëbkör Jon öcïdhö gini both Yecu okobo gini ninë ni, “Jon Abatica oorowa bothi ëk ebin epenyi ni, ‘In ënë Kiricito n'onwongo edwarpiny okobo ni bino, onyo ëkür dök ngat nökenë?’ ”

²¹ I caa nön onwongo Yecu öcangö etwoe na ut gini ki twoe na papath ëka tipo na reco. Ën thon ömiö ëthöö wang önënö piny.

²² Cë Yecu okobo nigë ni, “Cïdh ikob unu both Jon ngö na un inënö ëka ngö na un iwinyo. Ëthöö wang önënö piny, engwalo owotho, jö na ut ki two dhöbü öcang, edhing ith owinyo gini köp ëka jö n'öthöo ocer. Jö na ut ki can owinyo gini köp më Emuth na Bër.*

* **7:22 7:22** Tic na Yecu okobo kany, ënë edwarpiny okobo ni Kiricito bino timö ka ën obino. Kwan ki i buk ka Icaya 26:19; 29:18-19; 35:5-6; 61:1.

²³ Tye kī gum dhanö na ba lökërë ökö kī kom yee mërë pīra.”

²⁴ Kinge na dong ëlübör Jon ödök gīnī, Yecu öcakö twak kī jī i köp i kom Jon nī, “Ngö na un icidhö më nënö kī dye thim? İcidhö unu më nënö agada na yamö yengo?

²⁵ Ka ope, ngö na dong icidhö unu më nënö? Dhanö n'oruko böng na wel mërë thwönë? Pe, jö na rukere gīnī kī böng na leng ëka ut gīnī kī jami na bëcö ënë bedo gīnī i peci ka rwodhi.

²⁶ Ëntö ngö na un icidhö më nënö? Eyo, an akobo bothwu nī un inënö ngat na löö adwarpiny ökö.

²⁷ Jon ënë obedo dhanö na Cöc na Leng cīmō na kobo nī,

“‘Nën abino oro akwëna na bino cidhö anyim nini, ënë bino yübō yooni na bara ibino.’ ”

²⁸ Yecu okobo nī, “Akobo niwu, kī kin jö kibëc na mon önywölö, ngat mörö ope na dit na löö Jon. Ëntö naka thon ngat na tidi na löö kī i Ker k'Obanga, dhanö nön thwönë na löö ën.”

²⁹ Jö kibëc naka thon ëcök ocoro, i karë n'owinyo gīnī köp ka Yecu, oyee gīnī nī yoo k'Obanga tye atir, piën Jon onwongo obaticagi.

³⁰ Ëntö Eparicayo ëka epwony cik ka Muca ökwërö gīnī miti k'Obanga. Ëka ökwërö gīnī nī kür Jon obaticagi.

³¹ Yecu dök okobo nī, “Abino poro jö më karë ni kī ngö? Gīn cal kī ngö?

³² Gīn röm k'ëthnō n'obedo i cuk nakun kobo n'ëthnō ewodhgī nī,
“‘Wan ëküdhö oletu niwu,

ëka ba ïmyëlö unu,
ewero wer lyël,
ëka un ba ikok.’

³³ Jon Abatica obino na ba camö kwon onyo madhö köngö ölok, ëka ikobo unu nï, ‘Ën ut kï cen ï kome.’

³⁴ Ëntö Wod ka Dhanö obino na cemo ëka medho, ëka un ikobo nï, ‘Ën obedo ngat n'owor ëka amërö! Ën thon obedo okone k'ëcök ocoro ëka “ëbal.” ’

³⁵ Ëntö ryëkö k'Obanga onen adyer both ëthinë kibëc na lübö.”

Kanya ëtïmö kïca na thwönë ië, mar na thwönë ut ië

³⁶ Ngat acël kï kin Eparicayo ocwodo Yecu më cïdhö cem ködë. Ën öcïdhö ï ödë cë obedo pïny ï dhö cem.

³⁷ Dhakö mörö n'obedo abal onwongo ut ï taun nön. ï karë n'ongeo nï Yecu tye ï cem ï öt k'Aparicayo, cë okelo cupa möö na ngwece kur.

³⁸ Ën obino cë ocung ï ngee Yecu kï kutyënë na kok naka pii wangë ötön ï tyën Yecu ëka odunyo kï yer wie. Önödhö tyën Yecu cë owiro kï möö na kur.

³⁹ ï karë n'Aparicayo önënö, ötwak kï ï cwinye kënë nï, “Kono dhanö ni obedo adwarpïny, onwongo twërö ngeeno dhakö n'ogude—nï obedo abal.”

⁴⁰ Yecu okobo both Aparicayo nï, “Cimon, aut kï gin mörö na mïtö kobo nini.”

Cimon ögamö nï, “Apwony, ngö ënön?”

⁴¹ Yecu okobo nïnë nï, “Yam tye ngat mörö n'ömïö cïlïng më den both jö ariö. Ngat acël onwongo ut

kī banya më denario mia abic ëka awodhe nökënë ute kī pyer abic.

⁴² İ karë na cülö banya ni ölöö jö arïö ni, won ciling öwëkö benyi nön ökö cë ötımö nigı kica. Nga kī kin jö arïö ni na bino marö won ciling na löö?”

⁴³ Cimon ögamö ni, “Athamö ni ngat n'ëwëkö banya mërë na thwönë.”

Yecu okobo ni, “In ingölö kakarë.”

⁴⁴ Cë Yecu ölökerë both dhakö nön ëka openyo Cimon ni, “İnenö dhakö ni? An adönyö i odi ba imia pii më lwökö tyëna. Ëntö ën ötönö pii wangë i tyëna cë odunyo kī yer wie.

⁴⁵ In ba imotha ëka ba inödhö lema ëntö dhakö ni anaka i caa n'adönyö ködë i odi, ba öwëkö nödhö tyëna.

⁴⁶ In ba igama kī önyö möö i wia ëntö ën owiro tyëna kī möö na kur.

⁴⁷ Pī manön akobo nini, bal mërë kibëc ëtımö kica ökö ië piën mar mërë na ën onyutho thwönë. Ëntö ngat n'ëtımö ninë kica pī bal mërë na nönök, nyutho mar mërë thon na nönök.”

⁴⁸ Cë Yecu okobo both dhakö ni, “Balni dong atımö kica ökö ië.”

⁴⁹ Jö n'obedo ködë i dhö cem öcakö twak i kin-gi ni, “Man nga na tımö kica thon i kom bal?”

⁵⁰ Ëntö Yecu okobo both dhakö ni, “In iyee kī i cwinyi ënë ömïö dong ilarë. Ëk Obanga omii kuc.”

8

Mon n'onwongo könyö Yecu

¹ Kinge man, Yecu owotho i kin taun na döngö ëka peci gini, na titö köp më Emuth na Bër më Ker

k'Obanga. Ëlübörë apar ariö onwongo tye ködë kanya acël,

²ëka thon mon mökö n'onwongo ëcangögi kî kom tipa na reco ëka kî twoe. Mon ni ënë Maria më Magadala, na cen abirö ëryëmö kî i kome,

³Joana dhakö ka Cujä, adwong na löö öt k'Erode. Onwongo thon dhakö tye na nyïngë Cucana ëka mon nökenë na pol. Mon ni onwongo miö jamigi më könyö Yecu ëka ëlübörë.

Carolok i kom ngöm

(Matayo 13:1-9; Marako 4:1-9)

⁴I ninö mörö acël, lwak na pol öya kî i taun gini cë ögüre gini both Yecu. Ën öcakö pwonyogi kî carolok na kobo ni,

⁵“Apu mörö öcïdhö më cwöönö kodhi mërë. I karë na ën tye ka cwöönö kodhi, kodhi mökö ökir i dye yoo, cë jii önyönö ëka wïny na ngwëcö kî malö ödëdöpö ökö.

⁶Ën ökënë ökir i dye lëla cë öcakö tuu, ëntö oner ökö piën pii nönök.

⁷Kodhi nökenë opodho i kin okudhi cë otuu, ëntö öküdhö ödiö ökö.

⁸Kodhi nökenë ökir i ngöm na bër. Kodhi ni otuu ëka ödöngö cë önyakö nyige na pol na löö ën na yam ëcwö wang mia acël.” Yecu otyeko twak kî dwön na malö ni, “Ngat na tye kî ithe më winyo, myero ën owiny!”

Müng më Ker k'Obanga enyutho both ëlübör Yecu

(Matayo 13:10-23; Marako 4:10-20)

⁹Ëlübör Yecu openyo ën ni, “Ngö na carolok ni gönyö?”

10 Ën ögamö nî, “Müng më ryëkö më Ker k'Obanga, ëmiö dong ökö bothwu. Ëntö both jö nökenë an atwak kî carolok ëk,
“ ‘Ka önënö gîni, kür dök önën,
dök ka owinyo gîni, ba twërö nîang ië.’

*Yecu ögönyö carolok më ngöm
(Matayo 13:18-25; Marako 4:13-20)*

11 “Carolok ni gönyö nî köman. Kodhi ënë köp k'Obanga.

12 Kodhi n'ökîr î dye yoo ënë jö na winyo, ëka Catan bino cë kwanyö köp k'Obanga ökö kî î cwinygî ëk kür oyee gîni ëka ôlarë.

13 Kodhi n'ökîr î dye lëla cal gîni kî jö na gamö köp k'Obanga kî yom cwiny ka gîn owinyo. Ëntö ope gîni k'oriigi n'ödönyö pîny. Gîn yeo pî karë na nönök, ëntö ka î karë më tëmögî, podho gîni ökö.

14 Kodhi n'ökîr î kin okudhi cal kî jö na winyo köp k'Obanga, ëntö na gîn tye î wothgî ëdiögî kî kwö më par, lönyö ëka kwö na yot. Jami ni müögî ba nyakö nyig-gî.

15 Ëntö kodhi n'ökîr î ngöm na bër cal kî jö na winyo gîni köp k'Obanga, moko î cwinygî, ëka dïö cwinygî cë nyakö nyig-gî.

*Tii unu kî tara nî nwongo na bër
(Marako 4:21-25)*

16 “Ba tye ngat mörö na cwînyö tara cë kanö ökö î adîta onyo ketho î thë ëtana. Ëntö eketho tara kany oten, kanya cara mërë twërö nen both jö kibëc na dönyö gîni î öt.

17 Ba tye gin mörö n'ëkanö na ba ebino tuco, ëka ba tye gin mörö n'ebino kanö na ba ebino ngeeno.

18 Pī manön, nēn unu na bër kite nī winyo unu kī köp ködë! Jö na bino winyo pwonyna, ebino mädö nīgī mē winyo na thwönë. Ëntö pī jö na ba winyo gīnī, naka thon ngö na gīn thamö nī ëniang ië ebino gamö ökö kī bothgī.”

*Jö na tīmō ngö n'Obanga mütö ënë jö ka Yecu
(Matayo 12:46-50; Marako 3:31-35)*

19 Cē aya ka Yecu ëka utmego mērë obino mē nēnō ën. Ëntö gīn onwongo ba römö thuno i ngete pīën lwak onwongo pol na dīrë gīnī.

20 Ngat mörö okobo nīnë, “Ayani ëka utmegoni ocung yökö, mütö nēnōnī.”

21 Yecu ögamö nīnë nī, “Ayana ëka utmegona ënë jö na winyo köp k'Obanga ëka ketho gīnī i tic.”

*Yecu öjükö yamö kī nam
(Matayo 8:23-27; Marako 4:35-41)*

22 İ nīnō mörö acël Yecu ëka ëlübörë ödönyö gīnī i yeya cē okobo nīgī nī, “Eru ëngöl nam yo löka tung ca.” Cē gīn öcakö wothgī yo kunön.

23 Na gin ngölö i nam, Yecu obuto pīny cē önīnō ökö. Cücüth yamö na ger öcakö kudho na tēk i nam. Pii öcakö pong i od yeya, öwëkö jö ni obedo i thwön pēkö na rac.

24 Cē ëlübör Yecu öcīdhö ocoo ën, na redo gīnī nī, “Rwoth, Rwoth, wan ëcwök thöökö yo!” Ëka Yecu öya malö cē ocoko yamö na ger ëka kī pii nī ëk ocung. Yamö ocung, ëka pii okwe moth.

25 Yecu openyo ëlübörë nī, “Kara yeewu tye kwene?” Gīn ouro ëka obedo kī lworö, ëka öcakö

twak i kin-gi kékén-gi ni, “Koth dhanö mënë ene?
Na coko yamö ëka pii cë winyo dhögë!”

*Yecu öcangö dhanö na cen ut i kome
(Matayo 8:28-34; Marako 5:1-20)*

²⁶ Yecu ëka ëlëbkörë öngölö ginï nam na cwök ki lobo më Galilaya, ëka othuno ginï i löka nam yo lobo ka jö Gereca.*

²⁷ I karë na Yecu donyo yökö ki i yeya, ëcwö më taun nön n'onwongo cen ömakö obino më romo ködë. Pi karë na lac dhanö ni onwongo wotho kotula ëka onwongo ba bedo pacö ëntö onwongo kwö i kin lyene.

²⁸ Cücüth tük nënë Yecu, oredo rwök. Ën opodho i nyim Yecu cë oredo na tük ni, “Yecu, Wod k'Obanga na ën Na Malö Rwök! Ngö na in imitö ki botha? Akwai, kür ipwoda!”

²⁹ Ën okobo man piën Yecu onwongo öcökö ni tipo na rac odonyi yökö ki i kome. Wang na pol cen dwogo i kome, ömïö ëgwökö agwöka nakun nwongo etweo atwea ki nyör ëka ki nywenyo. Ëntö ën tütürö ngö n'etweo ködë ökö. Cen ryëmö tero i thim yo kanyalik.

³⁰ Yecu openyo ën, “Nyingi nga?”

Ën ögamö, “Nyinga Lejon,”† piën cene na pol onwongo opong i kome.

³¹ Tipo na reco ömëdërë më kwaö Yecu ëk kür öryëmgï i bur na thuth, kanya cene epwodogï ië.

* **8:26 8:26 Gereca** ecwodo ki i buke nökenë ni jö Gadara. † **8:30 8:30 Lejon** onwongo obedo mwony më lwëny më lobo Roma. Mwony ni onwongo ut iwel më mia adek.

32 Ëthipan pün onwongo cemo gini i bad kidi. Cene ökwaö gini Yecu ek oye nigä edöny i kom pün nön. Cë en oyeo nigä.

33 Na cene odonyo ki kom ecwö ni, ödönyö gini i kom pün, cë obino gini ki malö ki wi thur ëka ölüny gini i nam.

34 I karë n'ekwa pün önönö gini ngö n'ötimëre, gin öngwécö më cidhö rwëenö emuth ni i kin taun gini ëka i thwok lobo.

35 Jii öcidhö më nönö ngö n'ötimëre ëka i caa n'othuno gini both Yecu, onwongo gini ngat na cene ömakö bothe. Cene öya ökö ki i kome ëka onwongo obedo i nget Yecu. En onwongo orukere na leng ëka dong niang. Entö jii ödökö na lwor.

36 Cë jö n'önönö ngö n'ötimëre okobo gini both jii kite na ngat n'onwongo cen ömakö öcang ködë.

37 Jö kibëc n'obedo gini i Gereca ëka kany örikö lobo nön ökwaö Yecu ni myero öya ökö ki bothgi piën lworo onwongo ömakögi rwök. Yecu ödönyö i yeya cë ödök cen.

38 Dhanö na cen öya ki i kome odweko Yecu ek ewoth ködë. Entö Yecu ökwëro ökö cë okobo ninë ni.

39 “Dök pacö ek icidh ikob ngö na thwönë n'Obanga ötimö më cangöni.” Cë ecwö ni owotho i taun kibëc ëka ötitö gin na Yecu ötimö më cangönë.

Yecu öcangö dhakö na two ëka ocerö nyaka Yairo (Matayo 9:18-26; Marako 5:21-43)

40 I karë na dong Yecu odwogo, lwak ögamö ki yom cwiny piën onwongo gin kibëc kürö.

⁴¹ Dhanö mörö obino, na nyिंगë Yairo n'onwongo adwong më cinagoga. Ën orumo cöngë piny i nyim Yecu ëka odweko ni öcïdh yo parë

⁴² piën onwongo nyarë acël këkën na ut ki mwaka apar ariö two na dong cwök thöo.

Na Yecu pod ut i yoo, jö na pol obedo ka diinö ën.

⁴³ Dhakö mörö onwongo ut kunön n'onwongo remo obedo cwer ki i kome pi mwaka apar ariö na ba cok. Ën öbalö jami na ën ute ködë kibëc both ëcang jö, ëntö ngat mörö onwongo ope na römö cangö ën.

⁴⁴ Cücüth ka ën opelo ki kungee Yecu, cë ogudo lak böngü ka Yecu. Cücüth remo na cwer ojik ökö.

⁴⁵ Yecu openyo ni, “Nga n'oguda?”

Jö kibëc ökwëro gini ökö, cë Petero okobo ni, “Adwong jii oriki dyere ëka tye ka thwaroni gini ki tung mörö këkën.”

⁴⁶ Ëntö Yecu okobo nigä ni, “Ngat mörö oguda, piën awinyo tükö më cangö dhanö ka yaa ökö ki i koma.”

⁴⁷ Dhakö ongeö ni ba ërömö pono, cë obino na kome myël ëka orumo cöngë piny i nyim Yecu. Ën okobo both jö kibëc pïngö egudo Yecu ëka ki kite n'ëcang ködë cüth.

⁴⁸ Cë Yecu okobo both dhakö nön ni, “Piën dong iyee ëka icang ökö, cidh giri ki kuc.”

⁴⁹ I karë na Yecu pod twak, ngat mörö n'eoro obino ki i pacö ka Yairo, adwong më cinagoga, cë okobo ni, “Nyari dong öthöö ökö, kür dök iyel apwony.”

⁵⁰ Na Yecu owinyo köp ni, okobo ni Yairo ni, “Kür ipar! Bed ki yee cë nyari bino cang.”

⁵¹ Ī karë na Yecu ödönyö ĩ öt ka Yairo, ba oyeo ngat mörö nĩ ěk ölüb körë, na path kĩ Petero, Jon, Yakobo ěka enyodo ka nyan nön.

⁵² Jö kibëc onwongo kok na dhongo korgĩ pĩ nyakö nön. Yecu okobo nĩ, “Athĩn ba öthöö, ěntö önĩnö anĩna.”

⁵³ Jö kibëc önyërö Yecu anyëra piën gĩn onwongo ngeo nĩ nyakö nön öthöö ökö.

⁵⁴ Ěntö Yecu ömakö cĩng nyakö nön cë okobo nĩnë nĩ, “Athĩn, yaa malö!”

⁵⁵ Cücüth kwö mërë odwogo, ěka öya ökö malö wang acël. Yecu okobo nĩgĩ dong nĩ ěk ěmĩi nyan nön cem öcam.

⁵⁶ Enyodo mërë ouro rwök. Ěntö Yecu öcĩkögĩ nĩ kür okob gĩnĩ both ngat mörö ngö n'ötĩmërë.

9

Yecu ooro ělübkörë apar arïö

(Matayo 10:5-15; Marako 6:7-13)

¹ Yecu ocwodo ělübkörë apar arïö kanya acël cë ömĩögĩ tēkö kĩ twër mē ryēmō cene ěka kĩ cangö twoe.

² Cë oorogĩ mē cĩdhö titö köp ĩ kom Ker k'Obanga ěka mē cangö etwoe.

³ Ěn öcĩkögĩ nĩ, “Ī wothwu kür ĩcĩdh unu kĩ gin mörö. Kür ĩcĩdh unu kĩ lũth, k'ekapu, onyo cem, cĩlĩng ěka kĩ böng arïö.

⁴ Öt nĩ bino dönyö unu ĩë, bed unu kunön naka ĩya unu kĩ ĩ taun nön.

⁵ Kanya ba ëgamöwu ië, ka iya unu ki i taun nön têng unu apua më tyënwu, * ëk onyuth nīgi nī ëngölö köp i komgi pī kwërö köp më Emuth na Bër.”

⁶ Ëlëbkör Yecu öya ëka öcïdhö gini i peci na titö gini köp më Emuth na Bër ëka ki cangö etwoe i kabedo kibëc.

Rwoth Erode ouro: Yecu ënë nga?

(Matayo 14:1-2; Marako 6:14-16)

⁷ Erode alöc më Galilaya owinyo gin na kibëc n'obedo ka timërë cë wie ocung ökö. Piën jö nökenë onwongo kobo gini nī Jon Abatica ënë ocer ki i kin jö n'öthö.

⁸ Jö nökenë okobo nī Eliya ënë onen ëka jö nökenë nī ngat acël ki kin edwarpiny na cön ënë ocer.

⁹ Ëntö Erode okobo nī, “Jon yam anguno ngute ökö yo! Man nga na dök awinyo köp i kome ni?” Erode öparö më nënö Yecu.

Yecu otio tango më pidhö jö elip abic

(Matayo 14:13-21; Marako 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ I karë n'ëkwëna odwogo gini both Yecu, okobo gini ninë ngö na gin ëtimö kibëc. Cë Yecu owotho ködgi yo taun n'ecwodo nī Bethsaida, kanya gin twërö bedo ië kën-gi.

¹¹ Ëntö jö na pol ongeö ka kwene na Yecu onwongo cidhö yo ië k'ëkwëna mërë cë ölübö gini körë. Ën ögamögi, ötwak ködgi i köp më Ker k'Obanga ëka öcangö jö kibëc n'onwongo two.

¹² Na ceng dong cwök dönyö, ëlëbkörë apar ariö obino both Yecu cë okobo gini nī, “Kob nī jii öcïdh

* **9:5 9:5 Têng unu apua më tyënwu** nyutho nī Obanga ökwërö jö më pacö nön, piën gin ökwërö winyo köp k'ëkwëna.

gĩnĩ ĩ kin peci ěka kĩ kanya jĩĩ bedo ĩe ěk onwong
gĩnĩ cem mōrō ěka ka nĩnō. Gĩn mōrō ope ĩ kabedo
nĩ kany cal kanya lik.”

13 Yecu ōgamō nĩ, “Miwugĩ gĩn mōrō mē acama.”

Ēntō gĩn ōgamō nĩ, “Wan eut k'ogati na thĩthĩnō
abic ěka rēc ariō. Thwara ka wan ěcĩdhō mē wĩlō
cem pĩ jō nĩ kībēc.”

14 Onwongo cwō na rōmō elip abic tye kunōn.

Yecu okobo n'ēlūbkōrē nĩ, “Kob nĩ jĩĩ obed pĩny ĩ
wel mē pyer abic abic.”

15 Cē ēlūbkōr Yecu ōtīmō kite na ěn okobo kōdē
ěka jō kībēc obedo pĩny.

16 Yecu ōkwanyō ogati abic ěka rēc ariō. Ōnēnō
malō ĩ polo, ěka ōpwōyō Obanga. Cē ōtūrō ogati na
thĩthĩnō, ěn obedo ka mĩō ogati kĩ rēc both ēlūbkōrē
ěk opok gĩnĩ nĩ jĩĩ.

17 Jō kībēc ocemo naka oyeng gĩnĩ. Ěka ēlūbkōr
Yecu ōcōkō gĩny cem n'odong pong aditi apar ariō.

Petero okobo nĩ Yecu obedo Meciya

(Matayo 16:13-19; Marako 8:27-29)

18 ĩ nĩnō mōrō acēl na Yecu onwongo tye ĩ lēga
kēnē, ēlūbkōrē obino gĩnĩ bothe. Cē Yecu openyogĩ
nĩ, “Jĩĩ kobo nĩ an abedo nga?”

19 Gĩn ōgamō nĩ, “Jō nōkēnē kobo nĩ in ibedo
Jon Abatica. Ěka jō nōkēnē kobo nĩ in ibedo Eliya
nakun jō nōkēnē kobo nĩ adwarpĩny na cōn ēnē
ocer.”

20 Cē Yecu openyogĩ nĩ, “Ēntō un kono ikobo nĩ
An abedo nga?”

Petero ōgamō nĩ, “In ibedo Meciya k'Obanga.”

21 Yecu dong ōcōkō ēlūbkōrē ěk kūr okob gĩnĩ both
ngat mōrō kōp nōn.

*Yecu ötwak i kom pëkö ka jö na lübö körë
(Matayo 16:20-28; Marako 8:30-9:1)*

²² Yecu okobo nīgi nī, “Wod ka dhanö myero onwong can na thwönë. Edong k'Eyuda, ëlamdhök na dito ëka epwony cık ka Muca bino kwërönë ökö. Ebino neko ën, ëntö kinge nınö adek bino cer ökö.”

²³ Cë Yecu okobo both jö kibëc nī, “Ka ngat mörö mütö bedo alübköra, myero ën kono ökwërë kënë, oting yath ariä mërë[†] nınö kī nınö ëk ölüb kī köra.

²⁴ Ka ngat mörö mütö gwökö kwö mërë, ën bino rwenyo gum më nwongo kwö na bedo naka. Ëntö ngat na bino rwenyo kwö mërë pī tio ticna, bino nwongo kwö n'adyer.

²⁵ Ngö na dhanö bino nwongo ka ut kī jami më lobo nī kibëc cë orwenyo gum më nwongo kwö n'adyer?

²⁶ Ka ngat mörö lewic makö i koma ëka kī ngö na an apwonyo cë Wod ka dhanö thon lewic bino makö ën i kome ka ën bino bino kī dheo mërë ëka kī dheo k'Apap mërë ëka më emalaika na leng.

²⁷ An akobo niwu köp adyer nī, tye jö mökö n'ocung kany na ba bino gīnī thöö, naka ka wang n'önönö gīnī ker k'Obanga ka bino kī tükö.”

*Ëlübör Yecu adek önönö gīnī dheo ka Yecu
(Matayo 17:1-8; Marako 9:2-8)*

²⁸ Na dong römö nınö aboro kinge na Yecu okobo köp nī, ën otero Petero, Jon ëka Yakobo ködë, cë öidhö ködgi i wi kidi më cidhö lëga.

[†] **9:239:23 Otingyath ariä mërë** tyën köp më tingo yath ariä i karë më löc ka jö Roma onwongo gönyö nī, ngat acël myero öthöö. Yecu tye ka kobo nī, ngat mörö na mütö lübö körë, myero öwëk miti mërë ökö ëka ölüb körë ëka oyee thon thöö.

29 Ī karē n'onwongo ěn tye ka lēga, terinyime ōlōkērē na path, ēka bōng mērē ōdōkō na tar na ryēny aryēnya.

30 Cwō ariō onen athura Muca ēka Eliya

31 n'onen kī dheo, na twak gīnī kī Yecu ī kōp ī kom yaa mērē kī ī lobo nī n'onwongo myero ěn ocob ōkō ī Jerucalem.

32 Petero ēka ewodhe onwongo nīnō ōmakō wang-gī na tēk, ěntō na gīn dong ocoo, ōnēnō gīnī dheo ka Yecu ēka jō ariō n'ocung kōdē kanya acēl.

33 Na cwō ariō nōn dong mītō yaa ōkō kī both Yecu, Petero okobo nī, “Adwong, bēr nī onu mē bedo kany. Ēk ēgēr othogo adek, acēl megī, acēl mē ka Muca ēka acēl mē k'Eliya.” ěntō Petero ba ongeon ngō n'onwongo ěn tye ka twakō.

34 Na Petero pod twak, pōl obino oumogī ōkō cē lworo ōmakōgī na pōl oumogī.

35 Dwōn mōrō ōtwak kī ī pōl na kobo nī, “Man ěnē Woda, na dong ayērō, winye unu.”

36 Ka dwōn nī ōtwak ōkō, cē onwongo gīnī Yecu odong kēnē. Ēlūbkōr Yecu adek nī ōlīng gīnī ī ngō n'ōtīmērē ēka ba okobo gīnī nī ngat mōrō ī caa nōn ngō na gīn ěnēnō.

*Yecu ōcangō awobi na ut kī tipo na rac
(Matayo 17:14-18; Marako 9:14-27)*

37 Kodiko mērē, na Yecu oidho pīny k'ēlūbkōrē adek kī wī kidi, lwak na pol oromo kōdē.

38 Athura ěcwō mōrō oredo kī kin lwak nī, “Apwony, abakō dhōga bothi, ěk ěnēn woda nī, pīēn obedo athīn acēl kēkēn na an atye kōdē.

³⁹ Ka tipo na rac ömakö ën, miö kok ökö cüth, ryërë, cë rakërë, bwo donyo ki i dhögë. Ba yaa ki i kome piöpiö ëka nyönyöngö kome na tøk.

⁴⁰ Abakö dhöga both ëlübkori ëk öryëm gini ökö, ëntö ryëmö ölöögï ökö.”

⁴¹ Yecu okobo nigï ni, “Un jö më karë ni, ba itye unu ki yee, kitewu dong öbal ökö. Abino bedo kodwu naka awene? Abino diö cwinya thon awene? Cë Yecu okobo both ëcwö ni kel wodi kany.”

⁴² Na pod awobi ni tye ka bino both Yecu, cen öredhö piny cë örakërë. Ëntö Yecu ocoko tipo na rac cë öcangö awobi ni ökö ëka ömiö both apap mërë.

⁴³ Jö kibëc ouro tøkö k'Obanga.

Yecu dök ötwak pi thöö mërë

(Matayo 17:22-23; Marako 9:30-32)

Na gin pod tye ka uro gin na kibëc na ën otio, Yecu okobo both ëlübörë ni,

⁴⁴ “Winy unu na bër ngö na an abino kobo niwu, Wod ka Dhanö ebino miö i cingjö na bino neko ën.”

⁴⁵ Ëntö ëlübörë ba öniang i köp ni. Onwongo ëkanö ökö ki bothgi ëk kür öniang gini ië. Ëka onwongo obedo gini ki lworö më penyo ën pi köp nön.

Ngat na bino tic ënë bino bedo adit

(Matayo 18:1-5; Marako 9:33-37)

⁴⁶ Pyem öcakërë i kin ëlübör Yecu ni nga ënë dit.

⁴⁷ Yecu ongeö thamagi ökö, cë ökwanyö athin acël ëka ömiö ocung i ngete,

⁴⁸ cë okobo nigï ni, “dhanö kibëc na gamö athin ni ki nyinga nwongo ögama, dhanö kibëc na gama

nwongo ögamö ngat n'ora. Piën ngat na tidi rwök ki i kinwu kibëc ënë ngat na dit.”

*Jö na ba dagöwu nwongo ute kukurwu
(Marako 9:38-40)*

⁴⁹ Jon okobo ni Yecu ni, “Rwoth, ënënö dhanö na ryëmö cen ki nyingi ëka ekobo ninë më wëkö ökö, piën ën ba obedo akukurwa.”

⁵⁰ Ëntö Yecu okobo ni, “Kür ijük unu, piën ngat na ba obedo langöwu, nwongo ute kukurwu.”

Jö Camaria mökö ökwërö Yecu

⁵¹ Na karë ka Yecu më tero ën i polo dong onyingo na cwök, ën öcïdhö yo Jerucalem.

⁵² Ën ooro ëkwëna n'ötëlö anyim, n'öcïdhö gini yo peci ka jö Camaria co yübö gin na kibëc obed cüth ninë.

⁵³ Ëntö jö Camaria ba ögamö Yecu piën ën onwongo ut i woth mërë yo Jerucalem.

⁵⁴ I karë n'ëlübkörë, Yakobo ëka Jon önënö, okobo gini both Yecu ni, “Rwoth imitö ecwod mac ëk öya ki i polo otyekgi ökö?”[‡]

⁵⁵ Ëntö Yecu ölökerë öjükögi. Ën okobo nigü ni, “Un ba ingeo unu Tipo ni ute unu ködë, piën Wod ka dhanö ba obino më neko jüi, ëntö më larögi.”[§]

⁵⁶ Gini öcïdhö gini i peci nökenë.

*Ëlülükör Yecu myero öyübërë gini më nwongo can
(Matayo 8:19-22)*

[‡] 9:54 9:54 Buke nökenë okobo ni otyekgi ökö, kite n'Eliya ötimö ködë. § 9:55 9:55 Köp ni ope i cöc kibëc na cön ka jö Girik.

⁵⁷ Na Yecu ëka ëlëbkörë onwongo ute i wothgi, ëcwö mörö okobo ni Yecu ni, “Abino lüböni naka kanya in ibino cidhö yo ië.”

⁵⁸ Ëka Yecu ögamö ni, “Kwee tye ki öd rwo gini, ëka winy na ngwëcö ki malö tye ki udi, ëntö Wod ka dhanö ope ki kany mörö na ën pyelo wie ië.”

⁵⁹ Yecu dök okobo ni ngat nökenë ni, “Bin ëk ilüba.” Ëntö dhanö ni ögamö ni, “Rwoth ëk kono acidh pacö akür apapna ka öthöö cë aiki.”

⁶⁰ Yecu dök ögamö ni, “Ëk jö n'öthöö oik jöögï n'öthöö, ëntö in icidh iyar Ker k'Obanga.”

⁶¹ Ëcwö nökenë dök okobo both Yecu ni, “Rwoth an abino lüböni. Ëntö më acël, yee nina kono acidh amoth jö na para.”

⁶² Yecu dök ögamö ni, “dhanö mörö ope na makö kwër wanu, ëka nënö kungee nwongo ba opore më tic i Ker k'Obanga.”

10

Yecu ooro ëlëbkörë pyer abirö wie ariö

¹ Kinge, Yecu öyëro ëlëbkörë jö pyer abirö wie ariö. Cë oorogï k'ariö ariö më cidhö anyim i taun ëka i kabedo nökenë na ën onwongo ebino thuno ië.

² Yecu okobo bothgi ni, “Kac dwong, ëntö ëkac nönök. Lëg unu both Rwoth n'obedo won pwodho ëk oor etic i kac.

³ Cidh unu dong, ëntö po unu ni aorowu na calö ëthïn rom i kin orudi.

⁴ Kür icidh unu ki lim onyo opiru, kadï wör, ëka kür ibal unu caa na pol i motho jii.

⁵ “Ka idönyö unu i öt, më acël kob unu ni, ‘Obanga ömiiwu kuc.’

⁶ Cë k'athin më kuc ute i öt nön, cë kucwu bino bedo i kome. Ëntö ka ope cë kucwu dwogo bothwu.

⁷ Bed unu i öt nonu, kür ibed ka köbërë unu öt ki öt. Nakun icamö ëka imadhö unu gin n'ëmïöwu, piën atic myero ëmii cül mërë.

⁸ “Ka idönyö unu i taun mörö cë ëgamöwu, cam unu ngö n'eketho i nyimwu

⁹ Cang unu etwoe na ute kunön ëka ikob unu nigä ni, ‘Ker k'Obanga dong cwök.’

¹⁰ Ëntö ka idönyö unu i taun mörö, cë ba ëgamöwu, cidh unu i wangayoo më taun nön, ëka ikob unu ni,

¹¹ ‘Naka thon apua më taunwu n'omoko i tyënwa, ëtëngö i komwu. Kadï bed ni kömanön myero ingee unu ni Ker k'Obanga dong cwök.’

¹² Akobo niwu ni i ninö nön më ngölö-köp, taun ni bino bedo ki can na löö pëkö ka jö Codom!”*

*Yecu öngölö köp i kom peci n'ökwërö ën
(Matayo 11:20-24)*

¹³ “Ibino nënö can in, Korajin! Ibino nënö can in, Bethsaida! Ka tango n'onwongo ëtimögi bothwu onwongo ëtimö i Turo ëka Cidon, kono onwongo ongut ginä cön, nakun ruko ginä böngü cöla ëka juko ginä wigä ki buru.

¹⁴ Canwu i ninö më ngölö-köp bino bedo na thwönë na löö can ka Turo ki Cidon!

* **10:12 10:12 Codom** obedo taun n'onwongo opong ki bal i Cik na Cön. Jö më pacö nön ëwangögi pi balgi. Kwan buk më Acaki 19:1-29.

15 Ēka un jö më Kaperanaum imitö wakërë unu kenwu nĩ ibino cidhõ unu i polo? Pathĩ kōmanõn, ebino dwökõwu cen i lyël.”

16 Yecu okobo both ëlübörë nĩ, “Ngat na bino winyowu, nwongo owinya, ngat na ba bino winyowu, nwongo ökwëra. Ēka ngat n'ökwëra nwongo ökwëro ngat n'ora.”

Köp adyer më yom cwiny

17 Ēlübör Yecu pyer abirö odwogo gĩnĩ cen kĩ yom cwiny, ěka okobo gĩnĩ nĩ, “Rwoth, naka cene thon owinyowa ka wan etio kĩ nyingi!”

18 Yecu ögamö nigĩ nĩ, “Anënö Catan ka rëdhërë pĩny na yaa kĩ i polo na cal kĩ lüköth.

19 Winy unu, amiwu twëro më nyönö twol kĩ ith ěka më löönö tēkö ka langwu kibēc. Gin mörö ope na bino timöwu na rac.

20 Ēntö kür ibed unu kĩ yom cwiny kēkēn nĩ tipo na reco owinyowu, thwara ibed unu na cwinywu yom piën Obanga öcöo nyingwu i polo.”

Jö na yee Yecu nĩ ěn Wod k'Obanga komgĩ gum (Matayo 11:25-27; 13:16-17)

21 I karë nön, Tipo Naleng ömïö Yecu yom cwiny nakun kobo nĩ, “An apaki Apap, Rwoth më polo ěka lobo, piën ikanö jami ni ökö kĩ both jö na ryëk ěka kĩ both jö na ngeo pĩny, ěka inyutho both ëthĩnö na pod thĩnö. Eyo, Apap, man ěnë kite n'onwongo in imitö nĩ ötimërë ködë na yomo cwinyi.

22 “Jami kibēc Obanga otyeko mïö ökö botha. Ngat mörö ope na ngeo Wod nĩ ěnë nga kono k'Apapna kēkēn. Ēka ngat mörö ope na ngeo

Apapna nĩ ěnē nga kono ka Wod kēkēn, ěntō dhanō na Wod öyērō mē nyutho both Apap mērē.”

²³ Cē Yecu ölokērē both ělūbkōrē cē okobo nīgī mūng nĩ, “Tye kī gum ngat n'önēnō gin na un ěnēnō!

²⁴ Akobo niwu nĩ edwarpīny na pol ěka rwodhi yam öparō gīnī mē nēnō gin na un ěnēnō, ěntō ba önēnō gīnī. ěka öparō gīnī mē winyo gin na un iwinyo, ěntō ba owinyo gīnī thon.”

Carolok i kom Dhanō mē Camaria n'obedo akīca

²⁵ Ī nīnō mörō acēl, apwony cīk ka Muca mörō öya malō mē tēmō Yecu na kobo nĩ, “Apwony, atīm ngō ěk anwong kwō na bedo naka?”

²⁶ Yecu ögamō nīnē nĩ, “Ngō n'ēcōö ĩ buk mē cīk ka Muca? Īnīang ĩē nīngō?”

²⁷ Apwony cīk nōn ögamō nīnē nĩ, “Mar Rwoth Obangani kī cwīnyī kībēc, kī tiponi kībēc, kī tēkōnī kībēc, kī thamani kībēc, ěka mar awodhi na calō ĩmarō komi keni.”

²⁸ Yecu ögamō nīnē nĩ, “Kakarē. Tīm kōmanōn cē ibino kwō.”

²⁹ Ěntō apwony cīk n'onwongo mītō nyutho nĩ ěn kite atīr ĩ nyīm Obanga, dōk openyo Yecu nĩ, “Awodha ěnē nga?”

³⁰ Yecu ögamō nīnē kī carolok kōman, “Ěcwō mörō yam ute n'öya kī ĩ Jerucalem, n'onwongo tye ĩ woth mērē lungo yo kupīny Jeriko. Ocop ĩ kom ěyak, ěmakō, ěgōnyō böng mērē ökö, epwodo cē ěwēkö na dong cwök thōö.

31 Alamdhök obino na lübö yoo nön thon. Ëntö i caa n'önönö ngat n'ëwanö, ën owok ki theng yoo kucël cë opoth apotha.

32 Kömanön thon Alebi† mörö ölübö yoo nonu. Ën önönö ëcwö nön n'epwodo, cë opoth ökö.

33 Ëntö dhanö më Camaria mörö obino, önönö ngat n'ëwanö, ëka obedo ki kica i kome.

34 Ën öcïdhö i ngete, orumo cöngë piny, ölwökö wang ret mërë ki köngö ölok, odunyo ki möö cë otweo k'opeke böngü. Ën dong otingo ëcwö nön opyelo i ngee kana mërë cë öcïdhö ködë naka i öt apanga pi wele kany ögwökö ië.

35 Kodiko mërë ën ökwanyö denario ariö ömïö both won öt nön na kobo ninë ni, 'Gwök ëcwö ni na bër, ëka ka itio ki ciling na kadhö wel na an amïö bothi ökö, abino dwökö nini ka adwogo.' "

36 Cë Yecu dök openyo ën ni, "Nga ki kin jö adek ni ënë obedo awodh ëcwö n'ëyak opwodo?"

37 Apwony cik ögamö ni, "Ngat n'obedo ki kica i kome." Cë Yecu okobo ninë ni, "Adyer! In thon cïdh ëka itim ni kömanön."

Yecu ölimö Martha ëka Maria i pacögi

38 Yecu ëka ëlübörë onwongo ut i wothgi yo Jerucalem, ëka ödönyö gini i pacö mörö. Dhakö mörö na nyingë Martha ögamögi i ödë.

39 Ën onwongo ut k'amïn mërë n'ecwodo ni Maria n'obedo piny i nget tyën Rwoth winyo pwony mërë.

† 10:32 10:32 **Alebi** onwongo obedo akwar Lebi, ngat acël i kin awope apar ariö na yam Icarael (Yakobo) önywölö. Tic k'Alebi onwongo obedo më könyö tic i öt k'Obanga.

⁴⁰ Ëntö Martha obedo yelere i tic kibëc më yübö cem më acama. Ën obino both Yecu cë okobo nînë nî, “Rwoth, in ba iparö nî amëra öwëka këna i dhö tic? Kob nînë obin ökönya.”

⁴¹ Rwoth ögamö nînë nî, “Martha, Martha, in iparö pî tic na pol,

⁴² ëntö gin acël këkën ënë mîtërë. Maria öyërö gin na bër, na ba ebino kwanyö ökö kî bothe.”

11

*Pwony ka Yecu i kom lëga
(Matayo 6:9-15; 7:7-11)*

¹ I nînö mörö acël, Yecu onwongo lëgö i kabedo mörö. Na dong otyeko lëga, alübkörë acël okobo nînë nî, “Rwoth, pwonywa kî lëga kite na Jon Abatica opwonyo k'ëlübkörë.”

² Yecu okobo nigî nî, “Ka un ilëgö kob unu köman:

“ ‘Apap,*

ëk nyingi na leng ëwör,

ëk Kerni obin i lobo.†

³ Miiwa cemwa më nînö kî nînö.

⁴ Tîm nîwa kîca pî balwa,

kite na wan ëtîmö kîca nî jö kibëc na balö i komwa.

Kür iwëk ëdöny i atëma.’ ”‡

⁵ Yecu dök okobo nigî nî, “Ka yam ngat acël kî i kinwu öcîdhö both okon mërë dingwor cë okobo nînë nî, ‘Okona, könya kî cem mörö.

* **11:2 11:2** I buk ka Matayo ëcöö nî *Apapwa na ute i polo.* † **11:2**

11:2 Buke nököñë okobo nî *Ëk Kerni ëtîm i lobo kite n'ëtîmö ködë i polo.*

‡ **11:4 11:4** Könya ëk kür ëtîm gin na rac n'ëtîmowa ködë.

⁶ Okona na tye i woth mërë obino botha athura, ëntö cem ope na an arömö miö ën.’

⁷ “Cë okoni ögamö ki i öt ni, ‘Kür ilöla. Dholokek dong eloro ökö, ëka ëthïnöna thon ki an dong ebuto ökö. An ba arömö yaa malö më miöni gin mörö.’

⁸ Akobo niwu ni, kadi bed ën ba bino yaa malö cë miö cem ninë, piën ën obedo okon mërë, ëntö pi adidë k'ëcwö ni, ën bino yaa malö cë miö ën cem na thwönë i kite na ën mitö ködë.

⁹ “Pi man akobo niwu ni, kwa unu cë ebino miöwu. Rang unu, cë ibino unu nwongo. Dwöng unu dholokek, cë ebino yabö niwu.

¹⁰ Ngat acëlacël na penyo ebino miö; ngat na rangö bino nwongo; ëka ngat na dwöngö ebino yabö ninë dholokek.

¹¹ “Un enyodo, nga ki i kinwu na k'athin mërë ökwaö rëc më acama cë miö thwol?

¹² Onyo ka ën ökwaö töng gwënö më acama, irömö miö ën ith?

¹³ Dong ka un ëbal ingeo unu kite më miö mic na bëcö both ëthinöwu, cë dong Apapwu na ut i polo bino miö Tipo Naleng na röm kanyë both jö na kwaö ën!”

*Edotho Yecu twodo twodo
(Matayo 12:22-30; Marako 3:20-27)*

¹⁴ I ninö mörö acël, Yecu onwongo tye ka ryëmö cen n'onwongo ba twak ki i kom ëcwö mörö. Na dong cen öya öcïdhö ökö, ëcwö n'onwongo ba twak ni, öcakö twak ëka lwak ouro.

¹⁵ Ëntö jö mökö ki i kin-gi okobo ni, “Yecu tye ka ryëmö cen ki twër ka Belijebul§ adwong më cene.”

§ 11:15 11:15 *Belijebul* obedo nyïng nökenë ka Catan.

16 Jö nökenë ötëmö Yecu nakun penyo gini anyuth n'öya ki i polo.

17 Entö Yecu ongeothamagi ëka okobo nigini, “Ka ker opokere ië ariö, cë ker nön lobo mërë bal ökö ëka ka jö më pacö nön ka opopokere gini, pacö nön thon keth ökö.

18 Ka Catan thon opokere ië ariö, ker mërë twëro cung ningö? Akobo man piën un ikobo ni an aryëmö cen ki twër ka Belijebul.

19 Ka an aryëmö cen ki twër ka Belijebul, cë ethinöwu kono ryëmö gini cen ki twër ka nga? Pi man gin ënë bino bedo ëngöl-köpwu.

20 Entö ka an aryëmö cen ki tükö k'Obanga, cë man dong nyutho ni Ker k'Obanga dong othuno bothwu.

21 “Ka dhanö na tük, n'oruko jami më lwëny mërë kibëc, tye ka kürö ödë, akwo ba römö kwalö jami mërë.

22 Entö ka dhanö mörö na tük na löö ën, ölwënyö i kome ëka ölöö ën ökö, ën bino cökö jami lwëny mërë na yam ën geno, cë poko ki jö nökenë ngö na yam ën öyakö.

23 “Ngat n'ope kukura nwongo ën ba mita, ëka ngat mörö na ba könja më cökö kanya acël köda kethö akëtha.

24 “Ka tipo na rac öya ökö ki i kom dhanö mörö, ën cidhö rimo kabedo na pii ope ië cë rangö ka yweo ëka ba nwongo kabedo mörö. Cë ën kobo ni, ‘An abino dök i öt na an aya ki ië.’

25 Ka othuno, cë nwongo öt ëywëö na leng ëka ëyübö na bër.

26 Ën dök cidhö kelo tipo na reco nökenë abirö na kitegi reco na löö ën ökö cë dönyö gini i kom

dhanö nön. Ëka dhanö ni bedo na rac na löö kite n'onwongo tye ködë cön.”

Gum obed i kom jö na Lübö köp k'Obanga

²⁷ Na Yecu onwongo tye ka twak, dhakö mörö ki i kin lwak oredo ki dwön na malö rwök ni, “Gum obedo i kom dhakö n'onywoli ëka ododhi.”

²⁸ Ëntö Yecu ögamö ni, “Jö na winyo köp k'Obanga ëka gwökö, tye gini ki gum.”

*Jö na ba oyee ebino ngölö nigü köp
(Matayo 12:38-42)*

²⁹ Na lwak ömedërë na pol, Yecu öcakö kobo ni, “Un jö më karë ni ibedo unu jö na reco! İrangö unu anyuth më tango ëntö ba ebino miöwu anyuth mörö, kono k'anyuth ka Yona.

³⁰ Na calö Yona onwongo obedo anyuth both jö më Ninebi, kömanön thon Wod ka dhanö bino dökö anyuth both jö më karë ni.

³¹ “Alöc na dhakö na tye yo kukwap lobo bino cung kanya acël ki rok më karë ni ëka ngölö-köp i kome; piën ën öya ki i ajiki lobo më winyo ryökö ka Colomon, ëka ngat na dit na löö Colomon tye kany.

³² Jö më Ninebi bino cung gini ki rok më karë ni ëka bino ngölö gini köp i kome; piën ongut gini i karë më titö köp na Yona onwongo ötitö, ëka kobedini ngat na dit na löö Yona tye kany.

*Yecu ënë tara më kom
(Matayo 5:15; 6:22-23)*

³³ “Ngat mörö ope na ka öcwinyö tara cë ketho kany mörö n'obedo gül, onyo umo ökö k'adita. Ëntö, ketho kany ecibo tara ië, ëk ka jö kibëc na bino i öt önën gini tar mërë.

³⁴ Wangi ënë tara më komi. Ka wangi neno na bër, komi kibëc thon bedo na leng. Ëntö ka wangi ba neno, komi kibëc thon bedo i piny na cöl.

³⁵ Gwökërë ëk tar na ute i ii kür ödök na cöl.

³⁶ Dong ka komi kibëc opong ki tar, ëka kany mörö ope na cöl, cë komi kibëc bino bedo na tar, na calö cara ka tara na menyì.”

Yecu ocoko Eparicayo ëka epwony cìk kì kom twodo

(Matayo 23:1-36; Marako 12:38-40)

³⁷ Kinge na Yecu otyeko pwony, Aparicayo mörö ögamö ën më cìdhö cem ködë. Yecu ödönyö i öt ëka obedo i dhö cem.

³⁸ Ëntö Aparicayo ouro ka önënö nì Yecu öcakö cem na barä ölwökö cingë i kite më thëkwarögi.

³⁹ Cë Rwoth okobo nìnë nì, “Un Eparicayo, iporo unu më bedo jö na leng ilwökö unu ngee okopo kì bakuli, nakun iwu opong kì yak ëka kì tìm na reco.

⁴⁰ Un emingo! Path Obanga ënë otio gin na yökö ënë thon otio gin më ië?

⁴¹ Ëntö mii unu ngö nì ute unu ködë both ëcan, jami kibëc nì bino tìmö unu, bino yomo cwiny Obanga.

⁴² “Ëntö ibino nënö unu can, un Eparicayo! Piën imiö unu acël më apar më apuruku, öbüga, ëka kì kit ngwedo kibëc, nakun iwëkö unu ngölö-köp atir ëka kì marö Obanga. Mii unu acël më apar ëntö kür iwëk jami na pìrgi tèk ökö.

⁴³ “Ibino nënö unu can un Eparicayo! Piën imarö unu thene më wörö na ut anyim i cinagoga. Ìmitö unu nì jii thon omothwu kì wörö kì i cuk.

44 “Ibino nēnō unu can piēn irōm unu kī wi lyene na ba nen na jīi wotho i wigī nakun ba ngeo gīnī.”*

45 Apwony cīk ka Muca mōrō acēl ōgamō nī, “Apwony ka ikobo kōmanōn nyutho nī iyanyōwa thon nakun wan ebledo epwonye mē cīk.”

46 Yecu okobo nīnē nī, “Ibino nēnō unu can un epwony cīk piēn imiō unu jīi yēō yēc na pēk. Ēka un thon ba igudo unu kadī kī nya cīngwu acēl.

47 “Ibino nēnō unu can! Piēn ičanō unu kite i wi lyene k'edwarpīny na yam kwerewu onekogī!

48 Pī tīmō nī kōmanōn nyutho nī un ecaden mē ngō na kwerewu ōtīmō. Gīn oneko edwarpīny ēka un ičanō kite i wi lyenegī!

49 Piēn pī ticwu na rac, man ēnē gīn na ryēkō k'Obanga okobo nī, ‘Abino oro bothgī adwarpīny ēka ēkwēna, ēntō jō mōkō ebino nekogī ēka jō nōkēnē ebino yelogī.

50 Jō mē karē nī ebino ngölō nigī kōp pī ōnyō remo k'edwarpīny kībēc anaka i acaki pīny,

51 cakērē kī kom neko Abel naka othuno kōdē i kom neko Jakaria n'ōthōō,[†] i kin keno tyēr mē ōt k'Obanga ēka kabedo na leng. Eyo akobo niwu nī ebino ngölō-kōp mērē i kom rok mē karē nī.

52 “Ibino nēnō unu can, un epwony cīk! Piēn imāō unu agōny mē ngeo pīny ōkō, un kikomwu ba idōnyō unu iē. Ēka igēngō unu dhanō na mītō dōnyō iē thon.”

* **11:44 11:44** Onwongo cīk ba oyeo n'Eyuda mē woth i wi lyēl, ka iwotho i wi lyēl nwongo ba dōkī ibedo na leng. Kī kom apor nī Yecu tye ka pwonyo Eparicayo nī cal gīnī kī wi lyēl na ba nēn. Kobo gīnī nī gīn eleng kī yōkō ēntō kī igī opong kī bal. † **11:51 11:51** Kwan kōp i kom thōō k'Abel kī buk mē Acaki 4, ēka thōō ka adwarpīny Jakaria kī buk mē 2 Thēkwarō 24:20-22.

⁵³ Cē dong Yecu öya ökö kī kunön, Eparicayo ëka epwony cik öcakö gīnī dirē na tēk na rökö gīnī dhögē kī peny na pol,

⁵⁴ nakun kio gīnī mē nwongo köp mörö na yaa kī i dhögē ëk edothi.

12

Yecu öjükö jū kī kom twodo

(Matayo 10:26-27)

¹ I karē nön, pol dhanö elip kī elip ögürē gīnī kanya acël, nakun nyönērē gīnī kën-gī. Yecu öcakö twak both ëlëbkörē na kobo nī, “Gwökērē unu kī kom thöbī* k'Eparicayo, na ënē kite mē twodo.

² Gin mörö kibēc n'eumo ökö imüng, Obanga bino elo ökö kanyalër. Ëka gin mörö ope n'eumo na ba ebino ngeeno.

³ Pī manön jö kibēc bino winyo ngö nī twakö unu imüng, ëka ngö nī mwöngö i ith awodhi, jö nökö nē bino tucö ökö.

Ngat na myero elwor

(Matayo 10:28-31)

⁴ “Nyikoneina, akobo niwu nī kür ilwor unu jö na neko kom ëka kinge manön, ba dök römö timö gin mörö nökö nē.

⁵ Ëntö abino nyutho bothwu ngat na myero ilwor unu. Lwor unu Obanga na ut kī twër mē neko dhanö cē bolo ökö i mac kapiny. Eyo, akobo niwu nī, lwor unu ën.

⁶ Winy abic ba ëcadhögi i wel mē ciling na titidi? Ëntö ba tye mörö n'Obanga wie wil ködë.

* **12:1 12:1 Thöbī** nyutho pwony na rac k'Eparicayo na kēë both lwak cē balö jū ökö.

⁷ Kadī bed yer wiwu kibēc ēkwanō ökö, kür ibed unu ki lworo. Un pīrwu tēk rwök löö wīny na pol.”

Tuco yee i kom Kiricito

(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Cē Yecu okobo both ēlūbkörē nī, “Akobo niwu nī ngat na bino tuco nyīnga i nyim jīī, Wod ka dhanō thon bino tuco nyīngē i nyim emalaika k'Obanga.

⁹ Ēntō ngat na bino kwērōna i nyim jīī, ēn thon ebino kwērō ökö i nyim emalaika k'Obanga.

¹⁰ Jō kibēc na twakō twak na rac i kom Wod ka dhanō ebino tīmō nīgī kīca. Ēntō ngat na bino yanyō Tipo Naleng, ba ebino tīmō nīnē kīca.

¹¹ “Ka ekelowu i pido i nyim ētēla ēka ēlōc kī wegi twēr mē cinagoga, kür ibed unu kī par na pol kite na myero itwak unu ködē. Kür thon ipar unu ngō na un ibino gamō onyo köp mēnē na un ibino twakō.

¹² Pīēn Tipo Naleng bino pwonyowu i caa nōn i ngō na myero ikob unu.”

Carolok i kom alönyö na mīng

¹³ Ngat acēl kī kin lwak okobo both Yecu nī, “Apwony, kob n'ömēra ēk wan epok ködē līm k'apapwa na wan eleo.”

¹⁴ Yecu ögamō nīnē nī, “Okona, nga n'oketha mē bedo angöl-köp ēka apok jami niwu?”

¹⁵ Cē Yecu okobo nīgī nī, “Bed unu na wangwu thwolo ēka igwökērē unu kī kom woro mē līm. Kwō ka dhanō ba ocung i kom wel līm na thwōnē na ēn ute ködē.”

¹⁶ Cē Yecu obolo nīgī carolok nī, “Alönyö mörō yam tye na cem mērē öcēk i pwodho na thwōnē.

¹⁷ Ēn openyere kī i cwinye kēnē nī, ‘Abino tīmō ngō? Ka ketho cemna ope.’

18 “Cē ēn okobo nī, ‘Man ēnē gin na an abino tīmō. Abino rworwobo derena ökö ēka agöö dere na thwon cē dong aketho cem iē ēka jamina.’

19 Abino kobo nī cwinya kēna nī, ‘In dong iut kī cem na thwönē kī jami na bēcō na pol na bino römōni pī mwaka na pol. Ywe giri, cem, medhi ēka ibed kī yom cwiny.’ ”

20 “Ēntō Obanga okobo nīnē nī, ‘In amingo! Ī kiwor na tin nī, kwōni ebino kwanyö ökö kī bothi. Cē nga na bino lunyo jami na in ikanō?’ ”

21 Cē Yecu ojiko na kobo nī, “Bino bedo nī kōmanōn both jō na kanō jamigī kibēc pīrgī kēn-gī ěntō nwongo ba ut kī lönyö mērē both Obanga.”

Bedo kī gen i kom Obanga

(Matayo 6:25-34)

22 Cē Yecu okobo both ělūbkörē nī, “Pī manōn akobo niwu nī kür ibed unu kī par na pol pī kwō na mewu nī ibino camō unu ngō onyo pī komwu nī ibino ruko unu ngō.

23 Kwō pīrē tēk löö cem ēka kom pīrē tēk löö ruk ökö.

24 Par unu mönō pī agak! Ba cwō gīnī kodhi onyo kaō kac, ba ut gīnī kī dērō onyo ka ketho jami cīthē Obanga pod pīdhögī. Un ba ingeo nī pīrwu tēk both Obanga löö wīny ökö?

25 Nga kī kinwu na römō mēdō caa acēl mörō i kom kwō mērē pī bedo kī par na pol?

26 Kite na ba irömō unu tīmō gin na tītīdī, pīngō ibedo unu kī par na pol pī jami nökēnē?

27 “Tham unu kite n'athure döngō ködē. Ba tio gīnī tic mörō onyo wīö wicu. Ēntō akobo niwu nī kadī bed Colomon yam orukere kī dheo mērē

kībēc, ən ba orukere na bër na cal kī mörö acël i kin-gĩ.

²⁸ Cë ka Obanga ruko lum na ut i thim nī kōmanön, na bedo pī nīnō na tin kēkēn ëka diki ebolo ökō i mac, ən bino rukowu na löö un jō na yeewu nōnök!

²⁹ “Kür ibed unu thamö pī gin nī bino unu camö onyo madhö. Kür ipar unu pī jami ni.

³⁰ Pīen jō na ba ngeo Obanga rangö jami nön, ëka Apapwu ngeo ngö na un imitö.

³¹ Nakaka manön, keth unu cwinywu i kom Ker k'Obanga, cë jami nön kībēc ebino mädö bothwu.

Lönyö n'ëkanö i polo

(Matayo 6:19-21)

³² “Kür ilwor unu, un lwak na nōnök pīen Apapwu ië obedo na yom më miö Ker mërë bothwu.

³³ Cadhu jami ni ut unu ködë ëka mīi unu both ëcan. Kwö unu ocwe më līm na ba tii, kan unu lönyöwu na ba thum i polo, kanya akwo mörö ba römö thuno ië ëka nyënyë thon ba balö.

³⁴ Pīen kanya lönyöni tye ië ənë cwinyi thon tye ië.

Yübërë pī dwogo ka Rwoth

³⁵ “Bed nī yübërë unu pī tic, nakun tarawu lyël.

³⁶ Bed unu na calö jō na kürö adwong-gĩ ka dwogo kī i yüb më nyom ëk ëyab nīnë dholokek pīöpīö ka ən othuno.

³⁷ Bino bedo më gum pī etic n'adwong-gĩ bino nwongogĩ neno ka ən obino. An akobo niwu köp adyer, ən bino ruko böngü mërë më tic. Bino miögĩ bedo i mëja më cem ëka poko nīgĩ cem

³⁸ Bino bedo na bër pī etic n'adwong-gī bino n'wongogī öyübërë, kadī bed nī adwong nī bino thuno dingwor.

³⁹ “Niang unu man nī ka kono yam won öt onwongo ngeo caa na kwo bino ködë, ën onwongo ba yeo nī ödöny i ödë.

⁴⁰ Un thon myero iyübërë, piën Wod ka dhanö bino bino i caa na un ba ingeo.”

*Atic na genere ëka ën na ba genere
(Matayo 24:45-51)*

⁴¹ Cë Petero openyo Yecu nī, “Rwoth, in ibolo carolok ni bothwa onyo both jö kibëc?”

⁴² Rwoth Yecu ögamö nī, “Nga n'obedo agwök öt na genere ëka ryëk? Ënë ngat n'adwong mërë bino ketho më löönö etic mërë ëk ömüigī cemgī i caa na mütërë.

⁴³ Bino bedo na bër both atic nön ka adwong mërë odwogo cë onwongo ën tye ka tümö nī kömanön.

⁴⁴ An akobo niwu köp adyer, ën bino ketho ën më löönö jami mërë kibëc.

⁴⁵ Ëntö k'atic nön ötwak kënë kënë nī, ‘Adwong ögalërë më dwogo,’ cë öcakö pwodo etic ewodhe na cwö kī man obedo mon nakun ën cemo ëka medho naka mër.

⁴⁶ Adwong k'atic nön bino dwogo i nönö ëka i caa na ën ba ngeo. Adwong nī bino pwodo atic ni na rac ëka ketho ën i kin jö na ba genere.”

⁴⁷ “Atic na ba ngeo ngö n'adwong mërë mütö ëka ba yübërë ië dök ba lübö ngö n'adwong mërë mütö, ebino pwodo ën rwök arwöka.

⁴⁸ Ĕntö ngat na ba ngeo, cē otio ngö na twērö mïö epwode, ebino pwodo ĕn na nönök Dhanö n'ēmïö na thwönē, ebino mitö na thwönē kī bothe ĕka ngat n'egenö kī jami na pol, ebino penyo na pol rwök.”

*Lübö Yecu ba obedo gin mörö na yot
(Matayo 10:34-36)*

⁴⁹ Cē Yecu okobo nī, “An akelo ngölö-köp ĕka apokapoka ī lobo na an athamö nī öcakērē dong ökö.

⁵⁰ Ĕntö aut kī batica na myero awok iē kī can ĕka pēkö naka wang n'othum.

⁵¹ Un ĩthamö nī an abino mē kelo kuc ī lobo? Akobo niwu nī pe ĕntö apokapoka.

⁵² Cakērē kobedini jö abic bino bedo gīnī ī pacö acël, k'apokapoka ī kin-gī. Jö adek bino pokere kī jö ariö ĕka jö ariö bino pokere kī jö adek.

⁵³ “Apap bino pokere ökö kī wode
ĕka athīn bino pokere k'apap mērē.

Aya bino pokere kī nyarē
ĕka nyakö bino pokere k'aya mērē.

Adha bino pokere kī cii wode
ĕka cii wod bino pokere k'adha mērē.”

*Niang ī kom anyuth mē karē
(Matayo 16:2-3)*

⁵⁴ Cē Yecu okobo both lwak nī, “Ka ĩnēnö unu edou otingere n'olyero yo kuthö, pïöpïö ikobo unu nī, ‘Wang na köth ocwe,’ cē cwe thon.

⁵⁵ Ĕka ka yamö kudho na bino kī kukwap, un ikobo nī, ‘Pīny bino bedo na lyeth rwök,’ cē bino timērē kömanön.

⁵⁶ Un etwodo! Ingeo unu poko anyuth na tye i lobo ëka i polo i kom kit na ninö bino bedo ködë. Pïngö dong ba irömö poko unu anyuth më karë ni?

*Yübö köp kî ngat n'odothi
(Matayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Pïngö ba itwërö unu ngölö-köp n'atir pïrwu kenwu?

⁵⁸ Ka icïdhö both angöl-köp nakun ñnywakö unu yoo acël kî ngat n'odothi, tëm kî tøk më yübö köp ködë nakun pod itye unu i wangayoo ëk kür oteri i nyim angöl-köp. Pï manön, ëk kür ömii i cïng ngat na löö buc cë oteri i od buc.

⁵⁹ Akobo niwu ni ba ibino donyo kî i buc naka ka icülö cül kibëc, na wi ciling mörö ba orem.”

13

Ngut unu ëka ilökërë unu both Obanga

¹ I koth karë nön, jö mökö n'onwongo tye kunön önïangö Yecu i kom jö Galilaya na Pilato ömiö twërö më nekogî na gïn tye ka tyërö tyër.

² Cë Yecu ögamö ni, “Un ithamö ni jö Galilaya nön onwongo obedo ëbal na löö jö Galilaya nököënë?

³ Akobo niwu ni pe! Ëntö ka ba ingut unu ëka idwogo unu both Obanga cë un kibëc ibino thöö unu kömanön.

⁴ Cë dong jö apar aboro na wi öt na bor më Ciloam obino örëdhërë i komgî ëka öthöö gîni, ithamö unu ni gïn onwongo obedo ëbal na löö jö nököënë na bedo i Jerucalem?

⁵ Akobo niwu ni pe! Ka ba ingut unu ëka idwogo unu both Obanga, cë un kibëc ibino thöö kömanön.”

Carolok i kom yath na ba nyak

⁶ Cē Yecu obolo carolok nī, “Ēcwō mörö yam tye n'onwongo öpīdhō yath ölam* na nyakō nyige i pwodho öläk mērē. Ēn obino öcīdhō nakun rangō ka önyakō nyige mörö, ěntō ba onwongo.

⁷ Cē ěcwō nōn öcakō kobo both atic n'onwongo gwökō pwodho öläk nōn, ‘Pī mwaka adek abedo bino kany mē rangō nyig yath ölam ni ěntō ba anwongo mörö. Tong ökö pīny! Pīngō balō ngöm?’ ”

⁸ “Ēcwō ni ögamō nī, ‘Adwong, kono iwēk obed pī mwaka ni kēkēn dōkī, an abino bakō ngöm i thērē cē aönyö öwērö dyegi iē.

⁹ Ka önyakō nyige i mwaka na bino cē bër rwök, ěka ka ba önyak cē itong ökö pīny.’ ”

Yecu öcangö dhakö na mulo amula i ceng Cabīt

¹⁰ Ī ceng Cabīt mörö acēl, Yecu onwongo tye i pwoy i od cinagoga.

¹¹ Dhakö mörö onwongo ute kunōn na tipo na rac oyelo pī mwaka apar aboro, two ni onwongo ogomo ěn ökö na ba römö ryērē malö atir.

¹² Ī karē na Yecu önēnō dhakö nōn, ocwodo ěn anyim cē okobo nīnē nī, “Dhakö, agonyi ökö kī kom görüni.”

¹³ Cē Yecu oketho cīngē i kome, cücüth dhakö nōn öryērē malö, cē öcakō pakö Obanga.

¹⁴ ěntō akēmō ömakö adwong mē cinagoga pīēn Yecu onwongo öcangö dhakö i ceng Cabīt. Adwong mē cinagoga okobo both lwak na tye i athuko nī, “Nīnō tye abicēl mē tic, pī man bin unu ěk ěcangwu inīnō nonu gīnī, na path kī ceng Cabīt!”

* **13:6 13:6** Ī Cīk na Cōn, yath ölam obedo anyuth mē lobo Icarael. Kwan buk k'Ēngöl-köp 9:10.

¹⁵ Rwoth ögamö ninë nî, “Un etwodo! Ngat mörö ope na gönyö thwön onyo kana mërë kî kanya cemo ië cê tero i modho pii i ceng Cabit?”

¹⁶ Dhakö ni na ën ayë nyaka Abraam, na yam Catan otweo pî mwaka apar aboro. Ba myero ëgöny ën ökö kî kom tweco ni i ceng Cabit?”

¹⁷ I karë na Yecu ötwakö köp ni, lewic ömakö lang mërë kibëc ëntö cwiny jîi obedo na yom pî tic më aura n'onwongo ën timö.

*Carolok i kom nyig kodhi karadali
(Matayo 13:31-32; Marako 4:30-32)*

¹⁸ Cê Yecu okobo nî, “Ker k'Obanga cal kî ngö? Abino poro kî ngö?

¹⁹ Tye nî köman. Dhanö mörö ökwanyö nyig kodhi karadali na titidi rwök, ëka öpidhö i pwodho mërë. Yath ni ödöngö ëka ödökö na thwönë, cê wîny na ngwëcö kî malö ögërö udigi i jangë.”

*Carolok i kom thöbî
(Matayo 13:33)*

²⁰ Cê Yecu dök openyo nî, “Ngö na dök arömö poro kî Ker k'Obanga?

²¹ Tye nî köman. Dhakö mörö ökwanyö thöbî cê orubo kî mökö ogati, naka wang na thöbî nön örömö.”

*Jö na kitegi ba tye atir, ba bino dönyö gîni i ker k'Obanga
(Matayo 7:13-14, 21-23)*

²² I karë na Yecu onwongo tye i woth mërë yo Jerucalem, ën opwonyo jîi kî kin peci ëka imiye.

²³ Ngat mörö openyo ën nî, “Rwoth, jö na nönök këkën ënë bino larë?”

Cê Yecu ögamö nîgi nî,

24 “Tīm unu tēk mē dōnyō kī dholokek na dīng ī Ker k'Obanga, piēn jō na pol bino tēmō dōnyō ěntō ba bino twērō gīnī.

25 Won ōt bino yaa malō cē cego dholokek, un ibino cung kī yōōkō, idwōngō unu dholokek nakun ikobo unu nī, ‘Adwong, yab nīwa dholokek.’ Ěntō ěn bino gamō kōpwu nī, ‘An ba angeowu ěka kwene na un īya kī ěē.’

26 Cē un ibino kobo nī, ‘Yam wan ecemo ěka emedho kodi kanya acēl, ěka thon ipwonyo jīī ī yodhiwa.’

27 Ěntō ěn bino kobo nī, ‘Ba angeowu ěka kwene na un īya kī ěē, cīdh unu ōkō kī botha, un ětīm tīm na reco kībēc!’

28 “Kunōn ibino unu koko kī rīdō lakwu, ka īnēnō unu Abraam, Icaaka, Jakob ěka edwarpīny kībēc ī Ker k'Obanga ěntō un ebino kwērōwu ōkō.

29 Jīī bino bino kī kukīdē ěka kuthō, kukuju ěka kukwap mē bedo ī kabedogī ī Ker k'Obanga.

30 Adyer, tye jō n'odong cen bino tēlō anyim, ěka jō n'ōtēlō anyim bino dong cen. Ěntō adyer jō mōkō n'odong cen bino bedo gīnī anyim, ěka jō mōkō na tye anyim bino bedo dong gīnī cen.”

*Yecu okumo pī jō mē Jerucalem
(Matayo 23:37-39)*

31 Ī caa nōn, Eparicayo mōkō obino cē okobo both Yecu nī, “Cīdh ōkō kī kany piēn Erode mītō nekoni.”

32 Yecu ōgamō nīgī nī, “Cīdh ikob unu both kwee na twot nōn nī, ‘An abino ryēmō cen dōk abino cangō dhanō tin kī diki, ěka ī nīnō mē adek mērē abino tyeko ticna.’

³³ Kadī bed kōmanōn, myero amēdēra kī wothna, tin kī diki, kī diki maca, piēn adwarpīny kūr myero ōthōō kany ōkēnē na path kī Jerucalem.

³⁴ “Jerucalem, Jerucalem, un ineko edwarpīny ēka icelo unu jō n'eoro bothwu kī kite, wang adi na an abedo ka mītō cōkō ēthīnōni kanya acēl calō mīn gwēnō na gūrō ēthīnē ī thē bwome, ēntō in ikwērō ōkō.

³⁵ Nēn, odi dong ēwēkō nini, odong nono. An akobo niwu nī ba dōkī ibino nēnōna unu, naka ka ibino unu kobo nī, ‘Gum obed ī kom ngat na bino kī nyīng Rwoth.’ ”

14

Yecu ōcangō dhanō ī ceng Cabīt

¹ Ī ceng Cabīt* mōrō acēl, Yecu ōcīdhō ī cem ī ōt k'Aparicayo mōrō na pīrē tēk. Jō n'onwongo ut kunōn obedo ka kino ēn kī ryēkō.

² Ī nyime kany nōn onwongo ut dhanō na two akwoda kom ōmakō.

³ Cē Yecu openyo Eparicayo ēka epwony cīk ka Muca nī, “Cīk yeo nī ēcang dhanō ī nīnō mē Cabīt onyo pe?”

⁴ Ēntō gīn ōlīng alīnga. Yecu oketho cīngē ī kom atwo nī, cē ōcangō ēn ēka okobo nīnē nī ēk ōcīdhī.

⁵ Kinge manōn Yecu openyogī nī, “Cē ka onwongo ngat mōrō kī kinwu ut kī wode onyo thwōnē ēka ōrēdhērē ī kulo ī nīnō mē Cabīt, in ba īrōmō ywaōnō yōkō pīōpīō?”

⁶ Gamō kōp ka Yecu ōlōōgī dōkī.

13:35 13:35 Jabuli 118:26; Jeremia 22:5 * **14:1 14:1** *Cabīt* obedo ceng abicēl n'onwongo Eyuda wōrō k'Obanga.

Pwony i kom mwolere ëka gwökö wele

⁷ I karë na Yecu önönö nï wele mökö n'ecwodogï onwongo yërö kabedo na bëcö, ën obolo nïgi carolok ni:

⁸ “Ka ngat mörö ocwodi i cem më nyom, kür icïdh iyër kabedo na pïrë tæk. Gwök onyo dhanö mörö na pïrë tæk na loi nwongo thon ecwodo.

⁹ Cë ka kömanön, ngat n'ocwodowu kibëc bino bothi ëka kobo nini nï, ‘Ëk dhanö ni obed kanya in ibedo ië.’ In dong ibino dök cïdhö bedo i kabedo më rwöm na pïny kï thwön lewic.

¹⁰ “Ëntö ka ecwodi, cïdh ibed i kabedo më rwöm na pïny. Ka dhanö n'ocwodi obino, ën bino kobo nini nï, ‘Okona, nyïk i kabedo na bër.’ Cë dong ebino wöröni i nyim wele ewodhi kibëc.

¹¹ Pïën ngat acëlacël na kethere kënë nï ën edit, ebino dwökö pïny. Ngat na mwolere kënë ebino miö ën dökö na dit.”

¹² Cë Yecu okobo both ngat n'ocwodo ën nï, “Ka in icwodo dhanö i cem, kür icwod nyikoneini onyo utmegoni onyo wedeni onyo ëlönyö na bedo i ngeti. Ka itimö kömanön, gïn thon römö cwodoni ëka cülö wang cwodoni ökö.

¹³ Ëntö ka itedo cem na thwönë, cwod ëcan, jö na mulo amula, engwalo, ëthöö wang

¹⁴ ëka ibino bedo kï gum. Jö nön thon ba twërö cülö wang cwodoni. Cülöni bino bedo i karë na jö na kitegï atir bino cer ködë.”

*Carolok i kom cem na thwönë
(Matayo 22:1-10)*

15 Ī karē na ngat acēl n'obedo kōdē ĩ dhō cem owinyo kōp ni, ēn okobo nī Yecu nī, “Jō na bino camō cem ĩ Ker k'Obanga bino bedo gīnī kī gum.”

16 Cē Yecu okobo nīnē nī, “dhanō mōrō yam otedo cem na thwōnē cē ocwodo jō na pol iē.

17 Na karē mē cem dong örömō, ēn ooro atic mērē mē cidhō kobo both jō n'onwongo ecwodogī nī, ‘Cem öcēk ökō bie unu dong.’

18 “Ēntō gīn kībēc öcakō bakō dhögī. Dhanō mē acēl okobo nī, ‘Pod awilō pwodho awīla ēka myero acīdh anēn.’

19 Dhanō nökēnē dök okobo nī, ‘Pod awilō thwoni pur apar ēka atye ka cidhō mē pwonyogi. Akwai nī ĩtīm nīna kīca.’

20 Dhanō nökēnē dök okobo nī, ‘Pod anyomo anyoma pī manōn ba arömō cidhō.’

21 “Atic ni odwogo cen ēka okobo both adwong mērē. Cē akēmō ömakō won öt, ēka okobo both atic mērē nī, ‘Cīdh pīöpiö ĩ wanga yodhi ēka ĩ kin taun ēk ikel ēcan, jō na mulo amula, ēthöō wang ēka engwalo.’

22 Na tic ni dong odwogo, ēn okobo nī, ‘Adwong, ngō na in ĩcikō an atīmō ökō ěntō kabedo gire pod ute.’

23 Cē adwong okobo n'atic mērē nī, ‘Apē cidhī ĩ gudo na dōngö gīnī kī nget yodhi ēka ĩtwak kī jīi obin ēk öda opong.

24 Akobo niwu nī, ba tye ngat mōrō ĩ kin jō n'onwongo ecwodo na bino camō cem mōrō kēkēn na an ayübō.’ ”

*Lübö Yecu ba obedo gin mörö na yot
(Matayo 10:37-38)*

25 İ nınö mörö acël, jö na pol onwongo tye i woth kanya acël ki Yecu. Ėn öwîrë bothgi ëka okobo ni,

26 “Cë ka ngat mörö mîtö bedo alübköra, nakun ba ökwërö apap mërë ëka aya mërë, dhakö mërë ëka ëthîñë, utmego mërë, kadî naka kwö mërë kikokome, ba twërö bedo alübköra.

27 Ėka ngat mörö na ba tingo yath ariä mërë më lübö ki köra, ba twërö bedo alübköra.

28 “Cë ka ngat mörö acël ki kinwu mîtö gërö öt na bor, ën ba kono cakö bedo pîny më kwanö wel lîm na mîtërë ëk ënën ka eut ki lîm na römö tyeko öt nön?

29 Ka ocibo acaki thërë ëka ba römö tyeko, jö kibëc na bino nënö, bino cakö ngalö ën.

30 Gîn bino kobo ni, ‘dhanö ni öcakö gedo ëntö lîm othum ökö na bara otyeko.’

31 “Onyo rwoth mënë, na ka öya më cîdhö i lwëny ki rwoth nökënë, ba kono bedo pîny më yübö köp, ka cë ërömö tero jîi elip apar më cîdhö lwëny ki jö elip pyer ariö?

32 Ka öthamö ni ba ërömö, ën oro ëwangë na langö mërë nwongo pod ut kanya bor ëk ëtwak köp më kuc.

33 Pî manön, ngat mörö ki kinwu na mîtö bedo alübköra myero öwëk jami kibëc n'eute ködë.”

*Kadö ka ödökö gin mörö na rac
(Matayo 5:13; Marako 9:50)*

34 “Kadö obedo gin mörö na bër, ëntö ka orwenyo mît mërë ökö, ëtwërö mîö dökö na mît nîngö dökî?

35 Ba dök bër naka thon më aketha i pwodho ëka ëönyö ökö. Ngat na tye ki ithe më winyo myero ën owiny.”

15

Carolok i kom römö n'orwenyo (Matayo 18:12-14)

¹ İ nîñö mörö acël ecök ocoro ëka ëbal, obino gîñi both Yecu më winyo ka ën pwonyo.

² Eparicayo ëka epwony cîk öngüngüta na kobo gîñi nî, “dhanö ni obedo okone k'ëbal ëka cemo ködgî kanya acël.”

³ Cë Yecu dong okobo nîgî carolok nî,

⁴ “Ka ngat mörö kî kinwu n'onwongo ut kî rom mërë mia acël ëka acël kî kin-gî orwenyo ökö, ngö na ën bino timö? Ën bino wëkö pyer abungwën wie abungwën i bar ëka cîdhö rangö römö n'orwenyo naka nwongo.

⁵ Ëka ka onwongo römö nön, ën ryongo i wi baë kî thwön yom cwiny

⁶ cë cîdhö ködë yo pacö. Ën dong cwodo nyikonei mërë ëka ewodhe nî nget parë ëka kobo nîgî nî, ‘Bed unu kî yom cwiny köda, piën anwongo römöna n'onwongo orwenyo ni ökö.’

⁷ Akobo niwu, i kit yoo acël nön, yom cwiny bino bedo na thwönë rwök i polo pî abal acël na bino ngut na löö jö pyer abungwën wie abungwën na thamö gîñi nî kitegî atîr na ba mitö gîñi ngut.”

Carolok i kom cîlîng n'orwenyo

⁸ Yecu okobo nîgî carolok nökënë nî, “Cë ka dhakö ut kî cîlîng* apar na nyîng ëka orwenyo acël ökö, Ngö na ën bino timö? Ën bino cwînyö tara cë ywëö i öt ëka rangö naka nwongo.

* **15:8 15:8 Cîlîng** na nyîng onwongo obedo më cülö atic pî tic më nîñö acël.

⁹ Ëka ka onwongo, ën bino cwodo nyikonei mërë ëka ewodhe nī nget parë. Cë kobo nīgī nī, ‘Bie unu ëk ebedu kī yom cwiny pīën anwongo cilingna n'orwenyo ni ökö.’

¹⁰ Ī yoo acël nonu, akobo niwu nī yom cwiny bino bedo ĩ nyim emalaika k'Obanga pī abal na bino ngut.”

Carolok ĩ kom awobi n'orwenyo

¹¹ Yecu dök ömëdërë kī carolok na kobo nī, “Yam dhanö mörö ut, n'onwongo ute k'awope mërë ariö.

¹² Awobi na tidi öcïdhö both apap mërë ëka okobo ninë nī, ‘Apap, mīa līm na kukura ökö.’ Cë apapgī opoko jami mërë ĩ kin-gī.

¹³ “Kinge ninö na nönök, awobi na tidi ni öcökö jami mërë kibëc ëka öcakö woth mërë më cïdhö ĩ lobo na bor. Ën öbalö līm mërë kunön ĩ bedo më carö carö.

¹⁴ Na dong öbalö līm mërë othum ökö, kec ërön opodho ĩ lobo nonu, awobi nön onwongo ope kī cem më acama.

¹⁵ Cë ën dong öcïdhö both ngat mörö më lobo nön, ëka etero ën ĩ dyelum më kwaönö pün.†

¹⁶ Awobi ni kec obino oneko rwök naka öparö më camö cem na pün camö. Ëntö ngat mörö ba ömïö ën cem më acama.

¹⁷ “Ëntö ĩ karë na dong otyeko nīang pīrë kënë öcakö kobo nī, ‘Etic k'apapna tye adi na camö kwon löögī ökö, ëka an athöö kī kec kany!’

† **15:15 15:15 Pün** onwongo obedo gin mörö n'Eyuda ba mītö gīnī ëka dag gīnī jö na gwökögī, pīën cīk k'Eyuda onwongo kobo nī pün ba leng. Kwan buk ka Jö Lebi 11:7.

18 Abino wëkö lobo ni cë adök cen both apapna ëka akobo nïnë nï, apap, an abalö i nyim Obanga ëka thon bothi.

19 An ba dök apora ëk icwoda nï awodi, mia abed na calö etic na in ipangogi.

20 Cë dong öcakö woth më cïdhö both apap mërë.

“Ëntö na ën pod ut kanya bor, apap mërë önönö ën ëka obedo kï kïca i kom wode, cë öngwëcö yo bothe. Apap mërë öthünö körë ëka omotho kï yom cwiny.

21 “Wode okobo nïnë nï, ‘Apap, an abalö i nyim Obanga ëka thon bothi. Ba dök apora ëk ecwoda nï abedo wodi.’‡

22 “Ëntö apap mërë okobo both etic mërë nï, ‘Kel unu jöra böngü na bër kï i öt pïöpïö ëk imïi unu oruki. Rëp unu agith i nya cingë ëka mïi unu oruk wör i tyënë.§

23 Kel unu thon wod thwön n'öcwëë ëk inek unu cë ëcam kanya acël ëka ebedu kï yom cwiny.

24 Pïën athïn-na ni onwongo yam öthöö cë kobedini dong ute na kwö. Ën onwongo orwenyo cë dong enwongo.’ Öcakö gïni bedo kï yom cwiny.

25 “I caa nön wode na dit onwongo tye i pwodho. I karë na ën odwogo, na dong cwök kï öt, owinyo jïi ka wer ëka myël gïni.

26 Cë ën ocwodo ngat acël kï kin etic ëka openyo ën ngö n'onwongo tye ka timërë.

‡ 15:21 15:21 Buke nökökë okobo nï *Mia abed kamë etic na in pangogi.* § 15:22 15:22 Jami n'apap k'awobi oruko kï wode nyutho nï, apap mërë ögamö ën na calö athïn më pacö ëntö pathi na calö atic.

27 Atic nön ögamö nī, ‘Omeru na tīdī nī dong odwogo, ēka apapni oneko wod thwön n'öcwëë pīen omeru odwogo na kome yot.’

28 “Akēmō ömakō ömīn mērē na dit cē ökwērō dōnyō ökö ī öt. Apap mērē odonyo yökō ēka öbakō dhögē bothe.

29 Ēntō ěn ögamō na apap mērē nī, ‘Nēn, an atio bothi pī mwaka na pol ēka bara akwērō lübō cīkni. Ēntō ba imīa kadī k'athīn dyēl mörō ěk acam kī nyikoneina.

30 Ēntō wodi ni n'öbalō līmni kībēc ī kom mon n'obedo alyanga obino pacō, in ibedo kī yom cwiny cē ineko nīnē wod thwön n'öcwëë ökö!’

31 “Apap mērē okobo nīnē nī, ‘Woda, in iut kōda pī karē kībēc, ēka jami kībēc na an aute kōdē obedo megī.

32 Ēntō onu myero ecem, ēka ebedu kī yom cwiny pīen omeru onwongo orwenyo cē kobedini onwongere, onwongo öthöō ökö ēka kobedini dong ut na kwō dōkī.’ ”

16

Carolok ī kom agwök jami na ryëk

1 Yecu okobo both ělübörē nī, “Dhanō mörō yam tye n'obedo alōnyō n'onwongo tye k'agwök jami mērē. Alōnyō ekobo nīnē nī agwök jami mērē tye ka balō jami.

2 Cē alōnyō nön ocwodo agwök jami mērē bothe ēka openyo nī, ‘Man köp ngō na an awinyo ī komi? Mīa ange kite na in imakō kī jamina kōdē pīen in ba dök irömō bedo agwök jamina.’

³ “Agwök jami ni ötwak kënë ni, ‘Abino tímö ngö? Pïen adwongna mitö kwanyöna ökö kî gwökö jami mërë. An ba atëk na römö pur, lewic thon maka ka akwaö kwac.

⁴ Abino ngeeno ngö na römö tímö, ëk ka ëryëma ökö kî i tic më gwökö jami, jïi twërö gamöna i pecigî.’

⁵ “Agwök jami ni öcakö cwodo wegî benyi k'adwong mërë nön ka acëlacël. Öcakö kobo both won banya acël n'öcakö thuno bothe ni, ‘Wel banya adi na tye bothi n'obedo më adwongna?’

⁶ Ën ögamö ni, ‘Aguli mia acël më möö jeituni.’ Cë agwök jami k'adwong okobo nïnë ni, ‘Kwany waraga më banyani, ëk ibed pïny kany pïöpïö ëka icöö pyer abic.’

⁷ Cë dök openyo won banya nökenë ni, ‘In kono itye kî wel banya adi?’ Ën ögamö ni, ‘Aditi më mökö ngano mia acël.’

“Atic n'obedo agwök jami öcakö kobo ni, ‘Kwany waraga më banyani ëka icöö ië ni pyer aboro.’

⁸ “Adwong nön öpwöyö agwök jami na ba genere, pïen otio kî ryëkö. Man nyutho ni jö më karë ni ryëk gîni i tio ticgî k'ewodhgî na löö jö më tar.

⁹ Yecu okobo nigî ni, tii unu kî lim më lobo ni më könyö jö nökenë ëka imak unu okone na pïrwu. Cë ka dong othum ökö, ebino gamöwu i kabedo na bedo naka naka.

¹⁰ “Ngat na genere i kom jami na titidî mörö, bino genere i kom jami na thwönë. Ngat na ba bino genere i kom jami na titidî mörö, ba bino genere i kom jami na thwönë.

11 Cē ka dong ba igenere unu i makō lönyö mē lobo, nga na bino genowu ki lönyö mē adyer?

12 Ēka ka yam ba igenere unu i kom jami ka dhanō nōkēnē, nga na bino miōwu jami n'obedo mewu kikokome?

13 “Ba tye atic mörö na twērö tic ki rwodhi ariö, piēn bino kwērö ngat acēl ēka bino marö nōkēnē ca onyo bino moko i kom ngat acēl ēka kwērö ngat acēl ca ökö. Ba itwērö tic pi Obanga ēka dök pi līm thon.”

Pwony ka Yecu mökö

(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Marako 10:11-12)

14 Eparicayo na marö ciling ka owinyo köp ni kibēc, öcakö gin cwinö Yecu.

15 Ēntö Yecu okobo nigī nī, “Un inyuthere nī kitewu atir, ěntö Obanga ngeo cwinywū. Jami mökö na pīrgi tēk ki both dhanō obedo gin mē kwer i nyim Obanga.

16 “Cik ka Muca ēka cōc k'edwarpiny obedo ka tic naka i karē ka Jon Abatica. Cakērē i karē nōn, ekobo köp mē Emuth na Bēr i kom Ker k'Obanga, na dhanō kibēc tye ka dönyö iē ki tēk.

17 Ēntö bedo na yot both polo ki lobo mē thum ökö nī löönö kwanyö nyukuta mörö acēl mē Cik.

18 “Ngat mörö kēkēn na bino ryēmö dhakö mērē ēka dök nyömö dhakö nōkēnē, nwongo ödönyö i elomi. Ēka ěcwö na bino nyömö dhakö na cwörē öryēmö ökö, nwongo ödönyö i elomi.”

Dwogi both Obanga na karē pod tye

19 Yecu ömēdērē ki kobo carolok both ělūbkörē nī, “Yam tye dhanō mörö n'obedo alönyö, na ruko

böng na bēcö mä wel ëka onwongo camö cem na bēcö nīnō kī nīnō.

²⁰ Acan na nyīngē Lajaro onwongo epyelo ī dhō wangkac k'alōnyō. Ēn onwongo ut k'ajeme n'opong kome ökö.

²¹ Lajaro öparö mä camö ngīny cem na podho kī ī wi mēja k'alōnyō. Naka thon gwongi obino mä nangö wang ajeme mērē.

²² “Ī nīnō mörö acēl, acan öthöō ökö ëka emalaika otingo ēn etero both Abraam. Alōnyō thon öthöō ëka eiko ökö.

²³ Ī karē n'alōnyō ni tye ī rem na dit ī kabedo ka jö n'öthöō, ēn otingo wangē malö cē önēnō Abraam kī kanya bor ëka Lajaro ī ngete.

²⁴ Alōnyō oredo bothe nī, ‘Apapna Abraam, tīm nīna kīca! Or Lajaro öcīdh oluth nya cīngē ī pii ëk okwe kī lēba piēn aut kī thwōn rem na līth rwök ī mac kany.’

²⁵ “Ēntö Abraam ögamö nī, ‘Woda, po nī ī karē mä kwōni emīi jamīni na bēcö, nakun Lajaro emīö jami na reco. Ēntö kobedini dong ekweo cwinye ëka in iute ī arem na līth.

²⁶ Dök thon ī kom köp nōn kībēc, ī kinwa kī in eketho iē thwōn bur mörö na thuth. Ngat mörö ope na bino ngölö kī bothwa yo bothi ëka kī bothi yo bothwa.’

²⁷ “Alōnyō ögamö nī, ‘Cē akwai, apap Abraam, or Lajaro ī öt k'apapna,

²⁸ piēn aut kī utmegona abic. Kob nīnē ëk öcīdh okob nīgī, kür dök obīn gīnī ī kabedo ni mä arem.’

²⁹ “Abraam ögamö nī, ‘Gīn tye kī Cīk ka Muca ëka edwarpīny, ëk gīn owiny köp nōn.’

³⁰ Alönyö ögamö nī, ‘Pe, apap Abraam, ëntö ka ngat mörö n’öthöö öcīdhö bothgī, gīn bino ngut.’

³¹ Abraam okobo nīnē nī, ‘Ka gīn ba owinyo Cīk ka Muca ëka cōc k’edwarpīny, cē gīn ba bino thamö mē yee kadī bed nī ngat mörö ocer kī ī thöō.’ ”

17

Pwony ī kom tīmō kīca ëka yee

(Matayo 18:6-7, 21-22; Marako 9:42)

¹ Ī nīnō mörö acēl Yecu okobo both ēlūbkörē nī, “Jami na miō jīi podho ī bal ba bino jūkērē, ëntö dhanö na kelo gīn na miō jīi podho ī bal bino nēnō can!

² Thwara thwara n’etweo pong rego ī ngute ebolo kōdē ī nam, nakaka ēn mē miō ngat mörö acēl kī kin jō nī na thīnō mē podho ī bal.

³ Pī manōn gwökērē kenwu ī ngō na un itīmō!

“Ka omeru öbalö, jūk ēn, ëka ka ongut, tīm nīnē kīca.

⁴ Ka öbalö bothi wang abīrö ī nīnō acēl, cē odwogo bothi wang abīrö nakun kobo nī, ‘Dong angut,’ myero itīm nīnē kīca.”

Tēkö mē yee

⁵ Ēkwēna okobo gīnī both Rwoth nī, “Nyuth nīwa kite mē mēdö yeewa.”

⁶ Rwoth ögamö nī, “Kono iut unu kī yee na tīdī na röm kī nyig kodhi karadali, itwērö unu kobo nī yath nī nī, ‘Pudhiri keni, ek ipidhiri ī nam,’ ëka twērö winyowu.

Atic na ba tingere malö

⁷ “Nga kī i kinwu na twērō kobo na tic mērē na pod odwogo adwoga kī i pwodho onyo kī kukwath nī, ‘Rai ibin kany, ibed pīny, icem’?”

⁸ Ēn ba bino kobo nīnē nī, ‘Yūb nīna cem mē kothyeno, ruk bōngūni mē tic ēka ikel nīna cem naka ka an acemo ēka amodho. Cē in dong ibino cem kinge.’

⁹ Ēn bino pwōyō atic piēn ōtīmō ngō na ēn ōcīkō nī ōtīm?

¹⁰ Manōn kite na un thon myero itīm unu kōdē. Ka itīmō unu gin na kībēc na myero itīm unu, cē ikob unu nī, ‘Wan etic na kōnywa ope, piēn etio gin na myero etii kēkēn.’ ”

Yecu ōcangō ēdhōbū apar

¹¹ I woth mērē yo Jerucalem, Yecu owok i dyere lobo mē Camaria kī Galilaya.

¹² Na ēn onwongo tye ka dōnyō i pacō mōrō, oromo k’ēdhōbū apar n’ocung gīnī kī kanya bor.

¹³ Ēdhōbū nonu oredo nī, “Ōma Adwong, Yecu, tīm nīwa kīca!”

¹⁴ Na Yecu ōnēnōgī, okobo bothgī nī, “Cīdh unu ēk inyuth komwu both ēlamdhök.” Na gīn pod ut i yoo, komgī ōdōkō na leng.

¹⁵ Ngat acēl kī kin-gī, ka ōnēnō nī ēcang ōkō, odwogo cen both Yecu nakun pakō Obanga kī dwōn na longo.

¹⁶ Ēn oryebere pīny i tyēn Yecu ēka ōpwōyō pī ngō na ēn ōtīmō. Adhōbū nī onwongo obedo dhanō mē Camaria.

¹⁷ Yecu openyo nī, “Ba onwongo acangō jō apar? Jō abungwēn kono ut gīnī kwene?”

18 Ba tye ngat mörö n'odwogo cen më pakö Obanga, ëntö kono arok ni kékën?”

19 Cë Yecu okobo nîñë nî, “Yaa malö, ïcïdh giri, yeeni ocangi.”

*Bino më Ker k'Obanga
(Matayo 24:23-28, 37-41)*

20 Ì nîñö mörö acël, Eparicayo dök openyo Yecu nî, “Ker k'Obanga bino thuno awene?” Yecu ögamö nîgî nî, “Ker k'Obanga ba bino n'ënënö kî wang jö.

21 Jîi ba bino kobo nî, ‘Nën, ut kany!’ Onyo nî, ‘Ën ëca!’ Pîën Ker k'Obanga dong ut ï kinwu.”

22 Cë Yecu okobo both ëlûbkörë nî, “Karë tye ka bino na un ibino parö më nënö nîñö mörö acël ka Wod ka dhanö dwogo ëntö ba ibino nënö unu.

23 Jîi bino kobo niwu nî, ‘Nën, ën ëca!’ Onyo nî, ‘Nën ut kany!’ Kür ïcïdh unu ië kür thon ilubugî.

24 Pîën na calö lûköth wîl carö polo tungcël thuno ködë naka kutung nökenë, Wod ka dhanö thon bino bedo nî kömanön ï nîñö më dwogo mërë.

25 Ëntö myero kono ölim can na pol nakun jö më karë ni bino kwërö ën ökö.

26 “Na calö yam ötimërë ï karë ka Noa, bino timërë kömanön ï karë ka Wod ka dhanö thon.

27 Ì karë ka Noa, jîi onwongo cemo ëka emedho, ëcadhö cath, awope ëka anyira nyömërë gîñi naka othuno ködë ï nîñö na Noa ödünyö ködë ï yeya. Cë abwal pii opong ëka otyekogî kibëc.

28 “Onwongo röm aröma kî karë ka Lot, jîi onwongo cemo ëka emedho, ëwîlö jami ëka ëcadhö, epuro ëka egedo.

29 Ëntö i nîno na Lot öya ködë ökö ki Codom, mac ëka gwëng calupa ocwe pîny nakun yaa ki i polo, cë otyekogi ökö kibëc.

30 “Bino bedo nî kōmanōn thon i nîno na Wod ka dhanö ebino nyutho ködë.

31 I nîno nonu, dhanö na ut malö i wi ödë nakun jami mërë ut i öt, myero kür dök oidhi pîny nî ëk ebin ëkwanygi. Kōmanōn thon, dhanö na ut i pwodho kür odwogi cen.

32 Po unu i kom ngö n'ötimërë i kom dhakö ka Lot!

33 Ngat na mitö larö kwö mërë bino rwenyo kwö mërë arwenya. Ëntö ngat na rwenyo kwö mërë, ën bino gwökö.

34 Akobo niwu nî i kiwor nōn, jö ariö bino buto i kabuto acël. Ebino kwanyö ngat acël ökö ëka ngat acël dong.

35 Mon ariö bino bedo kanya acël i rego. Ngat acël ebino kwanyö ökö ëka ngat acël dong.”

36 [Jö ariö bino bedo i pwodho, ebino kwanyö ngat acël ökö ëka ngat acël dong.]

37 Gîn openyo Yecu nî, “Rwoth, man bino timërë kwene?”

Ën ögamö nigî nî, “Kanya kom n'öthöo tye ië, acuth thon cökërë kany nōn.”*

18

Lëga na ba edhero ködë

¹ Yecu obolo carolok n'ëlübkörë më nyutho nigî nî myero gîn ölägi kür edher.

17:29 17:29 Acaki 19:24-25 * 17:37 17:37 Köp ni gönyö nî, bino ka Kiricito i lobo, bino nen kanyalër kite na kom n'öthöo nen ködë ki güre k'acuth.

² Ën okobo nī, “Yam angöl-köp tye i taun mörö, n'onwongo ën ba lworö Obanga kadī thon wörö dhanö.

³ I taun nön onwongo dha thöo mörö tye ië. Ën obedo bino both angöl-köp nön jwijwi nakun kobo nīnē nī, ‘Ngöl nīna köp atir i kom ngat na an apido ködē.’

⁴ Wang na pol angöl-köp nön kwörö ökö. Ëntö kinge ötwak kēnē nī, ‘Kadī bed ba alworö Obanga onyo aparö pī dhanö,

⁵ cithē dha thöo nī öläla dong rwök. Abino dong ngölö-köp atir nīnē i kom ngat na ën pido ködē, ëk bino mērē botha jwijwi kür omoga.’ ”

⁶ Ëka Rwoth Yecu okobo nī, “Winy unu ngö n'angöl-köp na kite mērē ba tye atir okobo.

⁷ Obanga ba bino ngölö-köp atir both jögē na ën öyērö, na kok bothe kiceng kī kiwor? Ën bino thumere na ba ötimö gin mörö i komgī?

⁸ Akobo niwu nī ën bino ngölö-köp atir pīöpīö mē könyögī. Kömanön thon ka Wod ka dhanö bino bino, ën bino nwongo yee tye both jö n'oye ën?”

Awaka ëka mwolere

⁹ Yecu dök obolo carolok both jö mökö na genere kēn-gī nī gīn kitegī atir nakun caö gīn jö nökenē.

¹⁰ “Jö ariö yam öcīdhö i lēga i öt k'Obanga. Ngat acēl obedo Aparicayo ëka ngat nökenē ca obedo acök ocoro.

¹¹ Aparicayo ocung nakun lögö gire kēnē nī, ‘Obanga apwoi pīën an ba acal kī jö nökenē n'obedo eyak, jö na ba genere, ëdöny i elomi ëka thon ba acal k'acök ocoro nī.

¹² An ario kec nīnö ariö i cabit acēl. Amiö thon acēl mē apar mē jamina kībēc na an anwongo.’

13 “Ēntö acök ocoro ocung kī cecen. Ēn ba onwongo twērō tingo wangē malō ī polo ěntō odhongo kōrē kī cwer cwiny nakun lēgō both Obanga nī, ‘Obanga tīm nīna kīca, an abal.’

14 “Akobo niwu nī, ěcwō nōn ödök tunge n'ěkwanō nī ěn kite atīr ī nyim Obanga lōō ěcwō nōkēnē ca ökō. Pī manōn, ngat acēlacēl na kethere kēnē nī etye malō, Obanga bino dwökō ěn pīny. Ēntō dhanō na mwolere kēnē Obanga bino tingo ěn malō.”

*Kite mē dōnyō ī Ker k'Obanga
(Matayo 19:13-15; Marako 10:13-16)*

15 Jīi onwongo tye ka kelo ěthīnō na thīthīnō both Yecu ěk oketh cīngē ī komgī. Ī karē n'ělūbkōrē ōnēnō ngō n'onwongo tye ka tīmērē, ocoko gīnī jīi nī kūr ekel ěthīnō.

16 Ēntō Yecu ocwodo ěthīnō bothe cē okobo nī, “Wēk unu ěthīnō na thīthīnō obin botha, kūr ijukugī, piēn jō na mwolere kamē ěthīnō, Obanga bino gamōgī ī ker mērē.

17 An akobo niwu kōp adyer nī ngat mōrō na ba bino gamō Ker k'Obanga kamē athīn na tītīdī, ba bino dōnyō iē.”

*Kite mē nwongo kwō na bedo naka naka
(Matayo 19:16-30; Marako 10:17-31)*

18 Alōc k'Eyuda mōrō openyo Yecu nī, “Apwony na Bēr, ngō na myero an atīm ěk anwong kwō na bedo naka?”

19 Yecu ōgamō nīnē nī, “Pīngō in icwoda nī abēr? Ngat mōrō ope na bēr, na path k'Obanga kēkēn.

²⁰ Ingeo Cík k'Obanga nĩ, 'Kür idöny i elomi, kür ineki, kür ikwal, kür ikob caden n'obedo twodo, wör apapni ëka ayani.' "

²¹ Ën ögamö nĩ, "Agwökö cík ni kibëc anaka na pod an onwongo abedo awobi."

²² I karë na Yecu owinyo köp ni, okobo nñë nĩ, "In pod irem ki gin mörö acël. Apë ëk icadh jamini kibëc na in iut ködë ëka imii both ëcan ëka ibino bedo ki lönyö i polo. Cë dong ibin ilüb köra."

²³ Nyeri ka owinyo köp ni, öcakö bedo ki kumo piën ën onwongo obedo thwön alönyö rwök.

²⁴ Yecu obedo ka nënö ën cë okobo nĩ, "Tëk nñngö n'ëlönyö më dönyö i Ker k'Obanga!

²⁵ Adyer yot pi kinaga më dönyö ki i wang libira, nĩ löönö pi alönyö më dönyö i Ker k'Obanga."

²⁶ Jö n'owinyo köp ni, okobo nĩ, "Cë nga na dong twërö larë?"

²⁷ Yecu ögamö nĩ, "Gin na ba twërë ki both dhanö, ki both Obanga twërë."

²⁸ Cë Petero okobo both Yecu nĩ, "Wan ëwëkö gin na kibëc na wan etye ködë më lübö kori."

²⁹ Yecu okobo nĩ, "An akobo niwu köp adyer nĩ ngat mörö n'öwëkö parë, onyo cege, onyo ut-mego mërë, onyo enyodo mërë, onyo ëthinë, pi Ker k'Obanga,

³⁰ ën bino nwongo jami na kadhö manön wang na pol i karë ni. Ëka dök i karë më anyim ën thon bino nwongo kwö na bedo naka."

*Yecu ötwak pi thöo mërë wang më adek
(Matayo 20:17-19; Marako 10:32-34)*

³¹ Yecu otero ëlëbkörë apar ariö thenge ëka okobo nigi ni, “Onu ebino cidhö naka yo Jerucalem ëka jami kibëc n'edwarpiny öcöo i kom Wod ka dhanö, bino cobere.

³² Ebino miö ën both jö na ba obedo gini Eyuda. Gin bino ngalö ën, ebino yanyö, ebino ngülö laö i kome, ebino pwodo ki del ëka eneko ökö.

³³ I ninö më adek ën bino cer ökö.”

³⁴ Ëlëbkör Yecu ba öniang i köp ni thon acël. Tyën köp ni onwongo ökanërë ökö ki bothgi. Gin ba ongeö ngö n'onwongo Yecu twakö.

Yecu öcangö athöö wang më Jeriko

(Matayo 20:29-34; Marako 10:46-52)

³⁵ Yecu ëka jö n'onwongo ut ködë kanya acël onwongo dong cwök ki Jeriko, athöö wang mörö onwongo obedo i nget yoo na kwaö kwac.

³⁶ Ëcwö ni owinyo ka jii tye ka woth ëka openyo ngö n'onwongo tye ka timërë.

³⁷ Jii okobo ninë ni, “Yecu më Najaret ënë tye ka wok.”

³⁸ Cë athöö wang oredo, “Yecu, Wod ka Daudi, kica ömakï i koma!”

³⁹ Jö n'onwongo ötëlö anyim, öjükö ëcwö ni ëk öling ökö. Ëntö ömëdërë ki redo na tæk rwök, “Wod ka Daudi, kica ömakï i koma!”

⁴⁰ Yecu öcakö cung ëka okobo ni jö mörö më kelo athöö wang nön bothe. I karë na dong athöö wang onwongo tye ka nyingo na cwök, Yecu openyo ën ni,

⁴¹ “Ngö na in imitö ni atim nini?”

Ën ögamö ni, “Rwoth amitö ni wanga önën piny!”

⁴² Yecu ögamö ni, “Nën piny, yeeni olari.”

⁴³ Cücüth ecwö ni önönö piny ëka öcakö lübö kör Yecu nakun pakö Obanga. Na jö kibëc önönö ngö n'ötimërë, öcakö gini thon pakö Obanga.

19

Yecu ëka Jakayo

¹ Yecu ödönyö i Jeriko, na tye ka poth apotha.

² Ecwö mörö onwongo tye kunön n'obedo adit cökö ocoro na nyिंगë Jakayo. Ën onwongo ölöny.

³ Jakayo onwongo mitö nönö Yecu ni ënë nga ëntö pi bedo ngat na cek, ömïö ën ba ötwërö piën jii opong rwök.

⁴ Cë ën öringö anyim ëka öïdhö i wi yath më nönö Yecu n'onwongo wok ki i yoo nön.

⁵ I karë na Yecu othuno i tyën yath nön, otingo wangë malö önönö Jakayo ki i wi yath. Ën ocwodo ni, "Jakayo, Idhi piny piöpïö, piën myero abed i odi tin."

⁶ Cë Jakayo oidho piny piöpïö ëka otero Yecu yo ödë ki thwön yom cwiny na dit.

⁷ Jö kibëc n'önönö öcakö ngüngüta gini na cwinygi ba yom ni, "Yecu öcïdhö më bedo welo i pacö k'abal!"

⁸ Jakayo öya malö cë ocung i nyim Rwoth ëka okobo ni, "Rwoth, winy! Abino miö nucu jamina both ëcan ëka k'akwalö ngat mörö, abino cülö wang angwën na kadhö wel."

⁹ Yecu okobo ninë ni, "Larë obino both jö më öt ni tin, piën ecwö ni thon obedo akwar Abraam.

¹⁰ Piën Wod ka dhanö obino më rangö ëka më larö jö n'orwenyo."

*Carolok i kom etic n'ëmïögï ciling
(Matayo 25:14-30)*

¹¹ Na jii tye ka winyo köp kibëc na Yecu okobo, ën ömëdërë më kobo nigï carolok. Piën onwongo dong cwök kï Jerucalem, jii öthamö nï ködë Ker k'Obanga onwongo cwök bino.

¹² Cë Yecu okobo nigï carolok nï, “Yam onwongo won ker mörö ut n'öya më cïdhö i lobo na bor më cïdhö gamö twër më löc kï ië, ëk dong edwogi cen.

¹³ Na ën bara öya më cïdhö, ocwodo etic mërë apar, ëka ömïö ngat acëlacël ciling na nyïng.* Cë ën okobo nigï nï, ‘Keth unu ciling ni i tic, naka adwogi.’

¹⁴ Ëntö jö mërë ödagö ën, ëka eoro jö mökö i körë më cïdhö kobo ninë nï, ‘Wan ba ëmitö ëcwö ni ëk obed rwothwa.’

¹⁵ “Ëcwö ni eketho obedo rwoth ëka odwogo. Ocwodo etic mërë n'onwongo ën ömïö ciling ëk engée wel adi n'ömëdërë na gin onwongo kï ië.

¹⁶ Atic më acël obino bothe cë okobo nï, ‘Adwong, cilingni elip acël ömëdërë dökï ië ciling elip apar.’

¹⁷ Ëka rwoth ögamö nï, ‘Itimö na bër! In ibedo atic na bër. In ibedo geniri kï jami na nönök na an ageni ködë, ibino bedo kï twër i kom peci apar.’

¹⁸ Dhanö më ariö obino cë okobo nï, ‘Adwong, cilingni elip acël ömëdërë dökï ië ciling elip abic.’

¹⁹ Cë rwoth ögamö nï, ‘Itimö na bër! Ibino bedo kï twër i kom peci abic.’

²⁰ “Atic nököenë obino cë okelo ciling n'onwongo ëmïö bothe këkën. Ën okobo nï, ‘Adwong, akanö

* **19:13 19:13 Ciling na nyïng** i lëb jö Girik kobo nï Mina apar Ciling ni onwongo römö cülö atic pï dwethe adek.

cilingni ëka agwökö na bër i opeke böngü.

²¹ Onwongo alwori piën in ibedo ngat mörö na tic ködë tæk. Itero gin na ba obedo megi ëka ikaö gin na ba icwö.'

²² Adwong okobo ninë nî, 'In atic na rac! Abino ngölö-köp nini na lübërë kî twak n'öya kî i dhogi. Cë ka onwongo in ingeo nî abedo ngat mörö na kite tæk na kwanyö gin na ba obedo mëga ëka akaö kodhi na ba apuro,

²³ ngö n'oceri kanö cilingna i öt kanö lîm? Cë k'adwogo, ëk abin akwany k'amëd mërë.'

²⁴ "Ën dong okobo both jö n'ocung i ngete nî, 'Gam unu ciling kî both atic nön, ëk imîi unu both won ciling elip apar.'

²⁵ Ëntö gin okobo ninë nî, 'Adwong, ën dong tye kî ciling elip apar!'

²⁶ Cë rwoth nön ögamö nî, 'Eyo, akobo niwu nî ngat acëlacël na mëgë tye, ebino miö. Ëntö ngat na mëgë ope, ebino gamö ngö na ut bothe thon ökö.

²⁷ Ëntö pi langna, na ba oyeo nî an abed rwothgi, kelugî ëk inekugî i nyima kany.' "

Yecu ödönyö i Jerucalem na calö Rwoth

(Matayo 21:1-11; Marako 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Kinge na Yecu okobo köp ni, ën ömëdërë kî woth nakun cidhö ködë yo Jerucalem.

²⁹ Na dong onyingo cwök kî Betepage ëka Betania i tyën kidi n'ecwodo nî Kidi më Jeituni, Yecu ooro ëlübörë arïö.

³⁰ Ën okobo nigî nî, "Apë unu i pacö na tye i nyimwu. Na un i dönyö i pacö, ibino unu nënö athin kana n'etweo na ngat mörö anaka yam bara obedo i ngee. Göny unu ëk ikel unu kany.

³¹ Ēka ka ngat mörö openyowu, ‘Nī pīngö ĭgönyö unu athīn kana nōn?’ Kob unu nīnē nī, ‘Rwoth ēnē mītö.’ ”

³² Cē gīn öcīdhö onwongo athīn kana kite na Yecu okobo nīgī ködē.

³³ Na gīn tye ka gönyö athīn kana, wegī mērē openyogī nī, “Pīngö ĭgönyö unu athīn kana nōn?”

³⁴ Ēlūbkör Yecu ögamö gīnī nī, “Rwoth ēnē mītö.”

³⁵ Cē okelo gīnī athīn kana ni both Yecu, ēka öpēdhö gīnī böng-gī ĭ ngee kana ēka ecibo Yecu ĩē.

³⁶ Na ěn dong tye ĭ woth mērē, lwak ömēdērē kī pēdhö böng-gī ĭ dye yoo.

³⁷ ĭ karē na ěn dong cwök kī lung mē Kidi mē Jeituni, ělūbkörē kībēc öcakö wöö gīnī kī yom cwiny ēka kī wer nakun tye gīnī ĭ woth na pakö gīnī Obanga pī tic na döngö na Ēn ötimö na gīn dong önēnō.

³⁸ Ēlūbkör Yecu okobo nī,
 “Gum obed ĭ kom ngat na bino kī nyīng Rwoth!
 Kuc obed malö ĭ polo, ēka dheo obed both
 Obanga!”

³⁹ Eparicayo mökö na tye ĭ kin lwak okobo gīnī nī Yecu nī, “Apwony, jük ělūbkori öling gīnī ökö!”

⁴⁰ Yecu ögamö nī, “Ka gīn öling, kite ni bino cakö wöö!”

Yecu okok pī jö na ba oyee mē Jerucalem

⁴¹ Ēntö na Yecu dong cwök kī Jerucalem ēka önēnō pacö na tye ĭ nyime, ěn öcakö koko pīrē nī,

⁴² “Cē ka onwongo ingeo ngö na mītērē mē kuc tin! Ēntö kobedini ökanērē ökö kī wangi!

⁴³ Karë bino bino na langwu bino riköwu dyere kî cël, ëka bino rîdöwu tungi kî tungi.

⁴⁴ Ebino rêdhöni pîny naka thon kî jö na tye ii. Ba ebino wêkö kidi mörö acël dong i wi awodhe, piën ba ingeo karë n'Obanga obino ködë më laröni.”

Yecu öryëmö jö n'onwongo tye i cath i öt k'Obanga

(Matayo 21:12-17; Marako 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Cë Yecu ödönyö i öt k'Obanga ëka öcakö ryëmö jö n'onwongo tye gîni i cath i dyekal öt k'Obanga.

⁴⁶ Ën okobo nîgi nî, “Ëcöo nî, ‘Öda obedo öt më lëga,† ëntö ilökö unu ödökö öt k'ekwoe.”

⁴⁷ Yecu obedo ka pwony i öt k'Obanga nînö kî nînö ëntö ëlamdhök na dito ëka epwony cik ka Muca ëka ëtëla ka lwak nökenë öcakö gîni yübö kite më neko Yecu.

⁴⁸ Ëntö ba onwongo gîni yoo mörö më neko ën piën lwak kibëc opong n'öcikö ithgi i köp na ën kobo.

20

Peny i kom twërö ka Yecu

(Matayo 21:23-27; Marako 11:27-33)

¹ I nînö mörö acël Yecu onwongo pwonyo i öt k'Obanga nakun kobo köp më Emuth na Bër. Ëlamdhök na dito ëka epwony Cik ka Muca kanya acël k'edong obino gîni both Yecu,

† **19:46 19:46** Öda obedo öt më lëga. Kwan Icaya 56:7 **19:46 19:46**
Jeremia 7:11

² Cē openyo gīnī ěn nī, “Kob nīwa, kit twēr mēnē n'ōmīō ĩtīmō koth tic nī,” ěka “Nga n'ōmīō kit twērō nī?”

³ Yecu ōgamō nī, “An thon apenyowu peny acēl, ěk ikob nīna unu.

⁴ Twērō n'onwongo Jon batica kī jīi kōdē, ōya kī both Obanga onyo ōya kī both dhanō?”

⁵ Gīn ōcakō larō kōp nōn ĩ kin-gī kēn-gī ěka okobo gīnī nī, “Ka onu ekobo nī ōya kī ĩ polo, ěn bino penyo nī, ‘Pīngō ba iyee unu ĩ kom Jon?’

⁶ Ěntō ka onu ekobo nī, ‘Ōya kī both dhanō,’ jō kībēc bino celo onu kī kidi naka ĩ thōō, pīēn jō kībēc yee nī Jon obedo adwarpīny.”

⁷ Cē dong gīn ōgamō nī Yecu nī, “Wan ba engeo kanya twēr nōn ōya kī ĩē.”

⁸ Ěka Yecu okobo bothgī nī, “An thon ba abino kobo niwu kit twērō n'ōmīō atio tic nī.”

*Carolok ĩ kom etic na reco
(Matayo 21:33-46; Marako 12:1-12)*

⁹ Cē Yecu ōcakō bolo carolok ni both lwak nī, “Dhanō mōrō yam tye n'opuro pwodho ōlōk mērē, ěka ōwēkō ĩ cīng epur mōkō. Ěn ōcīdhō ōkō ĩ lobo nōkēnē mē bedo ĩē pī karē na lac.

¹⁰ Na karē mē pūdō ōlōk ōrōmō, ěn ooro atic mērē acēl both epur ěk ěmīē ngō n'ōcēk kī ĩ pwodho ōlōk. Ěntō epur opwodo atic nōn ěka ěryēmō ōdōk kī cīngē nono.

¹¹ Ěn dōk ooro atic mērē nōkēnē, cē gīn opwodo manōn thon. Ětīmō tīm mē lewic ĩ kome ěka ěryēmō ōdōk kī cīngē nono.

¹² Cē dōk ooro atic mērē mē adek. Epur oketho ret ĩ kome ěka ěryēmō ōkō kī ĩ pwodho ōlōk.

13 “Cë won pwodho ölökö openyere kënë nî, ‘Abino tîmô ngö kobedini? Abino oro woda na an amarö, karë nökökënë gîn bino wörö ën.’

14 “Ëntö i karë n'etic önënö wod ka won pwodho, öcökö gîni twak i kin-gî nî, ‘Man ënë dong ngat na bino leeno jami, eru eneku ökö ëk jami na ën bino leeno obed më onu.’

15 Cë gîn dong ökwanyö ën kî i pwodho ölökö ëka eneko ökö.”

Yecu dong openyogî nî, “Ngö na won pwodho ölökö bino tîmô k'epur nön?

16 Ën bino dwogo ëka neko epur nön ökö kibëc cë miö pwodho ölökö nön both epur nökökënë.”

I karë na jîi owinyo köp nî, okobo gîni nî, “Adyer pathî kömanön!”

17 Yecu önënögî cë openyo nî, “Man kono gönyö nîngö na yam ëcöo nî,

“ ‘Kidi n'egedo ökwërö,*

ënë ödökö kidi më gwïc öt’?

18 Jö kibëc na bino podho i kom kidi nî, bino tür ngîdhërë ökö, ëka ka kidi nî opodho i kom ngat mörö, dhanö nonu bino ngîngînya ökö.”

19 Epwony Cîk ka Muca ëka ëlamdhök na dito örangö gîni yoo më makö Yecu i caa nön cücüth, piën gîn önîang nî Yecu okobo carolok nî i komgî. Ëntö olworo gîni jîi.

Cülö ocoro both Cija

(Matayo 22:15-22; Marako 12:13-17)

* **20:17 20:17 Kidi n'egedo ökwërö** Nyutho nî Obanga ökwanyö kidi n'egedo ökwërö, na ënë Yecu ëka ömiö obedo Alar na dit.

20:17 20:17 Jabuli 118:22

20 Epwony Cík ka Muca ëka Ëlamdhök na dito obedo ka kürö karë na bër ëka eoro ërip piny n'oporo gini bedo jö na genere, ëk ëmak köp na yaa ki dhö Yecu ëka dong ëmii i cing alöc na tye ki twër i lobo Roma.

21 Gin openyo Yecu ni, “Apwony, engeo ni itwakö ëka ipwonyo köp na tye adyer ba ipoko kin dhanö, ëntö ipwonyo köp n'adyer i kom Obanga.

22 Cík yeo ni wan myero ëcül ocoro both Cija onyo kür ëcül?”

23 Ëntö Yecu öniang i ryëkögi cë openyogi ni,

24 “Nyuth unu nina denario acël. Cal ëka nyëng na tye i kome ni më ka nga?” Gin ögamö ni, “Më ka Cija.”

25 Cë dong okobo nigü ni, “Mii unu jami ka Cija both Cija, ëka jami k'Obanga mii unu both Obanga.”

26 Ba ötwërö gini makö köp mörö pi ngö na ën okobo kunön i kin lwak, ëntö gin ouro kite na Yecu ögamö ki köp ködë, cë öling gini alinga.

Peny k'Ecadukayo i kom cer ki i thöö

(Matayo 22:23-33; Marako 12:18-27)

27 Ecadukayo mökö na kobo gini ni cer ka jö n'öthöo ope, obino gini both Yecu ki peny.

28 Gin openyo Yecu ni, “Apwony, Muca yam ömiöwa cik ni, ka ëcwö mörö öthöo n'öwëkö dhakö mërë na ba önywölö ëthinö mörö, ömin mërë na kwö myero olak dhakö nonu ëk önywöl ëthinö i wi ömin mërë.

29 Yam onwongo tye utmego abirö. Ngat na dit onyomo cë öthöo ökö na ba önywölö ëthinö.

30 Ömîn mërë më arïö ölakö dha thöo ni cë ën thon öthöo ökö.

31 Më adek dök ölakö dha thöo ni ën thon ba önywölö ködë ëthïnö. İ yoo acël nonu, utmego abirö ni ölakö dha thöo ni cë öthöo gîni kibëc na ba önywölö gîni ëthïnö.

32 İ ajiki mërë, dhakö ni öthöo.

33 Kobedini dong, İ nînö na jö n'öthöo bino cer ködë dhakö ni bino bedo më ka nga piën jö abirö ni kibëc obedo ködë?"

34 Yecu okobo nîgi nî, "Jö më karë ni nyömërë gîni.

35 Ëntö jö na kitegî bër na bino gîni cer ëka bino kwö gîni İ lobo ca na nyen, ba bino nyömërë gîni.

36 Ëka ba bino gîni thöo na twal, piën bino bedo gîni kamë emalaika. Gîn bino bedo ëthîn k'Obanga piën ebino cerogî kî İ thöo.

37 Ëka Muca omoko kanyalër nî jö n'öthöo bino cer. İ köp na ën öcöo İ kom bunga na wang ën okobo nî Rwoth obedo 'Obanga k'Abraam, Obanga k'Ecaka ëka Obanga ka Jakob.'

38 Ën obedo Obanga ka jö na kwö ba obedo më ka jö n'öthöo, piën jö kibëc kwö pî Obanga."

39 Cë epwony Cîk ka Muca mökö okobo gîni nî, "Apwony itwak na bër!"

40 Cë ngat mörö ope n'öthamö më penyo ën peny nökënë dökî.

Meciya, Wod ka nga?

(Matayo 22:41-46; Marako 12:35-37)

41 Yecu openyogî nî, "Ekobo nîngö İ kom Meciya na ën akwar Daudi?"

- 42 Piën Daudi kikome okobo i buk më Jabuli ni,
 “Rwoth Obanga okobo both Rwodha ni,
 “Bed i nget cinga më kucem,
 43 naka ka abino mïö i löö langni ëka amïögï bedo
 na calö gin më theno tyeni.” ’
 44 Daudi cwodo ën ni, ‘Rwoth’ ën twërö bedo wode
 nïngö?”

Yecu öniängö jü i kom nyuthere k'epwony Cïk

45 Na lwak kibëc tye ka winyo ka Yecu twak, ën
 okobo both ëlëbkörë ni,

46 “Gwökërë unu ki kom epwony Cïk ka Muca na
 marö ginï woth ki böng na boco. Gïn mïtö ni jïi
 obed ka mothogï ki i cuk, marö ginï thon bedo i
 then ka jö na döngö i kabedo më wörö i Cinagoga
 ëka i kabedo më cem na döngö.

47 Gïn jö nön maö jami ka mon thöö ëka dök marö
 ginï lëga na boco më nyuthere. Obanga bino mïögï
 pwod na thwönë rwök.”

21

Tyër na dha thöö obolo

(Marako 12:41-44)

1 Yecu onwongo tye i öt k'Obanga ëka önënö
 ëlönyö ka bolo ginï tyërgï i adita më tyër.

2 Ën thon önënö dha thöö mörö n'obedo acan,
 obolo aböla ariö i adita më tyër.

3 Yecu okobo ni, “An akobo niwu köp adyer ni,
 dha thöö ni n'obedo acan ni, obolo tyër na thwönë
 rwök na löö jö kibëc.

4 Piën jö kibëc ögithö limgï ki kom mana thwönë
 ënë gin obolo, ëntö dha thöö ni kadï bed onwongo

obedo acan, obolo līm kibēc n'onwongo ěn myero ökwö ködē.”

*Yecu okobo pi muko öt k'Obanga
(Matayo 24:1-2; Marako 13:1-2)*

⁵ Ělūbkör Yecu mōkō onwongo twak gīnī i kom öt k'Obanga. Kit n'ěgērō ködē na bër kī kite na bēcō ěka tyēr n'ětyērō both Obanga. Cē Yecu okobo nī,

⁶ “Kī kom ngō na un itye ka nēnō nī, karē bino bino, na kidi mōrō acēl ba bino dodere i wi awodhe, kidi acēlacēl ebino thwarō ökö pīny.”

*Can na bino i karē mē ajiki
(Matayo 24:3-14; Marako 13:3-13)*

⁷ Ělūbkör Yecu openyo ěn nī, “Apwony man bino tīmērē awene? Ěka ngō na bino nyutho nīwa nī jami nī dong cwök tīmērē?”

⁸ Yecu ögamō nī, “Gwökērē unu, ngat mōrō kür öbwölwu. Piēn jō na pol bino bino gīnī kī nyīnga, na kobo gīnī nī, ‘An ěnē Kiricito,’ ěka dōk nī, ‘Karē dong onyīngo cwök.’ Ěntō kür ilubugī.

⁹ Ka ibino winyo unu emuth mē lwēny ěka arubaruba, kür ibed unu kī lworō. Jami nī myero kono ötīmērē ěntō bara nyutho nī ajiki dong cwök.”

¹⁰ Cē Yecu okobo bothgī nī, “Lobe bino lwēny kī lobe nōkēnē, ěka ker bino lwēny kī ker nōkēnē.

¹¹ Oyeyeng na rac bino yengo lobo, kec ěrōn ěka twoe na papath bino podho i lobo. Ěka thon ngō na mīō lworō makō dhanō, ěka anyuth thon bino nen i polo.

¹² “Ěntō na bara jami nī kibēc ötīmērē, ebino makōwu, ěka ebino ketho can i komwu. Gīn bino

terowu i pido i Cinagoga, ebino twenowu i buc ëka ebino kelowu i nyim rwodhi ëka ëlöc pi nyinga.

¹³ Man bino miöwu karë më kobo caden më yeewu i koma.

¹⁴ Pi manön, mok unu thamawu ni ba ibino parö unu ngö na un ibino kobo i pido.

¹⁵ Piën An abino miöwu i twak ki ryëkö na ngat mörö n'odothowu ba twërö pyem ködë onyo kwërö ökö.

¹⁶ Enyodowu, utmegowu, wedewu ëka nyikonei bino miöwu i cing langwu. Gin bino neko jö nökenë ki kinwu.

¹⁷ Jö kibëc bino dagöwu piën ibedo unu ëlübköra.

¹⁸ Entö gin mörö na rac ba bino timërë i komwu, kadï naka yer wiwu acël mörö ba bino rwenyo.

¹⁹ Ka icung unu na tæk, ibino nwongo unu kwö na bedo naka naka.

Yecu öt wakö köp i kom muko Jerucalem

(Matayo 24:15-21; Marako 13:14-19)

²⁰ “Ka inënö unu mwony örïkö Jerucalem, cë ingee unu ni karë më këthö dong onyingo na cwök.

²¹ Jö na tye i Yudea myero öngwëc gini i wi kite, jö na tye taun i Jerucalem myero öya gini ökö, ëka jö na tye yökö kür myero ödöny gini i taun.

²² Piën man ënë karë n'Obanga bino pwodo ki jö më Jerucalem më cobo köp kibëc na yam ëcöö i Cöc na Leng.

²³ Mon na yeco ëka mon na dödhö ëthïnö bino nënö can i karë nonu! Piën can na thwönë bino podho i lobo nön ëka akëmö k'Obanga na thwönë bino podho i kom jö ni.

²⁴ Jö mökö ebino nekogï ki pala abadë, ëka jö nökenë ebino terogï na calö emabuc i lobe kibëc.

Jö na ba obedo Eyuda, bino löönö Jerucalem naka ka karë më löcgï othum.

*Gin na nyutho nï Yecu cwök dwogo
(Matayo 24:29-31; Marako 13:24-27)*

²⁵ “Anyuth bino nen i kom ceng, i kom dwe ëka i kom cër. Jö na pol më wi lobo bino kumo nakun cwinygï podho apodha pi mor ka nam ëka ki papaka mërë.

²⁶ Ka jami ni bino timërë, jii bino rakërë pi lworö, ëka ka gin bino parö can na bino podho i kom lobo, piën tükö kibëc na ut i wi polo bino yengere.

²⁷ I karë nön gin bino nönö Wod ka dhanö, na bino ki i pöl nakun tye ki tükö ëka dheo na thwönë.

²⁸ Ka inënö unu jami ni öcakö timërë, yaa unu malö, idii cwinywu, piën karë më laröwu dong onyingo na cwök.”

*Karë na Yecu bino dwogo ködë
(Matayo 24:32-35; Marako 13:28-31)*

²⁹ Cë Yecu okobo carolok both ëlëbkörë ni, “Nën unu yath ölam ëka ki yen nökenë.

³⁰ Ka dong pote öcakö löth, inënö unu cë ingeo unu kenwu ni cwir dong cwök.

³¹ Kömanön thon, ka inënö unu jami ni tye ka timërë, ngee unu ni Ker k'Obanga onyingo na cwök.

³² “An akobo niwu köp adyer, rok më karë ni ba bino poth naka ka jami ni kibëc ötimërë.

³³ Polo ëka lobo bino thum ökö, ëntö köpna ba bino thum.

Bed ni yubiri karë kibëc

³⁴ “Gwökërë unu, ëk kür iketh unu cwinywu i woro më cem ëka ki mërö më köngö, ëka më parö

pī kwō mē lobo ni, ēk nīnō nōn kūr obin oumwu athura kamē akuma.

³⁵ Piēn nīnō nōn bino thuno athura i kom jō kībēc na bedo i wi lobo thūkūl.

³⁶ Bed unu na wangwu thwolo i karē kībēc, nakun i lēgō unu Obanga ēk inwong unu tēkō mē bwōth kī kom jami ni kībēc na bino timērē, ēka mē cung i nyim Wod ka dhanō.”

³⁷ Nīnō kībēc Yecu onwongo pwonyo jīi i dyekal öt k'Obanga kiceng. Ēka kiwor ēn cīdhō buto i wi Kidi mē Jeituni.

³⁸ Nīnō kī nīnō kodiko cōn, jō kībēc onwongo bino bothe i dyekal öt k'Obanga mē winyo kōp mērē.

22

Yuda oyeo mē cadhō Yecu

(Matayo 26:1-5; Marako 14:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Nīnō onwongo dong cwōk mē camō Kwer mē Ogati na Thōbī ope iē, na jō Icarael cwodo nī Poth.

² Ēlamdhōk na dito ēka epwony cīk ka Muca obedo rangō kit yoo na myero enek gīnī kī Yecu. Gīn onwongo mītō tīmō kōman i mūng piēn onwongo lworo gīnī lwak.

³ Catan ödōnyō i cwiny Yuda Ikariot, n'onwongo obedo ngat acēl i kin ēlūbkōr Yecu apar ariō.

⁴ Cē Yuda Ikariot öcīdhō both ēlamdhōk na dito ēka edite na gwōkō öt k'Obanga, ēk ēyūb kōdgī na bēr kit na myero ēn ēcadh kī Yecu bothgī.

⁵ Man ömīō cwinygī obedo na yom, ēka oyeere gīnī mē mīō ēn līm.

⁶ Yuda oyeo, cē örangō karē n'opore mē cadhō Yecu bothgī ēk ēmak na lwak ba ngeo.

*Yübërë më camö Karama më Poth
(Matayo 26:17-25; Marako 14:12-21; Jon 13:21-*

30)

⁷ Ninö othuno më Kwer k'ogati na ba etedo ki Thöbï, n'athin römö më Poth myero ëryëdi.

⁸ Cë Yecu ooro Petero ëka Jon na cikögï nï, “Apë ïcïdh ïyüb unu kabedo ëka cem ëk ëcam unu cem më Poth.”

⁹ Gïn openyo Yecu nï, “Kwene na in ïmitö nï wan ëcïdh ëyüb ië?”

¹⁰ Yecu ögamö nïgï nï, “Na un ibino dönyö i pacö Jerucalem, ibino unu romo k'ëcwö mörö n'öyëö agulu pii. Lüb unu körë naka i öt na ën bino dönyö ië.

¹¹ Kob unu both won öt nï, ‘Apwony penyo nï od wele tye kwene ëk acam cem më Poth ië kanya acël k'ëlübköra?’

¹² Ën bino nyutho niwu öt na malö na lac, na gibedo kibëc tye ië. Yüb unu kany nön.”

¹³ Ëlübörë nön öcïdhö yo Jerucalem, cë onwongo gïni gin na kibëc kite na Yecu okobo nïgï ködë. Ëka gïn dong öyübö jami më camö cem më Poth.

Cem ka Rwoth më ajiki

(Matayo 26:26-30; Marako 14:22-26; 1 Jö Korinti 11:23-25)

¹⁴ Na karë më cem örömö, Yecu ëka ëkwëna mërë öcïdhö cë obedo gïni pïny më cem.

¹⁵ Ën okobo nïgï nï, “An onwongo cwinya ömitö rwök më camö cem më Poth ni kodwu na bara alimö can.

¹⁶ Akobo niwu nï, ba dök abino camö Karama më Poth wang n'Obanga ölarö jögë i Ker mërë.”

17 Cē Yecu ökwanyö okopo, öpwöyö Obanga ëka okobo nī, “Gam unu man ëk ïmadh unu kibëc.

18 Akobo niwu köman piën ba dök abino madhö köngö më nyig ölöc wang na Ker k'Obanga obino.”

19 Cē ökwanyö ogati ëka öpwöyö Obanga pîrë, opoko ëka ömïö both ëlëbkörë na kobo nī, “Man ënë koma na an acwök jalö pîrwu. Tîm unu köman më po ködë pîra.”

20 Kinge na dong otyeko gîni cem, Yecu ökwanyö okopo otingo malö cē okobo köman, “Ekopo ni ënë cîkërë na nyen ï remona n'ebino önyö pîrwu.”

21 “Ëntö winy unu ba, ngat na bino cadhöna, tye ka cem köda ï mëja nī!

22 Wod ka dhanö ebino neko kite na yam Obanga okobo ködë. Ëntö can na thwönë tye ï wi ngat na bino cadhöna ökö!”

23 Cē ëlëbkör Yecu öcakö penyere gîni kën-gî nī nga kî ï kin-gî na bino tîmö kömanön.

*Ëlëbkör Yecu opyem ï kom nga ënë dit kî ï kin-gî
(Matayo 20:25-28; Marako 10:42-45)*

24 Ëlëbkör Yecu öcakö larö köp ï kin-gî nī nga ënë dit na löö.

25 Cē Yecu okobo nîgî nī, “Rwodhi më lobo löö jöögî kî büra, ëntö jö na tye ï löc mitö nî engeegî calö ëköny lwak.

26 Ëntö, un myero kür itîm unu kömanön. Ngat na dit kî ï kinwu myero obed calö ngat na tîdî, ëka ngat na tye ï löc myero obed kamë ngat na tio pî jö nökenë.

27 Nga ënë löö kî dit, ngat n'obedo ï mëja më cem onyo ngat na kelo nînë cem ï mëja? Ëntö an abedo ï kinwu na calö ngat na tio pî jîi.

28 “Un enē jö n'ölīmō can kōda i karē na an aute i pēkö.

29 Pī man amīōwu twēr mē lōc calō rwodhi, kite n'Apapna thon ömīa twēr mē bedo rwoth.

30 Atīmō kōman ēk ibin icem unu ēka imedh unu kōda i Kerna. Ēka dōkī ibed unu i then ker nakun ingölō unu kōp i wi kaka apar ariō mē Icarael.”

*Yecu okobo ni Petero bino kwērō en
(Matayo 26:31-35; Marako 14:27-31; Jon 13:36-38)*

31 Cē Yecu okobo ni, “Cimon, Cimon! Catan dong openyo twērō kī both Obanga mē tēmōwu na calō apur na pyēdhō kal.

32 Ēntō Cimon, dong alēgō Obanga piri ēk yeeni kūr ōthōō ōkō. I karē na dong idwogo botha, kōny utmegoni ēk ocung gīnī na tēk i yee.”

33 Petero ōgamō ni, “Rwoth, an ayeo mē cīdhō kodi i buc ēka thon mē thōō.”

34 Ēntō Yecu okobo nīnē ni, “Petero, akobo nini, tin ni na thwōn gwēnō bara okok, ibino kwērōna ōkō wang adek ni ba ingea.”

Cung na tēk i karē mē pēkö

35 Kinge manōn Yecu openyo ēlūbkörē ni, “I karē na an aorowu abonge līm, opiru onyo wōr, gin mōrō obino orem kī bothwu?”

Gīn ōgamō ni, “Ope.”

36 Cē Yecu okobo nīgī ni, “Ēntō kobedini, ka tye unu kī līm onyo yēc, makugī. Ēka ka ipe kī pala abadē, cadh bōngūni ēk i wīl k'acēl!

37 Pī manōn, akobo niwu ni Cōc na Leng myero ocobere i koma na kobo ni, ‘Etero en i kin ēbal na

calö ngat acël n'ötürö cîk ka Muca.' Adyer ngö n'ekobo i koma dong cwök cobere."

³⁸ Ëlübör Yecu okobo ni, "Rwoth, nen, wan eut ki pele ariö." Yecu ögamö ni, "Kür imëdërë unu më twakö köp i kom pele."

*Yecu ölägö Obanga i wi Kidi më Jeituni
(Matayo 26:36-46; Marako 14:32-42)*

³⁹ Yecu öcïdhö yo kor Kidi më Jeituni, kite n'onwongo ën marö tîmö ködë. Ëlübörë ölübö ën yo kunön.

⁴⁰ Na dong othuno gîni kunön, Yecu okobo nigî ni, "Lëg unu Obanga öjîng yeewu ëk ka ëtëmöwu kür ipodh unu i bal."

⁴¹ Ën öya ökö ki bothgi, önyikö kicecen, orumo cöngë pîny cë ölägö Obanga ni,

⁴² "Apapna, ka obedo mitini, kwany okopo ni më can ökö ki botha. Cïthë, ëk kür obed kit na an amitö ëntö obed kit na in imitö ni ötîmërë ködë."

⁴³ [Cë malaika obino ki i polo, onen both Yecu ëka öjîngö cwinye.

⁴⁴ Ëntö Yecu ömëdërë ki lëga na tæk rwök piën onwongo tye i thwön cwer cwiny. Kwok mërë ocwer calö remo na tön pîny.]

⁴⁵ Na dong otyeko lëga, ën öya malö cë ödök both ëlübörë. Onwongogi öninö, n'odhero gîni ki cwer cwiny.

⁴⁶ Ën openyogi ni, "Pîngö ininö unu? Coö unu ökö ëka ilëg unu Obanga öjîng yeewu ëk ka ëtëmöwu kür ipodh unu i bal."

Ĕmakö Yecu

(*Matayo 26:47-56; Marako 14:43-50; Jon 18:3-11*)

⁴⁷ Na Yecu onwongo pod twak, lwak na pol othuno. Ĕcwö n'ecwodo nĩ Yuda, n'obedo ngat acël i kin ëlëbkörë apar ariö, ënë onwongo tëlö wigì. Ĕn öcìdhö both Yecu më motho kĩ nödhö leme.

⁴⁸ Ĕntö Yecu openyo ën nĩ, “Yuda, icadhö Wod ka dhanö kĩ nödhö leme?”

⁴⁹ Ĭ karë n'ëlëbkör Yecu önënö ngö na mītö tïmërë, openyo gini ën nĩ, “Rwoth, wan ëlwëny ködgì kĩ pele abadëwa?”

⁵⁰ Cë ngat acël kĩ i kin-gì otongo ith atic k'Alamdhök na Dit* naka onguno ithe kucem ökö.

⁵¹ Ĕntö Yecu okobo n'ëlëbkörë nĩ, “Wëk unu lwëny ökö.” Ĕn ogudo ith ëcwö nön cë ödök kakarë.

⁵² Cë Yecu dong okobo n'ëlamdhök na dito, edite na gwökö öt k'Obanga ëka edong n'obino më makö ën nĩ, “Pïngö ibino unu kĩ pele ëka ludhi më maköna? Ĭthamö unu nĩ abedo ayak?”

⁵³ Ngö n'ocerowu maköna i karë na an abedo pwonyo lwak i dyekal öt k'Obanga, na un thon itye kunön? Ĕntö man ënë karëwu, na twër ka Catan tye ka tic.”

Petero ökwörö Yecu

(*Matayo 26:57-58, 69-75; Marako 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27*)

* **22:50 22:50 Alamdhök na Dit** ënë ngat na twak k'Obanga onyo na dweko Obanga na kakar jö nökenë. Onwongo ën yalö wang Obanga pĩ lwak kĩ tyër, pwonyo lwak kĩ cìk ka Muca, dönyö kanya leng na löö kibëc kĩ öt k'Obanga, ëka bedo i athuko gin k'Obanga.

⁵⁴ Jö nön opodho i kom Yecu cê ëmakö ëka etero ën i öt k'Alamdhök na Dit. Petero ölübö körgi kiceçen.

⁵⁵ Ëntö na gïn dong omoko mac i dyekal cê obedo gïni piny kanya acël i dhö mac, Petero obedo ködgi.

⁵⁶ Atic mörö na nyakö önënö Petero ki cara mac. Nyan nön öröpö ën ki tæk, cê okobo ni, “Ëcwö ni thon onwongo obedo alübkör Yecu!”

⁵⁷ Ëntö Petero ökwörö ökö ni manön twodo. Ën okobo ni, “Anyaka, an ba angeo ngat nön!”

⁵⁸ Kinge caa na titidi mörö, ngat nökenë önënö Petero cê okobo ninë ni, “In thon ibedo alübkör Yecu acël!” Ëntö Petero ögamö ninë ni, “Onye, ba abedo!”

⁵⁹ Na dong caa acël cwök poth, ngat nökenë ötwak ki tæk ni, “Adyer, ëcwö ni onwongo tye ki Yecu kanya acël, piën ën dhanö më Galilaya.”

⁶⁰ Petero okobo ni, “Onye, an ba angeo ngö na in itwakö.”

Na pod ën twak, thwön gwënö okok.

⁶¹ Rwoth ölökerë cê okemo atir yo both Petero. Cê man opo wi Petero i kom köp na nene Rwoth okobo ninë ni, “Tin na bara thwön gwënö okok, in ibino kwëröna wang adek ni ba ingea.”

⁶² Cê Petero odonyo yökö cê okok na tæk ki cwer cwiny.

Ënywarö Yecu

(Matayo 26:67-68; Marako 14:65)

⁶³ Acikari n'onwongo gwökö Yecu öcakö gïni nywarö ëka ki pwodo ën.

⁶⁴ Oumo gïni wangë cê ömedërë gïni ki didipo ën na penyo ën ni, “Tuc niwa, nga ënë odipi?”

⁶⁵ Gîn thon önywarö Yecu k'ayeny nökenë na reco na pol.

Yecu i nyim okiko

(Matayo 26:59-66; Marako 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Na piny dong oruu, edong k'Eyuda, ëlamdhök na dito ëka epwony cik ka Muca onwongo ögürë gini i od okiko. Ëka etero Yecu i nyim athukogi.

⁶⁷ Gîn openyo Yecu ni, “Ka in ibedo Meciya, kob niwa.” Yecu ögamö ni, “Kono akob niwu, ba ibino unu yee.

⁶⁸ Ëka kono apenywu peny, ba ibino unu gamö.

⁶⁹ Ëntö cakërë i caa ni cidh ködë anyim, Wod ka dhanö, bino bedo i nget cing Obanga kucem na tye ki twër kibëc, na bino müöna wörö i yoo na thwönë na löö.”

⁷⁰ Gîn kibëc openyo Yecu ni, “Kara in ënë Wod k'Obanga?” Ën ögamö ni, “Ikobo unu adyer ni abedo.”

⁷¹ Cë gîn dong öcakö kobo ni, “Wan pod dök ëmitö ecaden nökenë më ngö? Wan dong ewinyo ki ithwa köp n'odonyo ki i dhögë!”

23

Epido Yecu i nyim Pilato

(Matayo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Kinge edong k'Eyuda kibëc öya malö otero gini Yecu i nyim Pilato.

² Kunön gîn öcakö dotho Yecu na kobo gini ni, “Wan enwongo ngati cüpö jii ni ëk öjem gini i kom

ëlöc. Ën kobo nī kür wan ëöny ocoro both Cija. Ën thon kobo nī ebedo Kiricito, rwoth.”

³ Pī man Pilato openyo Yecu nī, “In ënë rwoth k'Eyuda?” Yecu ögamö nī, “Eyo, obedo kite na in ikobo ködë.”

⁴ Pilato okobo n'ëlamdhök na dito ëka lwak nī, “Ba anwongo gin mörö më ngölö-köp i wi ngatī.”

⁵ Ëntö gīn ömëdërë më kwërö nakun kobo gīnī nī, “Ën obedo rubo wi jīi kī pwony mërë i lobo Yudea kībëc. Öcakö cüpö jīi kī i Galilaya naka obino ködë yo Jerucalem kany.”

Etero Yecu both Erode

⁶ I karë na dong Pilato owinyo köp nī, ën openyo ka Yecu obedo dhanö më Galilaya.

⁷ Na dong öniang nī Yecu tye i thë löc ka rwoth Erode Antipa, Pilato ömiö etero ën yo both Erode n'onwongo tye i Jerucalem i karë nön.

⁸ I karë n'Erode önënö Yecu, ën ölakërë rwök, piën pī karë na lac ën onwongo mitö nënö Yecu. Erode onwongo owinyo nī Yecu obedo tio tango. Ën dong onwongo geno më nënö Yecu na tio tango.

⁹ Erode openyo ën peny na pol, ëntö Yecu ba ögamö.

¹⁰ Ëlamdhök na dito ëka epwony cīk ka Muca ocung kunön, na dotho gīnī Yecu.

¹¹ Cë Erode ëka acikari mërë önywarö ëka öngalö Yecu. Öröpö gīnī böngü dheo na mīmīla i kome, cë ödwökö gīnī cen both Pilato.

¹² Cakërë i nīnö nonu, Erode ëka Pilato ödökö gīnī okone ëntö onwongo cön gīn dīngërë.

*Ēngölö thoö i wi Yecu
(Matayo 27:15-26; Marako 15:6-15; Jon 18:39-19:16)*

¹³ Kinge Pilato ocwodo ëlamdhök na dito, ëtëla ëka lwak kanya acël.

¹⁴ Ēn okobo nīgī nī, “Un ikelo dhanö ni botha k'adoth nī ěn obedo tëlö jīī mē jēm. Apenyo ěn na un itye kany, ěntö ba anwongo gin mörö na nyutho nī ěn öbalö gin na un idotho ěn ië.

¹⁵ Kadī thon Erode ba onwongo bal mērē mörö, pīen ěn odwongo Yecu cen both onu. Dong nen kanyalēr nī ngatī ba öbalö gin mörö na wëkö angölö thoö i wie.

¹⁶ Pī manön abino mīö ëk epwod ěn kī del ëka ëgöny ökö.”

¹⁷ [Onwongo mītērē nī, i karē mē Karama mē Poth, Pilato myero ögöny ngat acël kī kin jö n'etweo ëk ömīī both Eyuda.]

¹⁸ Ēntö lwak oredo awang acël nī, “Nek ěn ökö! Göny nīwa Baraba!”

¹⁹ Baraba onwongo etweo i buc, pīen obedo cüpö lwak mē jēmö n'öcakērē kī i Jerucalem, ëka pīen ěn oneko dhanö mörö.

²⁰ Pilato onwongo mītö gönyö Yecu ökö, cē dök okobo both lwak nī bal ka Yecu mörö ope.

²¹ Ēntö lwak oredo kī pol apola nī, “Gur ěn i kor yath ariā! Gur ěn i kor yath ariā!”

²² Ēn ötwak ködgī wang mē adek na kobo nī, “Pīngö kara? Bal ngö na ěn ötimö? An gira ba anwongo gin mörö na rac mē ngölö thoö i wie. Pī manön abino mīö epwodo kī del cē ëgönyö ökö.”

²³ Ëntö lwak ömedërë gîni kî redo rwök arwöka nî myero egur Yecu î kor yath ariâ. Wöögî ölökö cwiny Pilato.

²⁴ Man öwëkö Pilato öngölö nî ëk enek Yecu ökö kite na lwak ömitö.

²⁵ Ën ögönyö ngat n'onwongo etweo î buc pî cüpö lwak më jëmö ëka pî nek. Ngat nön ënë Baraba, n'onwongo lwak ömitö nî ëk ëgöny. Pilato öcakö dong miö Yecu bothgî kite na gîn ömitö ködë.

Eguro Yecu î kor yath ariâ

(Matayo 27:32-44; Marako 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Î karë n'acikari tero Yecu më aneka, gîn ömakö ëcwö na nyîngë Cimon më pacö Cirene n'onwongo tye ka bino kî î peci na yökö. Gîn ödiö ën nî oryong yath ariâ ölüb kî kör Yecu.

²⁷ Lwak ölübö kör Yecu. Jö mökö kî î kin-gî obedo mon na kumo ëka kok pî Yecu.

²⁸ Yecu öwirë cë okobo nîgî nî, “Un mon më Jerucalem, kür ikok unu pîra. Kok unu pîrwu ëka pî ëthînöwu.

²⁹ Pîën karë bino bino nî bino unu kobo nî, ‘Komgî gum mon na ba önywöl ëka na ba ödödhö ëthînö.’

³⁰ Cë,
“Gîn bino kobo both kite nî, “Podh unu î komwa!”
Ëka nî kany otingere, “Umwa!” ’

³¹ “Pîën ka jîi tîma köman na balna mörö ope, cë ngat öbalö gîn bino tîmö na rac kömënë?”

³² Î karë nön mwony onwongo tye ka tero ëbal ariö nökenë kî Yecu më cîdhö gurogî î kor yath ariâ.

³³ Ī karē na dong othuno gīnī kany ecwodo nī Cogo Wic, eguro Yecu ĩ kor yath ariā kanya acēl k'ēbal ariō, ngat acēl kucem mērē ēka ngat acēl kucam mērē.

³⁴ Yecu ölēgō nī, “Apap, tīm nīgī kīca, piēn gīn ba ngeo ngō na gīn tye ka tīmō.” Cē acikari opoko bōng mērē kī bolo kwir.

³⁵ Lwak ocung nēnō, ēka ētēla k'Eyuda ōngalō Yecu, na kobo gīnī nī, “Ēn ōlarō jō nōkēnē. Ēk dong ōlarē kēnē ka ēnē Meciya k'Obanga, Ngat n'ēyērō.”

³⁶ Acikari thon obino cē gīn ōngalō Yecu. Gīn ōmīō ēn kōngō ōlōk na wac mē nywarō ēn

³⁷ ēka okobo gīnī nī, “Ka in ēnē rwoth k'Eyuda, lari!”

³⁸ Cōc onwongo tye ka wie na kwanērē nī, “Man Ēnē Rwoth k'Eyuda.”

³⁹ Abal acēl n'onwongo eguro kōdē, ōyanyō Yecu na kobo k'arath nī, “Ba ibedo Meciya? Lari ēka ilarwa thon!”

⁴⁰ Ēntō abal nōkēnē ocoko awodhe na kobo nī, “In ba ilworo Obanga kite na in inwongo pwod na rōm kōdwa?

⁴¹ Pwod ōn opore, piēn onu ētīmō gīn na rac rwōk. Ēntō dhanō ni ba ōbalō gīn mōrō.”

⁴² Cē ēn okobo nī, “Yecu, po pīra ka ibino dōnyō ĩ Kerni.”

⁴³ Yecu ōgamō nīnē nī, “An akobo nini kōp adyer, tin ibino bedo kōda ĩ paradīc.”*

*Thöö ka Yecu
(Matayo 27:45-56; Marako 15:33-41; Jon 19:28-30)*

* **23:43 23:43** Man obedo kabedo mē yom cwiny naka naka.

⁴⁴ Caa nön onwongo dyere ceng. Piny ödökö na cöl nicuc i lobo nön naka caa abungwën.

⁴⁵ Ceng ojiko ryëny ökö. Ēcēngē† na tye i öt k'Obanga öyēc opokere iē ariō.

⁴⁶ Yecu oredo ki dwön na tēk nī, “Apapna, amō tipona i cingi.” Na dong okobo köp nī, ēn öthöō ökö.

⁴⁷ Adit acikari ka jö Roma önönö ngö n'ötümērē cē öpakö Obanga, na kobo i kom Yecu nī, “Kara ngati onwongo kite atir adyer.”

⁴⁸ Na jö na pol n'onwongo ögürē gini mē nönö ngö na tye ka timērē, gin odhongo korgi ki cwer cwiny cē ödök gini yo pecigi.

⁴⁹ Ēka thon jö kibēc n'ongeo Yecu, mēd ki mon n'onwongo ölubö körē ki i Galilaya, ocung gini kicen mē ripö ngö na tye ka timērē.

Eiko Yecu

(Matayo 27:57-61; Marako 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ēcwö mörö onwongo yam tye na nyingē Yocepu, n'onwongo yaa ki i taun mē Arimethea mē lobo Yudea. Yocepu onwongo obedo dhanö na bër ēka kite atir. Ēn onwongo obedo ngat acēl i athuko mē pido k'Eyuda. Ēntö ēn obino ökwörö ngö na öt pido omoko ēka ötümö mē neko Yecu. Obedo kürö karē na Ker k'Obanga bino bino iē.

⁵² Ēcwö nön öcīdhö both Pilato cē ökwaö kom Yecu ēk iēdh eiki.

⁵³ Yocepu ökwanyö kom Yecu piny cē oboo ki böngü na leng, ēka opyelo i öd lyēl n'egworo i öd lore, kanya bara eiko dhanö mörö iē.

† 23:45 23:45 Ēcēngē poka kin Leng gin ki Leng ka Leng i öt k'Obanga. 23:46 23:46 Jabuli 31:5

54 Ninö nonu‡ onwongo obedo ceng n'Eyuda yübërë gini pi Cabit, ëka caa më cakërë mërë onwongo dong cwök.

55 Mon mökö n'onwongo ölübö kör Yecu ki i Galilaya ölübö gini kör Yocepu yo ka lyël. Gin önönö kite n'epyelo ki kom Yecu i od lyël.

56 Cë ödök gini cen yo pacö co yübö gin na kur ëka möö më wiro kome. Ëntö gin oyweo i ninö më Cabit, kite na cik ka Muca okobo ni myero ötim gini ködë.

24

Cer ka Yecu

(Matayo 28:1-10; Marako 16:1-8; Jon 20:1-10)

1 I ninö na lübö Cabit k'Eyuda, na piny dong lero, mon otero gin na ngwece kur. Gin öyübö cë öcïdhö gini ködë yo ka lyël.

2 Na gin othuno kunön, onwongo ethwaro kidi më dhö lyël ökö thenge.

3 Cë ödönyö gini i od lyël, ëntö ba onwongo gini kom Rwoth Yecu.

4 Na gin pod uro ngö n'ötümërë, cwö ariö n'oruko böng na ryëny onen athura cë ocung i ngetgi.

5 Mon ni lworö ömakögi na tük cë oryebere gini piny. Cë cwö nön openyogi ni, "Pïngö ïrangö unu dhanö na kwö i kin jö n'öthöö?"

6 Ën ope kany. Dong ocer ökö! Po unu i köp na ën okobo niwu i karë na ën pod tye kodwu i Galilaya

‡ 23:54 23:54 **Ninö nonu** obedo ceng abic n'Eyuda onwongo yübërë gini pi lëgagi i ceng Cabit na bedo kodiko.

⁷ nī, ‘Myero emīi Wod ka dhanö i cing ëbal, ëk egur i kor yath ariä ëka nī dök ocer ökö kinge ninö më adek.’ ”

⁸ Cë wi mon öcakö po nī Yecu yam okobo köp nön.

⁹ Na dong odwogo gīnī kī ka lyël, okobo gīnī köp nī kībēc both ëlübör Yecu apar acël ëka both ëlübör Yecu nökenë kībēc.

¹⁰ Mon nön enë Maria më Magadala, Joana, Maria aya ka Yakobo, ëka kī jö nökenë n'okobo köp nī both ëkwëna.

¹¹ Entö ëkwëna ba oyeo gīnī köp ka mon nön piën owinyo gīnī calö köp na körë ope.

¹² Entö, Petero öya malö ëka öringö yo lyël. Na dong othuno kunön, en ogungo okemo od lyël cë önönö böng lyël odong kën-gī. En ödök cen yo pacö, na uro ngö n'ötimërë.

*Yecu onen both ëlübörë ariö
(Marako 16:12-13)*

¹³ I ceng nonu, jö ariö kī i kin ëlübör Yecu onwongo cidhö yo pacö n'ecwodo nī Emau. Pacö nön onwongo cwök röm kī woth më kilomita apar wie acël kī i Jerucalem.

¹⁴ Gīn onwongo twak i kin-gī i kom ngö n'ötimërë.

¹⁵ Na gīn tye ka twak ëka larö ngö n'ötimërë kībēc, Yecu kikome obino bothgī cë owotho ködgī.

¹⁶ Entö Obanga ömïögī ba ongeö Yecu.

¹⁷ Yecu openyogī nī, “Köp ngö na un itwakö i wothwu nī?” Jö nī ocung gīnī ökö, na wang-gī nyutho cwer cwiny.

18 Ngat acël kî ï kin-gï n'ecwodo nï Keleopa, ögamö nîñë nï, “In keni ëñë ibedo welo ï Jerucalem na ba ngeo ngö n'ötîmërë kunön ï karë ni?”

19 Yecu dök openyogï nï, “Ngö n'ötîmërë?” Gïn ögamö nîñë nï, “Gin ötîmërë ï kom Yecu më Najaret.” Ën yam obedo adwarpïny n'ëthamö nï otio tango na döngö, ëka obedo apwony na tæk ï nyim Obanga kî lwak kîbëc.

20 Ëlamdhök na dito ëka ëlöcwa obino odotho ën, ëngölö thöo ï wie, ëka eguro ï kor yath aria.

21 Ëntö wan ebeto geno nï ködë Kiricito ëñë bino larö jö Icarael. Mëd ï kom manön, tin dong nîñö më adek na köp nön ötîmërë ködë.

22 “Gin nökenë ëñë nï mon mökö kî ï kinwa ömïo wan ebeto kî ur. Gïn ömö! keko cön yo lyël,

23 ëntö ba onwongo gïñi kom Yecu ië. Odwogo gïñi cen cë okobo nïwa nï ëñënö gïñi emalaika n'onon bothgï na kobo nï ën Yecu kwö.

24 Cë ewodhwa mökö öcïdhö gïñi yo ka lyël, ëka onwongo nï obeto kit na mon okobo ködë, ëntö ba önënö gïñi kom Yecu.”

25 Cë Yecu okobo nïgï nï, “Kite na un ïmïng ködë, ëka kite na ba ïñiang unu ködë ï yeeno köp na yam edwarpïny okobo!

26 Ba onwongo ëyübö nï myero Meciya ölim can ëk dong onwong dheo mërë?”

27 Cë okobo nïgï köp kîbëc n'ëcöo ï Cöc na Leng ï buk ka Muca ëka më k'edwarpïny kîbëc.

28 Na gïn dong cwök kî pacö n'onwongo gïn cïdhö yo ië, Yecu ötîmërë calö pod cïdhö anyim.

29 Ëntö gïn odweko ën, “Bed bothwa ï kiwor ni, pïen pïny dong cwök yutho.”

Cē Yecu öcïdhö i öt mē bedo ködgi.

³⁰ Na dong obedo piny mē cem ködgi, Yecu ökwanyö ogati, öpwöyö Obanga, ötürö iē cē öcakö miögi.

³¹ Cücüth wang-gi öyabërë ëka ongeo gini ën. I caa nön Yecu orwenyo ökö ki i wang-gi.

³² Cē gin öcakö twak kën-gi ni, “Cwiny onu anaka wono ba obedo pupuka, i karë na ën twak kod onu i wangayoo ëka okobo ni onu gin ëcöö i Cöc na Leng!”

³³ Gin öya i caa nön cücüth cē ödök gini yo Jeru-calem. Onwongo gini ëlübörë apar acël thon ki jö na ut ködgi kanya acël.

³⁴ Gin okobo both jö ariö nön ni, “Tye adyer! Rwoth dong ocer ëka onen both Cimon.”

³⁵ Cē jö ariö ni okobo ngö n'ötimërë i wangayoo Emau, ëka kit na gin engeo ki Yecu i caa na ën ötürö k'ogati.

Yecu onyuthere both ëlübörë

(Matayo 28:16-20; Marako 16:14-18; Jon 20:19-23; Tic k'Ëkwëna 1:6-8)

³⁶ Ëlübör Yecu onwongo pod tye ka twakö köp ni, Yecu kikome ocung i kin-gi cē okobo nigï ni, “Kuc obed kodwu!”

³⁷ Gin obedo na lwor rwök piën öthamö ni ködë ënënö gini jwök.

³⁸ Cē Yecu okobo nigï ni, “Pïngö ilwor unu, ëka pïngö ipenyere unu ki i cwinywu k'adyer dong acer?”

³⁹ Nën unu cinga ëka tyëna. Ëk inën unu ni an ënönön! Mula unu ëk inën unu ka pathi an adyer, piën jwök ba ute ki kome ëka ki cogo kamë an.”

40 Ën okobo köp ni, cê onyutho nîgî cîngê kî tyënë.

41 Gîn ocung kunön na bara oyee gîni nî köp nön adyer. Cê Yecu openyogî nî, “Itye unu kî gin mörö kany më acama?”

42 Gîn ömïö ën rēc n'etedo,

43 cê ën ögamö ëka öcamö i nyimgî.

44 Cê ën okobo nîgî nî, “Man ënê köp na yam akobo niwu n'onwongo pod atye kodwu. Gin na kibēc na yam ecöö i koma i Cîk ka Muca, i buke k'edwarpîny ëka i Jabuli myero ocobere.”

45 Cê Yecu öyabö thamagî ëk öniang gîni i Cöc na Leng.

46 Ën okobo nîgî nî, “Man ënê gin n'ecöö nî Meciya bino nwongo can, ëka bino cer kî i kin jö n'öthöo i nînö më adek.

47 Cê kî nyîngê, jîi bino pwonyo i lobe kibēc nî, ‘Ngut unu pî balwu ëk Obanga ötim niwu kîca.’ Man bino cakêrê kî i Jerucalem.

48 Un ecaden më gin n'ötîmêrê kibēc.

49 An abino oro niwu Tipo Naleng na yam Apapna öcîkö. Ëntö bed unu kono i pacö Jerucalem naka wang n'Obanga ömïöwu tøkö na yaa kî i polo.”

Yecu öïdhö i polo

(Marako 16:19-20; Tic k'Ëkwëna 1:9-11)

50 Cê Yecu oterogî yökö kî i Jerucalem kanya cwök kî pacö Betania. Ën otingo cîngê malö cê ölamö gum i komgî.

51 Na pod lamö gum i komgî, Yecu öya ökö kî bothgî cê etingo ën malö i polo.

52 Ëlûbkörê öcakö wörö gîni ën cê ödök gîni yo Jerucalem kî yom cwiny na dit rwök.

⁵³ Gĩn onwongo bedo ĩ õt k'Obanga nĩnũ kĩ nĩnũ,
na pakũ gĩnĩ Obanga.

Leb-Thur

Thur: Leb-Thur (New Testament+) for Uganda

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc. and SIL Uganda

Language: (Thur)

Translation by: SIL Uganda

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

61e7f4da-dc0f-50a1-9dae-64ee1b392d80